

F

ACD 1685450

datum 26 JULI 1983

CO

b. 5 d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BF - BC

Bijlage(n): -5-

Afschr.:

BO: 100.014

Betref: vergadering Centrum Partij.

Op maandag 4 juli 1983 is te Arnhem een vergadering gehouden van de Centrum Partij afdeling Arnhem. De bedoeling van deze vergadering was om te komen tot een nieuw afdelingsbestuur, het oude fungeerde niet naar behoren.

Aanwezig waren 50 personen, hiervan zijn de volgende namen bekend geworden:

JANMAAT, Hans

De agenda luidde als volgt:

1. rede van als huidig voorzitter;
2. rede van ;
3. pauze;
4. installatie nieuw bestuur;

- 5. rede van Janmaat;
- 6. rede
- 7. discussie;

Punt 1 rede van

Deze las zijn verklaring letterlijk voor vanaf een papier. Zie voor deze bijdrage nummer 2 van de bijlagen.

Punt 2 rede van

ging uitgebreid in op de af luister praktijken van de BVD. De kopstukken van de Centrum Partij worden door deze dienst allemaal afgeluisterd. Bijna allen klagen over het kraken van de telefoon, dit kwam voorheen niet voor.

Verder sprak hij nog over de "nieuwe geuzen" of de "jonge geuzen", dat was niet altijd even duidelijk.

Hierna pauze.

Punt 4 installatie nieuw bestuur;

Het oude bestuur in Arnhem fungeerde niet of ternauwernood, reden waarom men van mening was dat er een nieuw bestuur gekozen moest worden.

Het nieuwe bestuur bestaat nu uit 2 man te weten:

Voorzitter -
Secretaris 7

Punt 5 rede van Janmaat;

Janmaat behandelde achtereenvolgens de volgende punten:

- a. Drugs, hier hield hij een warm pleidooi voor de toepassing van de Singapore methode in Nederland;
- b. Defensie, in het kort komt het hier op neer dat hij graag zag dat Nederland zijn krijgsmacht aanzienlijk zou versterken;
- c. Buitenlanders, wil Nederland weer voor de Nederlanders zijn dan moet het beleid op de buitenlanders gericht zijn op het naar huis sturen van deze groep. Om te beginnen moeten de illegalen eerst worden opgepakt en het land worden uitgezet, daarna is het de beurt aan de legalen.

- d. Economisch beleid van de regering, van het hele economische beleid van deze regering deugt niets. Het leidt tot een steeds groter worden de staatsschuld door wanbesteding van de gemeenschapsgelden waarbij te denken valt aan het Sinterklaas spelen met geld voor de ontwikkelingshulp.
- e. Naturalisatiebeleid, dit beleid wordt door Janmaat totaal gekraakt. Hij leest hele stukken voor uit een door hem gehouden spreekbeurt in de 2e kamer. Hij besluit met te zeggen, er bestaan dus totaal geen normen, iedereen kan hier naar binnen in strijd met de wet.

Punt 6 rede

het betoog van _____ was zeer verwarrend, er was geen touw aan vast te knopen.

Punt 7 discussie

ter sprake kwam het feest gehouden bij de weduwe van de N.S.B.-er Bart van Tonningen, woonachtig in Velp. Ook in de pers was daar nogal wat ruchtbaarheid aan gegeven. Janmaat bezwoer bij hoog en laag dat er geen leden van de Centruumpartij aanwezig waren geweest. Verder deelde Janmaat mede dat de Centruumpartij momenteel een onderzoek instelt naar de rechtsgeldigheid van de Surinaamse onafhankelijkheid. Naar de mening van Janmaat heeft het referendum in Suriname gehouden, geen geldigheid omdat de in Nederland wonende Surinamers hun stem niet hebben kunnen laten horen.

Sprekende over de demonstratie in Woensdrecht tegen de aanwijzing van _____ deze vliegbasis als mogelijke plaats van Amerikaanse raketten zei Janmaat dat _____ voor en na de demonstratie contact heeft gehad met de Russen.

In verband met de komende vakantieperiode is er geen nieuwe datum bepaald voor een volgende vergadering.

EINDE

200.024

VERTELT O 'T MAAR: 11-5-33 29X
BEL 035-454500

De Fascisme

...mij ernstig conge-
der de waarde van de be-
...ingen van De Nieu-
...e Krant. De Arnhemmer
...geroep zou in de
...straat een fas-
...leus van de Cen-
...partij overgeschilderd
...en, aldus DNK dd. 3-3-
33.

Als buurtbewoner kan ik u
uitdrukkelijk mededelen, dat
ik tussen alle met linkse op-
ruisende teksten bekladde en
geplante muren nergens fas-
cistische leuzen heb kunnen
waarnemen. Wel heb ik op
diverse plaatsen in het Spij-
kerkwartier het woord Cen-
trumpartij zien staan, echter
zonder verdere bijschriften.
Blijkbaar is het kritische

vermogen van DNK en haar
geestverwanten van dat ni-
veau, dat de naam van een
andersgerichte politieke
stroming gedevalueerd
wordt tot een fascistische
leus.

De Nieuwe Krant fungeert
als dekmantel voor het dood-
fascisme indien zij klakke-
loos de leuzens van subver-
sieve elementen publiceert
zonder zich verder te infor-
meren.

Evenmin geloof ik dat onze
burgerbeschermers linkse
mensen zouden mishandelen
zonder aansiding, andersom
komt wel regelmatig voor,
maar dat publiceert u iets
minder graag.

J.A. Cornefese,
Arnhem

PS (Indien mijn brief niet
door uw censuur komt en
derhalve niet geplaatst
wordt, wilt u mij dan in-
gaande het nieuwe kwar-
taal als abonnee roye-
ren!? Dank u).

Naschrift redactie: Behalve
opschriften als 'Centrumpar-
tij' en 'CP' zijn bij de bewuste
actie ook andere teksten
overgeschilderd, bijvoorbeeld
(om er maar één te noemen)
'Holland blank'. Wij prefere-
ren het reinigen van bevulde
muren boven het overschild-
eren. Nog liever wars het
ons als geen van beide nodig
zou zijn.

Wij weigren alleen ingezon-
den stukken als die beledi-
gend zijn voor anderen. De
heer Cornefese bedoelt slechts
ons te beledigen. Ten slotte:
wie onze krant wil lezen of
niet lezen, moet dat helemaal
zelf weten.

1685450

CENTRUMPARTIJ
AFDELING ARNHEM
POSTBUS 5122

200.024

!

1685450

DE TIEN **groene** PUNTEN

van de

Centriumpartij

- 1** Kleinschaligheid wordt richtlijn voor onze ruimtelijke ordening.
- 2** Geen ruilverkaveling die het karakter van waardevolle landschappen aantast.
- 3** Geleidelijke terugkeer van landbouw en veeteelt naar natuurlijk biologisch verantwoorde bedrijfsvoering: geen dierenconcentratiekampen in Nederland.
- 4** Dierenbescherming wordt overheidstaak. Verbod op niet-medische dierproeven.
- 5** Verbod op onverdoofd *ritueel slachten* en andere wreedheden in de vleesindustrie.
- 6** Opvoeren van hergebruik van energie en materiaal.
- 7** Een voortvarend beleid ter voorkoming van gifbelten, zure regens en andere vormen van milieu-vervuiling.
- 8** Meer volkstuinten en groen voor onze steden.
- 9** Invoering vak „Milieu-opvoeding” aan alle scholen.
- 10** Overbevolking schaadt het milieu: dus eisen wij *immigratiestop*, bevordering remigratie en een *verstandige bevolkingspolitiek*.

Centriumpartij Postbus 670-2501 CR Den Haag

BURGERS VAN ARNHEM

Arnhem groen, Arnhem 750 ... Dit is een kreet waar iedereen achter staat. Wij worden aangespoord om bomen te planten. Op zich een goede zaak. Maar heeft dit wel nut? Ons stads- en parkgroen wordt vaak immers even gauw weer vernield. De stad heeft er jarenlang niet zo slonzig uitgezien. Overal geklieder, vuile straten, afbraakbuurten, enz. Geen wonder als wij het gemeentebestuur zien.

Tasjesroof in de Rijnstraat/Ketelstraat is schering en inslag. Insluipingen, diefstal uit auto's (dit jaar al honderden aangiften!), inbraken, aanrandingen en mishandelingen maken de stad steeds onleefbaarder.

Wie doet er wat aan? U weet, de politie werkt dagelijks onder hoogspanning. Met onbetaalde overuren en onvoldoende ruggesteun van het gemeentebestuur, als er doortastend opgetreden moet worden.

Onze rechtsorde wordt uitgehold. De wet verbiedt handel in drugs. Maar vlakbij (Beekstraat, Eiland, Noppensteeg, Fool's Paradise, Wonder, e.v.a.) wordt gehandeld in deze vorm van jeugdmoord. De nu bankroete Stokvishal heeft zelfs een 'huisdealer' gehad.

Het gekraakte Hotel Bosch aan de Apeldoornseweg is veranderd in een soort vesting. Het is een centrum voor duister aktivisme geworden. De politie durft zich er niet te vertonen. Want de heren van de gemeenteraad zullen hen als eerste terugfluiten.

Sommige partijen roepen zelfs op tot burgerlijke ongehoorzaamheid. De leus "deze rechtsorde is de onze niet!" wordt schaamteloos gebezigd. Op 4 mei werden door zogenaamde anti-fascisten in het centrum tientallen smakeloze pamfletten aangeplakt waarop een politie-agent stond afgebeeld in de vorm van een hakenkruis. Op deze wijze trachten anarchisten de bevolking tegen de politie in opstand te brengen. De toenemende onleefbaarheid van Arnhem wordt door een dergelijk gebrek aan respect voor onze democratie als het ware afgedwongen.

KRAKERS EN WONINGNOOD ONDER DE JONGEREN

Het kraken geschiedt veelal onder het mom van 'oplossing van de woningnood' en 'het behoeden van goede woningen voor de sloop'. Maar wie kraken er? Vaak jongeren van de hogere inkomensklasse. Veelal zijn het studenten van de socia-

le akademie en andere zachte welzijnsstudies. Uit dit soort 'akademisch proletariaat' rekruteert rood Arnhem zijn aktiekader. Deze lieden kunnen best wel huur betalen. Maar zij laten dit liever over aan de werkende jongeren. Hun uitkeringsgelden - studiebeurs, BKR, sociale zaken - gaan op aan genot en straatakties. Dit soort krakers behoeden geen woningen voor de sloop. Integendeel! Zij slopen goede woningen. Gaat U maar kijken bij Hotel Bosch en andere kraakpanden.

Voor ons, Centrumdemokraten, is de maat vol. Arnhem moet bevrijd worden van dit soort kraakterreur. Wij eisen: onmiddellijke stopzetting van gas-, water- en elektriciteitslevering aan alle kraakpanden. Ontruiming ervan op kort termijn. Hotel Bosch en andere kraakpanden worden op kosten van de rijke lui-krakers omgebouwd tot woningen voor de hardwerkende jeugd en achtergestelde groepen. Dat is pas echte bestrijding van de woningnood!

JEUGDBELEID

De gemeente doet haast niets voor onze jeugd. Wèl stroomt het subsidiegeld naar BA'ANANSI, een vrijplaats waar de politie ook al niet mag komen om de drugshandel te bestrijden. Nu is er zelfs subsidie voor 'thuis-service' van verslaafden. In héél Arnhem-Zuid is maar één buurthuis: 'de Hobbit'. Maar hier en in 't KLOOSTER (Westervoort) maakt een politiek eenzijdig samengestelde staf (knalrood dus) de dienst uit. De jeugd die hun indoktrinatie niet pikt verenigt zich in zwerfgroepen. Zij raken onderling slaags en bewerken elkaar op Kronenburg met honkbalknuppels. Zo worden zij door de gemeente opgegeven en aan hun lot overgelaten!

De Centruumpartij eist daarom fatsoenlijke jeugdcentra en sport-accomodatie voor onze Arnhemse jeugd. Voor de werkende jongeren moeten voldoende woningen worden gebouwd of vrijgemaakt. 't Dorp heeft bijvoorbeeld een grote leegstand. Onze gehandicapte medemens nu wil niet zo gauw in een 'ghetto' gestopt worden. 't Dorp en omgeving open voor gehandicapten, jeugd en bejaarden zal veel gezelliger kunnen zijn.

KUNST

Door onze hele stad staan glimmende buizen (bijv. Monchyplein), roestige kronkels (stadspark) en monstreuze breinaalden (Amsterdamseweg). Honderdduizenden guldens worden

stukgegooid aan deze 'kunstwerken'. Bedenk wel dat U die kunst via subsidies uit Uw eigen zak betaald heeft. De Centruumpartij eist ogenblikkelijke stopzetting van deze verspilling. Naar de Hoogovens met deze wanprodukten. Wij eisen een deskundige commissie die aan kunstenaars opdracht geeft die zich niet vervreemd hebben van het publiek dat deze kunst betaald en inspraak van de bevolking door middel van een volksstemming op gemeentelijk niveau.

DIERENMISHANDELING

In het najaar 1982 is de Centruumpartij een campagne gestart tegen het onverdoofd ritueel slachten. Het gruwelijke ritueel slachten, waarbij onverdoofd de dierenhals (slok darm, luchtpijp, spieren, slagaderen) wordt doorgesneden, gebeurt nu massaal in onze stad. Gaat U maar kijken in 't Broek. Deze barbaarse praktijken passen niet in onze moderne christelijk-humanistische staat: dus stop de animale holocaust op schapen en rundvee. Ook de dierenconcentratiekampen (legbatterijen, kistkalveren, nertsfarms, enz.) moeten verdwijnen.

MILIEU

Wij, centrumdemokraten, zijn geen vermomde rode of zwarte fascist. In tegenstelling tot de tomaat-activisten (tomaat: eerst groen, dan rood) durven wij te zeggen dat milieuvervuiling (gifbelten, zure regens, enz.) verergert door overbevolking. Iedere mens extra betekent immers een portie extra vuil-productie. Deze bevolkingsfactor is voor links en rechts taboe. Alléén wij, een niet-links-niet-rechts partij, durven ronduit te zeggen: NEDERLAND IS GEEN IMMIGRATIELAND! Daarvoor is het te vol.

DEMOKRATIE

U ziet uit bovenstaande voorbeelden: onze Nederlandse democratie wordt van alle kanten bedreigd. Wees waakzaam. Als U zich als Nederlander achtergesteld voelt, bel dan:

DE CENTRUMPARTIJ: UW ANTI-DISKRIMINATIE INSTITUUT!

overdag 070-46 33 22; 's avonds 030-31 31 49 of schrijf naar Centruumpartij basisgroep Arnhem, postbus 5122, 6802 EC Arnhem. Informatie vraagt U aan door storting van f 10,- op postgiro 43 48 100 t.n.v. Centruumpartij, Den Haag.

" ALLE LASTER TEN SPIJT "

Herhaaldelijk zijn door luidgalmende holle vaten mensonlievende aantijgingen aan ons adres gedaan, waarvan de uitlating dat wij racistisch en/of fascistisch zouden zijn ronduit de meest grove en domweg de minst genuanceerde is.

Meestal zijn de verwijten slechts uitvloeisels van verwarde, vage psychen, welke nooit ook maar de minste moeite hebben genomen om op de hoogte te geraken van onze standpunten. Voor hen gelden de drie O's van: Onwetendheid, Onbenulligheid en vooral Onnozelheid.

Anderen, die iets "tegemeetkomenlijker" zijn en geen echte wrok tegen ons koesteren hanteren kreten als: "fascistofde en racistofde", welke naar mijn idee enkel eufemismen zijn van quasi-genuanceerde creaturen welke ons "o, zo humaan, tenminste nog" het nadeel van de twijfel gunnen.

Ik zal mij echter beperken tot de analyse van de kreten "racistisch" en "fascistisch".

Racistisch= volgens het racisme, racisme= rassentheorie. De NVU heeft een rassentheorie in haar leidend beginsel, de Centruumpartij distantieert zich hier terecht van. De Centruumpartij heeft slechts een defensief karakter t.o.v. de inbreuk op onze eigen cultuur en dat op zodanige wijze dat andere culturen ten volste in hun waarde worden gelaten.

Wij stellen ons op als gelijke, maar willen wel onze identiteit behouden. Dit heeft niets met racisme te maken maar is een gezonde en natuurlijke afweerreactie wanneer je zelf bedreigd wordt. Voor diegenen die ons partijprogramma en opvattingen kennen is het overbodig dat ik er op wijs dat de Centruumpartij geen enkel verschil maakt in ras, huidskleur, sexe etc. etc. etc. Nog sterker wij moedigen het in principe zelfs aan als een buitenlander de laatste stap neemt om de integratie te completeren en zich laat naturaliseren. Een aanpassing aan onze cultuur juichen wij toe.....Maar het moet niet zo zijn dat de te naturaliseren persoon een verkrachter of bijvoorbeeld drugshandelaar is, daar zijn wij uiteraard tegen, er is al meer dan genoeg criminaliteit in ons land.

Merkwaardig is het 149 van de 150 2e kamerleden het blijkbaar minder nauw nemen met de criminaliteit, waardoor de zoveelste aanslag op onze fatsoenlijke burgerij wordt gepleegd. Wij zijn tegen racisme en tegen discriminatie (ook als die tegen onze eigen bevolking gepleegd wordt !!!!!!!), maar zijn voor vergroting van de openbare veiligheid en voor garanties tegen nationaal cultuurbederf !!!!!

Fascistisch ??- fascisme: anti-parlementair/ de wetgevende en de uitvoerende zijn opgedragen aan een diktator. Verder kan vermeld worden dat tot de wezenstreken van het fascisme oa. behoren: geweld, ondemocratisch gedrag, intimidatie, censuur en aanverwante verschijnselen.

wacht

In het programma van de Centruumpartij staat letterlijk: "De evenredige vertegenwoordiging in het parlement wordt onverkort gehandhaafd.", dit impliceert dat de Centruumpartij volstrekt parlementair is en onze democratie eerbiedigt. Verder moet vermeld worden dat de CENTRUMPARTIJ de enige partij is in Nederland die van het referendum een serieus programmapunt heeft gemaakt. De Centruumpartij is daardoor de meest democratische partij van Nederland. Voorts heeft de partij een open en geweldloos karakter zodat iedere vergelijking met fascisme als een waanbeeld of hersenschim van de hand kan worden gedaan. Indien U de omschrijvingen van fascisme kritisch bekijkt kunt U constateren dat niet één wezenstrek van het fascisme in de ideologie van de Centruumpartij verweven is. Dat wil niet zeggen dat er geen fascisme is! ROOD FASCISME is er genoeg !!! Zo fungeert het rellenschoppend gespuis van de hoofdstad, deels behorend tot CPN, PSP en PPR met al haar terroristische methodieken tot het nageslacht van de SA !!!!!!!.

Maar vertel dit maar eens aan een communist of PSP'er (mond spoelen), dat valt niet mee, want deze subversieven (oh, sorry: subversoïden) zijn ziende blind, horende doof en stellen na het aanhoren (met peterselie in de oren) van onze argumentatie botweg: "Ja, maar bij jullie is het latent en dat is het gevaarlijke".... Dit impliceert dan mijns inziens dat alles wat je niet ziet niet te vertrouwen is, dat je niemand dus ook niet je naaste meer kan vertrouwen. Niet zo bevorderlijk in een wereld waarin samenwerking een vereiste is en geen tegenwerking.

Enerzijds zakt de moed mij bij het aanhoren van dergelijke baarlijke nonsens in de schoenen, anderzijds ben ik opgelucht te kunnen beseffen dat zulke doemdenkers zich niet onder onze gelederen bevinden !!!!!!!!

Alle laster ten spijt !!!

Hans Cornelese te Arnhem.

CENTRUMPARTIJ
AFDELING ARNHEM
POSTBUS 5122
6802 EC ARNHEM

Verzoeken tot het Nederlandschap vormen de grote klapper van de najaarszitting 1982. Hans Janmaat stal hierbij de show. Hij droeg in de kamer talloze vertrouwelijke dossiers voor. Een opzienbarend releas.

DE REDE VAN DRS. HANS JANMAAT M.B.T. DE

NATURALISATIES
NATURALISATIES
NATURALISATIES
NATURALISATIES
NATURALISATIES

1982.

CENTRUMPARTIJ
AFDELING ARNHEM
POSTBUS 5122
6802 EC ARNHEM

De naturalisatie pleegt in Nederland te geschieden volgens de wetgeving. Ik zal uit de jongste wet inzake deze naturalisaties twee richtlijnen voorlezen.

In de eerste richtlijnen staat "Voor verlening van het Nederlandschap komen slechts die personen in aanmerking die voor onbepaalde tijd in Nederland, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen geen bezwaar bestaat en van wie tevens is gebleken dat zij in de Nederlandse of Nederlands-Antilliaanse samenleving zijn ingeburgerd, dan wel voor zover betreft echtgenoten en minderjarigen, dat zij naar mag worden verwacht spoedig zullen zijn ingeburgerd".

In de tweede richtlijn staat: "Het verzoek om verlening van het Nederlandschap wordt afgewezen wanneer er ten aanzien van de verzoeker ernstige vermoedens bestaan dat hij gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden, de volksgezondheid of de veiligheid van het Koninkrijk".

Naturalisatie is in het algemeen immers een bekrachtiging van een feitelijke situatie; de betrokken vreemdeling is alleen staatsrechtelijk gezien geen Nederlander; in feite is hij reeds ingeburgerd. Hoewel daarvoor geen absoluut geldend criterium, kan toch vrij nauwkeurig worden omschreven wanneer een verzoeker als ingeburgerd kan worden beschouwd. Allereerst kan worden genoemd een redelijke kennis van de Nederlandse taal en, wat betreft verzoekers die in de Nederlandse Antillen zijn gevestigd, kennis van de taal die naast het Nederlands op het eiland van inwoning wordt gesproken".

Met betrekking tot de vermoedens dat iemand gevaar oplevert staat in de toelichting; "Ernstige vermoedens dat iemand gevaar oplevert voor de openbare orde, de goede zeden, de volksgezondheid of de veiligheid van het Koninkrijk zijn er uiteraard, wanneer een verzoeker ter zake van een ernstig delict (vergrijp) is veroordeeld en hij de daarvoor opgelegde straf ondergaat of kort tevoren heeft ondergaan, dan wel wanneer een strafvervolgning tegen hem wordt ingesteld. Deze vermoedens kunnen echter gebaseerd zijn op daden waarvoor (nog) geen wettelijk bewijs is geleverd". Er zijn dus een aantal bepalingen. Over een aantal mensen die op de Nederlandse Antillen wonen wil ik het volgende opmerken.. Van de 37 mensen spreken 20 mensen geen Nederlands en 8 mensen spreken geen papiemento.

Betreffende de naturalisatie van Abou Rayan, Ali en 25 anderen.

De heer Rayan heeft strafbare feiten gepleegd en is daarvoor veroordeeld. De officier van justitie onthoudt zich wat deze betreft van advies.

De heer Almarine werkt bij de stichting buitenlandse werknemers in Nederland. Hij heeft een aanvraagformulier verkeerd ingevuld. De officier van justitie verbaasde zich tijdens het oriënterend gesprek erover dat de man totaal niet geïnteresseerd was. De vraag is of de heer Almarine inderdaad een verzoek heeft ingediend.

De heer Benzaken heeft een verblijfsvergunning met beperking dat zij slechts geldt zolang hij in Nederland in loondienst is en gehuwd is met een Nederlandse vrouw. Beide voorwaarden zijn vervallen.

De heer El Fellahi wenst geen afstand te doen van zijn Marokkaanse nationaliteit. Volgens de officier van justitie is het onmogelijk om tot naturalisatie over te gaan....

De heer Kwok, woonachtig in Nederland spreekt totaal geen Nederlands. De tolk die bij het gesprek aanwezig was, heeft gezegd dat het de heer Kwok niet kan schelen. Als hij Nederlander wordt is het goed, als hij Chinees blijft is het ook goed.

De heer Palaz is niet in staat gebleken in zijn eigen onderhoud te voorzien.

De drager van de naam Camara is afkomstig uit Frans-Guinee. Hij is gescheiden van zijn vrouw en twee kinderen, die niets meer met hem te maken willen hebben. De heer Camara heeft nooit gewerkt, maar altijd een uitkering ontvangen. Hij heeft twee Nederlandse meisjes verkracht. Hij is daarvoor niet vervolgd.

(Nu volgt het relaas van de Kamervoorzitter, Dolman):

Dit kan ik niet meer toelaten. Dit zijn geen openbare gegevens. Ik heb het tot dusver laten lopen. Dit zijn echter vertrouwelijke gegevens die neergelegd zijn in de bibliotheek. U gaat nu te ver. Ik merk bovendien op dat het verslag vermeldt dat de commissie geen aanleiding heeft gevonden tot het maken van opmerkingen. Daarmee was de voorbereiding voldoende afgerond. Dat de commissie geen aanleiding heeft gevonden tot het maken van opmerkingen betekent dat geen van de leden van de Kamer aanleiding heeft gegeven tot het maken van opmerkingen, want alle leden van de Kamer krijgen voor alle commissies voor inbreng van wetsontwerpen de convocatie toegestuurd. Daarvoor behoeft men geen lid te zijn van een commissie. Dat weet U. Dat is trouwens medegedeeld. Ik verzoek u uw inbreng af te ronden.

Janmaat vervolgens;

Dit zijn slechts enkele van de vele gevallen.

Er blijken diverse mensen voor de naturalisatie te worden voorgedragen die zeker niet zijn ingeburgerd. Over sommigen heeft de officier van justitie zelfs een negatief advies gegeven met betrekking tot de naturalisatie. Men kan hieruit opmaken dat de vaste commissie voor de naturalisaties haar werk niet goed heeft gedaan, zo zij haar werk al gedaan heeft. Ik vind namelijk dat enkele personen zeker niet hadden mogen worden voorgedragen voor naturalisatie. Dat linkse partijen dit toch doen, vooral de kleine linkse partijen, lijkt in hun opstelling te zitten. Of de politieke opvattingen van de Partij van de Arbeid zo ver gaan, dat zij met haar idealen van het internationale socialisme hier in Nederland tot ontregeling van de samenleving wil komen, mag sterk worden betwijfeld. Het is te hopen dat die partij daar gunstig over denkt.

Kunnen de regeringspartijen en de kleine Christelijke partijen zonder meer maar goedkeuren dat mensen waarover ik zoëven gegevens heb verstrekt zonder slag of stoot aan de Nederlandse samenleving worden toegevoegd? Dit levert een gevaar op voor de openbare orde en de goede zeden. Mocht deze kamer zonder meer tot stemming over gaan, dan verzoek ik de minister het wetsvoorstel in te trekken, omdat de voorbereiding schijnbaar niet al te nauwkeurig is geweest. Men kan de adviezen van de officieren van justitie toch niet zo maar naast zich neer leggen?

Hier volgt het "antwoord" van staatssecretaris Korte van Hemel:

Na uw interventie kan ik zeer kort zijn. Het is duidelijk dat de

zaak meer dan voldoende is onderzocht in de vaste commissie voor de naturalisaties. In de memorie van toelichting staat, dat er door een samenstel van factoren, die alle een eigen kwalificatie hebben, mensen kunnen worden voorgedragen voor naturalisatie.

Opmerking van de heer Janmaat;

Daar wordt toch geen enkele reden aangevoerd waarom de adviezen van de officieren van justitie ter zijde worden gelegd ?

Staatssecretaris Korte -van Hemel :

Ik heb gezegd dat er een samenstel van factoren kan zijn, dat op een gegeven moment voldoende kwalificatie kan zijn om tot voordraging over te gaan. Op een gegeven moment zal het advies van de officier van justitie doorslaggevend zijn, op een ander moment iets anders. Het geheel is evenwel voldoende om tot deze wetsvoorstellen te komen.

Opmerking van de Heer Janmaat:

ER BESTAAN DUS TOTAAL GEEN NORMEN. IEDEREEN KAN HIER NAAR BINNEN, IN STRIJD MET DE WET.

De pers houdt drs. Hans Janmaat angstvallig uit zijn berichtgeving.

U kunt de tweede kamer beluisteren via de kabel 88 Mhz.

.CENTRUMPARTIJ: 070-463322-469236 (van 9.00 -17.00)

POSTBUS 670-2501 CR- DEN HAAG

Tevens kunt U 's-avonds bellen tussen 8 en 10 uur;

Amsterdam 020- 850584

Utrecht 030- 313149

DE ZAAK LIBANON
DE ZAAK LIBANON
DE ZAAK LIBANON

(Tweede Kamer, 14 oktober 1982)

REDE VAN DRS. HANS JANMAAT :

Mijnheer de voorzitter! De leden van de kleine linkse partijen zijn wat voorbarig door nu reeds de zaal te verlaten. Zij zullen dit pas na de komende verkiezingen moeten doen, als zij hun plaatsen echt voor de nieuwe leden van de Centruumpartij moeten inleveren!

De politiek houdt zich bezig met het besturen van een land. Dat is een serieuze zaak. Wij zien daarbij als kenmerk van alle regeringen dat zij wel bereid zijn gedeelten van hun bevolking of de hele bevolking in te zetten in een soort spel om hun machtsposities te behouden. Dit is luguber. Maar dit is soms ook meer dan waar. Dit is vooral waar, als dit niet figuurlijk gebeurt, zoals in Nederland op sommige punten, maar letterlijk, als een regering om zich in stand te houden een gedeelte of de hele bevolking in wil zetten in een conflict dat gepaard gaat met geweld. Hiervan zijn voldoende nationale, binnenlandse voorbeelden. De Verenigde Staten hebben hun eenheid bereikt door een burgeroorlog die miljoenen slachtoffers heeft gekost. Stalin heeft zijn communisme in Rusland weten te vestigen door 16 miljoen boeren op te offeren aan zijn beleid. Mao heeft hiervoor in China ongeveer 60 miljoen doden overgehad.

Ook internationaal zijn hiervan voorbeelden. We hoeven helemaal niet ver in de geschiedenis terug te gaan. De Falklandcrisis heeft deze zomer ongeveer 2500 slachtoffers geëist. Wij hebben gezien dat de Britse regering dit deze week in Engeland met een feestje heeft gevierd. El Salvador brengt grote aantallen slachtoffers voort inzake het beleid van de Amerikaanse regering. Rusland wil op het ogenblik in Polen en Afghanistan hiervoor nauwelijks onderdoen. De hele derde wereld is inzet van het politieke machtspeel van de grote wereldmachten: de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie. Het Midden-Oosten hoort hier nu eenmaal bij. Het Midden-Oosten is een buitengewoon belangrijk gebied. Het is een knooppunt tussen drie continenten. In dat opzicht is het belangrijk, zeker nu er zo'n grote olievoorraad in dat gebied aanwezig is. Wij moeten er dus gewoon vanuit gaan dat de heren politici gebruik maken van geweld. Als wij alle slachtpartijen en alle moordpartijen in deze Kamer aan de orde zouden stellen, denk ik dat wij over weinig anders meer praten. De vraag is dus- ik kan haar zelf niet goed beantwoorden- waarom wij hier gedurende zoveel tijd over die ene "partij" in Libanon praten. Wij doen het nu. Het is eigenlijk een treurige constatering dat het Joodse volk, dat door zijn eigen geschiedenis heen zoveel slachtoffers heeft gekend en zoveel gruweldaden over zich heen heeft zien komen, naar de zelfde middelen blijkt te grijpen. De tweede wereldoorlog leverde 54 miljoen slachtoffers op en daarvan waren 6 miljoen Joden. De meeste slachtoffers vielen aan het front ten gevolge van militaire agressie, maar de Joden zijn omgebracht met het doel het Joodse volk uit te schakelen. Men zou dan verwachten dat de Israëliische regering, gezien de ervaringen uit het verleden, verstandiger zou zijn en zich meer bewust van haar eigen daden zou zijn.

Een grove schending van dat bewustzijn heeft indertijd de Israëli-
sche oud-minister van defensie Dayan aangebracht. Hij liet een
verdwaald passagiersvliegtuig dat boven een militair vliegveld
vloog, zonder pardon afschieten, met als gevolg tientallen bur-
gerdoden. Beiroet is een nieuw voorbeeld. De Israëli-
sche regering heeft het mogelijk gemaakt en toegelaten dat de slachtpartij kon
plaatsvinden. Daarmee beantwoordt de Israëli-
sche regering haar
problemen met geweld. De Palestijnen zelf schuwen het geweld
trouwens ook niet. Een oplossing voor de problemen in het Midden-
Oosten lijkt voorlopig nog ver weg. Wanneer er uiteindelijk toch
een oplossing komt, zal die moeten inhouden dat voor het Joodse
en het Palestijnse volk een eigen staat geschapen wordt. Na de
moord op de Amerikaanse president Kennedy lijkt dat ideaal voorlo-
pig een eind weg. Hij was indertijd namelijk een aardig eind op
weg dat ideaal te realiseren. Wij hebben kunnen constateren dat
internationale druk op dit moment op Israël niet of nauwelijks
helpt. Wij praten op dit moment over de vraag wat Nederland kan
doen. De Centruumpartij neemt daarbij een totaal afstandelijke

houding in. Ons land is in deze eeuw tientallen jaren lang een
soort van internationaal berispingencentrum geweest. Wanneer er
waar dan ook in de wereld problemen waren, kon Nederland gebeld
worden en dan kreeg men de oplossing. Wij hadden en hebben voor
allerlei problemen, waar ook ter wereld, een oplossing, behalve
voor de problemen in ons eigen land. Wanneer men dan naar de
hoeveelheid tijd kijkt, die men gebruikt voor de problemen in het
buitenland, kan dit alleen maar inhouden een afleiding van de
binnenlandse problemen waarvoor men nauwelijks nog een oplossing
kan vinden.

Het zich bemoeien van Nederland met de situatie in de Libanon,
het aandragen van voorstellen ter oplossing ervan en het beter
weten dan welk land dan ook, daar moeten wij eens mee stoppen.
Initiatieven behoeven wij van de Nederlandse regering in dit soort
zaken niet te verwachten. Wij staan dit ook niet voor. Onze
regering is niet beter dan andere regeringen. Wanneer de Neder-
landse regering net zo machtig zou zijn als de Amerikaanse of
de Russische, dan betwijfel ik in hoge mate of wij zoveel betere en
menswaardiger oplossingen zouden aandragen. Wij behoeven in dat
verband slechts te kijken naar de situatie die deze regering
oor een falend beleid in eigen land aan het scheppen is.
Steun aan welk initiatief dan ook geeft de Centruumpartij niet.
De regering heeft zich terughoudend op te stellen. Geen financiële
of militaire steun aan één van beide partijen in het Midden-Oosten,
want beide partijen maken maken zich dan op het conflict opnieuw en
gewependerhand uit te vechten. Mocht Nederland desondanks toch
worden gevraagd initiatieven te ondernemen, dan moet een dergelijk
verzoek komen van het internationale orgaan dat zich met die situa-
tie bemoeit, namelijk de VN. Gezien het afwijzen van de heer van
der Stoel hebben die echter niet zo'n vertrouwen in de opmerkelijke
kwaliteiten van de Nederlandse politici. Wij zijn van mening dat
de Nederlandse militairen uit Libanon kunnen worden teruggetrokken.
De vredesmacht blijkt geen echte macht te zijn. Dat kan natuurlijk
ook niet worden verwacht van een internationaal orgaan dat geen
echte macht heeft. De VN is namelijk afhankelijk van de toeleverende
landen. Wanneer die landen met bepaalde doeleinden een militaire
vredesmacht willen leveren, hangt het echt van de doeleinden af
of het een echte macht is. Wij zien er niets in.

Wij zien geen nut van het in de waagschaal stellen van de levens van Nederlandse militairen in het midden-oosten. Dit is een zaak die door de Israëliische en Palestijnse regeringen en bevolkingen zelf moet worden opgelost. Zij moeten tot een redelijke verstandhouding tot elkaar worden gebracht.

De volgende vraag wil ik aan deze minister voorleggen, wetende dat de minister van buitenlandse zaken ook minister-president is. Wat denkt de regering, gelet op de situatie in Nederland waar de discriminatie van diverse bevolkingsgroepen door een totaal falend beleid tot steeds grotere hoogten wordt opgestuwd, te gaan doen aan de discriminatie??? Hoe denkt zij die te voorkomen, zeker nu er zo verschillend wordt gereageerd op de daden van de Israëliische regering, waarvan met name de Joodse bevolking in West-Europa de dupe dreigt te worden??

- De beraadslaging wordt geschorst.

- De vergadering wordt van 13.27 uur tot 14.15 uur geschorst.

De Heer Janmaat (Centrumpartij): Mijnheer de voorzitter! Na een uren durend debat ben ik niet tot een andere conclusie gekomen. Nederland is veel te klein om zich met soort grote internationale zaken te bemoeien. Het is een discussie die zich buitengewoon krachteloos heeft ontwikkeld. Of: waarin een klein land groot kan zijn. In die discussie is nog opgemerkt dat Israël een cultuur heeft die gelijk is aan de onze. Ik hoop dat dit zo blijft, want ik vraag mij af, of de Israëliische regering dezelfde multiculturele samenleving nastreeft als die welke wij op het ogenblik in het regeringsbeleid tot uitdrukking zien komen. Verder is nog gezegd dat door de overkomsten in cultuur de Israëliische regering misschien betrouwbaarder zou zijn dan de Arabische regeringen, omdat de laatsten, door het verschil in cultuur, verder van ons af staan. Als een dergelijk staeltje van discriminatie zou worden gegeven door de Centrumpartij dan bracht ons dat onmiddellijk voor de rechter. Hier in de kamer mag je dat, zeker als vertegenwoordiger van een van de grote partijen of van de regering, wel zeggen. Wij zijn er toch onschendbaar!!!!

Met dit alles blijf ik bij het door mij verkondigde standpunt. Ik weet dat het een sterk minderheidsstandpunt is, dat misschien alleen wordt gesteund door nog een paar kleine fracties. De Nederlandse troepen moeten uit Libanon worden teruggetrokken, want zij kunnen totaal niet op tegen het sterke Israëliische leger, dat zich van het UNIFIL-gedoe niets aantrekt. Als het meent daarheen te moeten gaan, dan gebruikt het geweld. Dat hebben wij allang geconstateerd. Wij zien nu dat er volgens ons uiteraard terecht een internationale hulporganisatie op gang is gekomen om de getroffen Palestijnse bevolking te helpen. Nederland draagt daaraan navent bij. Bij het Rode Kruis gaat het om een half miljoen gulden en bij de NOVIB om 280000 gulden. Hoeveel wij indirect bijdragen via de Verenigde Naties is niet bekend, maar in zijn totaliteit zal het voor Nederland wel om een paar miljoen gulden gaan, terwijl dat bedrag voor de Verenigde Naties nog hoger zal zijn.

Wordt er nu een claim gelegd op Israël, zodat dit land de uiteindelijk schade die het heeft veroorzaakt vergoedt of is het zo dat wanneer een land meent een al dan niet heilige oorlog te kunnen voeren, waarvan de rest zich afvraagt of dat wel gerechtvaardigd is, andere landen en met name Nederland voor de financiële consequenties opdraaien? Ik wil graag weten of een dergelijke claim is gelegd, dan wel of de regering dit gaat doen in internationale organen.

In eerste termijn heb ik een vraag gesteld, waaraan de regering totaal voorbij is gegaan. Ik hoef voor het antwoord dus ook niet te bedanken. Ik vroeg namelijk wat wij in Nederland gaan doen aan de toenemende discriminatie die zich naar aanleiding van de ontwikkelingen in het Midden-Oosten mogelijk op onze Joodse bevolking gaat toespitsen. Ik zou alsnog antwoord op die vraag willen krijgen.

CENTRUMPARTIJ
AFDELING ARNHEM
POSTBUS 5122
6802 EC ARNHEM

Centrumpartij

Aan de leden
van de CENTRUMPARTIJ

Hoofdkantoor:
Postbus 670
2501 CR 's-Gravenhage
Tel. 070 - 48 33 22 (10.00-17.00 uur)

DATUM POSTMERK

DRINGEND BEROEP AAN DE LEDEN

Dames en heren,

Er staan voor de Centrum Partij 2 belangrijke verkiezingen voor de deur. Er zal binnenkort een nieuw Dagelijks Bestuur worden gekozen en wij moeten de kandidatenlijst en lijsttrekker voor de Europese Verkiezingen bepalen. Daarover het volgende.

Voor het nieuw te kiezen Dagelijks Bestuur zal het zittend bestuur een voorstel indienen; daaronder zowel de kandidaat voor het voorzitterschap, de kandidaat voor sekretaris en de overige kandidaten voor het bestuur.

Buiten deze kandidaten voor het Dagelijks Bestuur kan ieder partijlid zich kandidaat stellen voor één van bovengenoemde functies.

De procedure is dan als volgt:

De kandidaat gaat met een schriftelijke ondersteuning van 10 leden naar zijn of haar kringvoorzitter, de kringvoorzitter bespreekt het in zijn kringbestuur en moet tot een bestuursvoordracht komen, welke de kringvoorzitter machtigt de kandidaat te steunen. Naast de eigen kringvoorzitter, moet nog een andere kringvoorzitter bereid worden gevonden de kandidaat te steunen. Elke kandidaat wordt dus gesteund door 2 kringvoorzitters en de daaraan verbonden bestuursbesluiten. Iedere kringvoorzitter mag slechts één kandidaat steunen, zodat de 18 kringvoorzitters maximaal 9 kandidaten voor de verkiezing van het Dagelijks Bestuur kunnen voordragen. De verkiesbaarstelling van kandidaten dient aan de landelijk sekretarisse te worden doorgegeven.

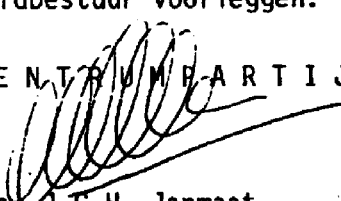
Op de Hoofdbestuursvergadering van 10 februari as. zal de procedure met de kringvoorzitters worden doorgesproken.

KANDIDAATSTELLING EUROPESE VERKIEZINGEN

De Centrum Partij doet mee aan de Europese Verkiezingen, die op 14 juni as. zullen worden gehouden. De Hoofdbestuursvergadering van 10 februari as. zal de lijsttrekker kiezen en de kandidatenlijst verder samenstellen. Wij doen een dringend beroep op de leden als zij in aanmerking willen komen voor het lijsttrekkerschap, danwel een plaats in de top van de kandidatenlijst en dus verkiesbare plaatsen ambiëren.

Zij dienen zich -in ieder geval vóór 8 februari as.- op te geven, telefonisch, danwel schriftelijk, bij de sekretaris van de partij in Den Haag. Het Dagelijks Bestuur zal dan tot de voordracht van kandidaten komen en die op 10 februari as. aan het Hoofdbestuur voorleggen.

CENTRUMPARTIJ

Drs. J.G.H. Janmaat
b/a Mevr. A. Dijkmans

Uitnodigingsnummer:

F 1720244

CENTRUMPARTIJ
Kring Amsterdam
Postbus 79
1000 AB Amsterdam
tel. 020-85 05 84

Aan de Leden van de
Centrumpartij, kring
Amsterdam,
En andere genodigden.

Amsterdam, 13 februari 1984

Geachte Leden,

Het ad interim bestuur van de kring Amsterdam nodigt U hierbij uit tot het bijwonen van de a.s. kringvergadering, welke gehouden wordt op:

vrijdag 24 februari 1984, om 20.00 uur te Amsterdam

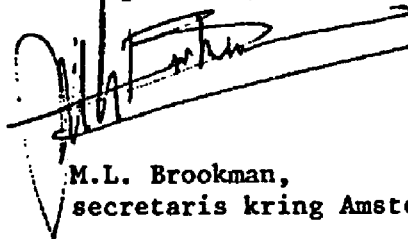
Een zeer belangrijk agendapunt zal zijn de verkiezing van een nieuw kringbestuur.

Om actie van ondemokratische tegenstanders ter verstoring van deze vergadering onmogelijk te maken, kunt U de vergadering als volgt bereiken:

Tussen 19.30 en uiterlijk 19.45 uur komen wij bijeen op een ontmoetingsplaats, die U van ons telefonisch te horen krijgt. Hiertoe belt U op de dag van de vergadering vanaf 18.30 uur: 020-85 05 84, onder opgave van Uw naam, aantal personen en uitnodigingsnummer rechtsboven deze brief. Degenen zonder auto, worden door ons voor vervoer verzorgd.

Met verontschuldiging voor deze ietwat omslachtige procedure, namens het ad interim kringbestuur,

Hoogachtend,

M.L. Brookman,
secretaris kring Amsterdam.

Bijlage: agenda vergadering

AGENDA voor kringvergadering Amsterdam van 24 februari 1984

1. 20.00 - 20.10 uur   Opening
2. 20.10 - 20.50 uur   Verkiezingen bestuur kring Amsterdam
3. 20.50 - 21.20 uur   Redevoering
4. 21.20 - 21.30 uur   Uitslag verkiezingen
5. 21.30 - 21.45 uur   PAUZE
6. 21.45 - 22.00 uur   Afscheidsrede scheidende voorzitter
7. 22.00 - 22.30 uur   Redevoering
8. 22.30 - 23.00 uur   Rondvraag
9. 23.00 uur   Sluiting.

PROCEDURE KANDIDAATSTELLING

Het a.i. bestuur komt met een voordracht van maximaal 7 personen. Als U zich als tegenkandidaat wilt opgeven, bent U hiertoe van harte welkom. U dient Uw kandidatuur schriftelijk op te geven naar: Postbus 79, 1000 AB Amsterdam; vergezeld van vijf handtekeningen van leden uit de kring die Uw kandidatuur willen steunen. De kandidaten krijgen elk drie minuten spreektijd om hun kandidatuur toe te lichten.

1) Zo nodig anders rubricering aangeven.

ACD 1686329

datum 8 AUG. 1983

CO

b. ——— d. ———

1) Zo nodig anders rubricering aangeven.

Distr.: *BFA - BOA*

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: *200190*

Betreft:

VERGADERING VAN HET PLATFORM POLITIEKE KOERS OP 11 JULI 1983

Op 11 juli 1983 werd in het Binnenhof te Den Haag een vergadering van het Platform Politieke Koers gehouden.

Op deze vergadering waren aanwezig:

JANMAAT. Johannes. C.H, 03-11-1934

in duplo ontv.

GEMEENTEPOLITIE BEVERWIJK

INLICHTINGDIENST

nummer: F84/83

datum: 25-7-83

ACD	1686237
datum	05 AUG. 1983
Co	
b.	d. —

Aan: Het Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst,
t.a.v. Hoofd BOP,
's-Gravenhage.

Evaluatie:	Datum bericht: 12-7-83	Bijlage(n): 1
------------	------------------------	---------------

Betreft: FOLDER CENTRUMPARTIJ
=====

Op 12-7-83 werd alhier een aan de politie gerichte
enveloppe ontvangen, inhoudende een folder van de CENTRUMPARTIJ.
Gezien het feit dat dergelijke folders thans ook aan
de plaatselijke politie worden verstuurd, is het mijn inziens van
belang, u hierover te berichten.
Een copie van de betreffende folder wordt bijgevoegd.

ID.

1) Tenzij andere rubricering vereist.

Centrumpartij

Wordt lid, het is hard nodig in dit landje, want voor je het zelf beseft, hebben wij met z'n allen ons eigen graf gegraven en dat van onze kinderen!

Wordt huis aan huis bezorgd en deels per post (drukwerk)

niet

post (drukwerk)

niet

nochts

links

Iedere Nederlander is gebaat met fractieleider Drs. Janmaat! Reeds over de zestigduizend betalende leden w.o. velen Academici! Het lidmaatschap kost U slechts fl. 50.-/jr. incl. Maandblad!!

maar eerlijk opkomen voor alle Nederlanders, is ons devies. Daarom luiden onze 10 strijdpunten:

- 1 meer democratie door invoering referendum
- 2 iedere Nederlander aan het werk, eventueel met een aanvullende uitkering
- 3 opherving van de schandalige woningnood
- 4 streven naar twee-zijdige ontwapening
- 5 intensieve bestrijding van drughandel en misdaad
- 6 teruggdringing van overheidsuitgaven en -taken
- 7 géén beknotting van uitkeringen, wel bestrijding van misbruik hiervan. Aanpak van ontduiking sociale premies en belastingfraude
- 8 géén hulp aan on-demokratische landen
- 9 doeltreffende aanpak van dierenmishandeling, milieuvervuiling en landschapsverwoesting
- 10 Nederland is geen immigratieland, dus stop vreemdelingenstroom.

CENTRUMPARTIJ - POSTBUS 670 - 2501 CR DEN HAAG

TEL: (070) 46 33 22

1686237

Luilekkerland

De twee Franse gey's die terecht worden van hun in toehoveral op een Amsterdamse juwelierszaak, hebben de politie verteld dat het geen geval is dat zij de Nederlandse hoofdstad als bestemming van hun staminate actie hebben gekozen.

Vernielbaarheid van de zaken hebben zij met de politie onderzocht. Het is niet bekend of de politie de zaak zal opgeven.

Leden dood Actie Front in arrest

Criminalliteit drijft Amsterdamse politie naar rand bankroet

Kemahel

KRAKERS KRIJGEN 5 MILLE SUBSIDIE

Werkloosheid in Nederland het snelst gestegen

Werkloosheid in Nederland het snelst gestegen

Werkloosheid in Nederland het snelst gestegen

Werkloosheid in Nederland het snelst gestegen

Schrikbarend

Duitsland wil vertrekpremie voor werkloze gastarbeider

Meer minderheden

Ziekentfondspremie moet fors omhoog

Kemahel

Kemahel

Molukkers voeren lijst aan van werklozen

SCHOOLVERLATERS VINDEN STEEDS MOEILIJKER BAAN

Plaatsing SS-20's gaat gewoon door

Aantal werklozen in juni met

Aantal werklozen in juni met

Duitsland wil vertrekpremie voor werkloze gastarbeider

Van onze correspondent BONN, zaterdag De Westduitsche Zerales Ka...

Meer minderheden

U moet niet schrikken over acht jaar dat het aantal Nederlandse en Turkse immigranten naar verwacht wordt om te bedragen, wat neerkomt op een toename van 100 procent.

Ziekentfondspremie moet fors omhoog

Van onze economische redacteur BONN, donderdag 11 JUNI, de premie...

SCHOOLVERLATERS VINDEN STEEDS MOEILIJKER BAAN

Van onze parlementaire redacteur BONN, vrijdag 11 JUNI, de moeilijke bij het...

Plaatsing SS-20's gaat gewoon door

BONN, zaterdag De Sovjet Unie heeft nu 315 SS 20 raketten verdeeld over 35 bases op haar grondgebied staan, hetgeen aansluit op de plaatsing van deze ra...

Aantal werklozen in juni met

Aantal werklozen in juni met

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

de drie

De Centruumpartij is opgericht omdat we de laatste jaren in hoge mate teleurgesteld zijn in het regeringsbeleid. Het kabinet en de grote politieke partijen schijnen al het mogelijke te willen doen om de bevolking tegen zich in het harnas te jagen. Niet voor niets hebben de kiezers weinig vertrouwen meer in de politici in Den Haag. Daar komt dan nog bij dat de heren uit de Tweede Kamer de kiezers maar dom vinden. Wij zullen hier een aantal voorbeelden geven van het onvoorstelbaar zwakke beleid.

Het ENERGIEBELEID. Het gas komt in Groningen nagenoeg gratis uit de grond. Over de voorraden bestaat onduidelijkheid, maar het is meer dan we tot nu toe gedacht hebben. Desondanks laat de regering ons een hoge prijs voor het Nederlandse aardgas betalen. Terwijl datzelfde gas voor een appel en een ei aan het buitenland verkocht wordt. Door die sterk gestegen prijzen komen veel mensen letterlijk in de kou te zitten. En degenen die de hoge prijzen nog wel kunnen betalen, worden onnodig in hun inkomen beknut. Allemaal trukjes om de mensen het geld uit de zak te kloppen. Wij geloven helemaal niet in de energiecrisis. Er is een politieke crisis, waarbij ook de energie wordt ingezet.

Het INKOMENSBELEID. Wij moeten met zijn allen bezuinigen, terwijl de regering maar met geld smijt. Altijd valt de belastingopbrengst tegen, nooit is het genoeg. Ondanks dat is bij ons de belastingdruk het hoogst van geheel West-Europa. En wie betaalt? Juist! U en wij! Iedereen moet bezuinigen, dus minder inkomen. Dus minder koopkracht. Dus nog minder werk. En dan nog meer stille armoede. Voor ontelbaren verdwijnen de extraatjes. De leuke dingen, die het soms toch al zo moeilijke leven veraangenamen. Als dat zo doorgaat, zal de welvaartsstaat spoedig verdwijnen, om van welzijn maar te zwijgen.

De SOCIALE VOORZIENINGEN. Ook daar wil de overheid aan gaan tornen. Generaties lang hebben wij er met zijn allen trouw de premies voor betaald, maar als we aan de verdiende uitkeringen toe zijn, heeft de overheid het geld al aan andere zaken uitgegeven. Dat is gewoon puur bedrog. Alle mooie praatjes ten spijt, ook hier wordt de gewone man de dupe van een falend beleid.

De OPENBARE VEILIGHEID. Steeds lager worden de straffen, steeds groter het begrip voor de misdadigers. De misdaad verergert. Indirect lokt de regering dat ook uit. Er wordt van alles gedaan om de ex-misdadigers goed op te vangen. Voor vreemdelingen is het mogelijk gemaakt dat zij na het uitzitten van de straf toch

nog langer in Nederland kunnen blijven. Alleen de slachtoffers worden aan hun lot overgelaten. Als je als gewone man de overheid doet, heb je geen rechten meer. Dan kun je doorlopen, in de gevangenis of barsten.

De DRUGS. Veel jonge mensen vallen ten prooi aan de drugs. Hier voert de overheid nauwelijks een beleid. Onze jeugd wordt hier de dupe van de drugshandel. Volgens het officiële politierapport van de gemeente Amsterdam zijn bijna 72% van de wegens drugsbezit in de hoofdstad aangehouden en buitengewone vreemdelingen en Surinamers. Het is een krachtiger bestrijding van de handel, zwaardere straffen en gedwongen afkicken.

Het VREEMDELINGENBELEID EN DE BEVOLKINGSPOLITIEK. Nog steeds komen mensen van waar ook ter wereld ons land binnen. Hier wordt de huisvesting, te werk gesteld en onderwezen. Voor de overheid komen nu ook vreemdelingen in aanmerking. En dat terwijl er al duizenden Nederlanders werkloos zijn. Dat is een regelrechte afwijking van de fluiting. Miljoenen extra zijn voor het vreemdelingenbeleid uitgetrokken. Kerken worden omgebouwd tot moskeeën. Protestantse kerken als paddestoelen uit de grond. Ethnische minderheden met hun culturen optimaal ontplooiën. Dat getuigt van een gebrek aan respect van de regering voor de eigen cultuur en de eigen bevolking. Desondanks voelen vele buitenlanders zich hier niet thuis. Zij gaan ook in toenemende mate acties ondernemen om de problemen in hun eigen moederlanden aan de orde te stellen. De gijzelingsacties van de Molukkers zijn daarvan de meest krasse voorbeelden, maar niet de enige. De minderheden willen zich ook gaan organiseren om een betere vuist te kunnen maken. Ook hier betaalt de gewone Nederlander. Met zijn have en zijn goed. En met zijn levensgeluk. Onze volksbuurten zijn voor de eigen bevolking onleefbaar geworden. Spreidingsbeleid wil alleen maar zeggen dat nu de volgende buurten aan de beurt zijn. Dus ook daar wordt de gewone Nederlander van het woon- en leefklimaat en in waarde laten dalen van het roerend goed bezit. Wij van de Centruumpartij zeggen daarom: NEDERLAND IS GEEN IMMIGRATIELAND, EN IS IN DE EERSTE PLAATS VOOR DE NEDERLANDERS.

Als U dit met ons eens bent, steunt U ons dan. Uw giften, hoe klein ook, zijn van harte welkom. U kunt een informatiepakket aanvragen door f. 10,- of f. 15,- over te maken op giro 44 13 22 van de Centruumpartij te Den Haag. Ook kunt U ons bellen: 020 - 463322, of 020 - 85 05 84. Ben je jong en wil je actie, mail dan aan bij de AFDELING JONGEREN CENTRUMPARTIJ!

(Uitgegeven en verspreid door het Comité voor onafhankelijk politieke voorlichting)

ACD 1686328

datum 8 AUG. 1983

CO

b. 1 d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 200 199

Betreft:

VERGADERING TE GOUDA OP 14 JULI 1983

Op donderdag 14 juli 1983, omstreeks 20.00 uur, ving in perceel Lage Gouwe 104 te Gouda een vergadering van de Centruumpartij aan. De uitnodigingen voor deze vergadering werden opgesteld door HAGEMANS (Thorbeckelaan 95 te Gouda,). Uit veiligheidsoverwegingen werden de genodigden verzocht zich te verzamelen bij de woning van de hierboven genoemde HAGEMANS. De vergadering werd gehouden ten huize van [redacted] schijnt reeds drie jaar lid te zijn van de [redacted] Centruumpartij. Onder de ongeveer 45 aanwezigen werden herkend:

JANMAAT, Johannes.C.H, 03-11-1934

De openingstoespraak werd gehouden door

Hij wees de aanwezigen op de noodzaak van het "folderen". Hierna werd een toespraak gehouden door JANMAAT, Johannes.C.H, 03-11-1934. Deze toespraak handelde over de onderwerpen Rechtsstaat en Naturalisaties.

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

VERVOLGBLAD Nr. 1.

Bij operatie-/inf. rapport nr. 5

Een aantal mensen werden verzocht zitting te nemen in een voorlopig bestuur voor de afdeling Gouda en Omstreken.
Het is niet duidelijk geworden hoe dit bestuur en nu uitziet.

De vergadering was omstreeks 24.00 uur afgelopen

BO 200199

1686328

Centrum partij

Hoofdsekretariaat:

Postbus 670

2501 CR 's-Gravenhage

Tel. 070 - 46 33 22 (10.00-17.00 uur)

020 - 85 05 84 (20.00-22.30 uur)

030 - 31 31 49 (b.g.g.)

Postgiro nr. 43.48.100

Centrumbank nr. 94.68.02.693

Aan de Leden/Donateurs en Symphatisanten
van de Afdeling Gouda en Omstreken.

Gouda, 7 Juli 1983.

Dames en Heren,

Op Donderdag 14 juli a,s, houdt de Afdeling Gouda en Omstr.
een bijeenkomst.

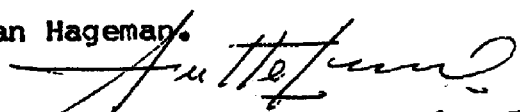
Deze begint om 20.00 uur en zal worden gehouden in Gouda,
Adres: Laag Gouwe 104, ten huize van de Heer C.L.van de Wal.

1. Opening en Welkomstwoord door de Voorzitter Zuid-Holland
Drs. MART GIESEN.
2. Mededelingen:
3. Activiteiten van de Afdeling Gouda en Omstr. toegelicht
door de Heer Drs. Mart Giesen
4. Politieke rede van onze Fractie-Voorzitter Drs. HANS JANMAAT.
5. Pauze.
6. Kiezen voorlopig bestuur voor de Afd.Gouda en Omstr.
7. Rondvraag.
8. Sluiting door de Voorzitter.

Wij wensen U een prettige bijeenkomst toe, waarbij op-en
aanmerkingen, voorstellen en aanbiedingen van daadwerkelijke
aard van harte welkom zijn.

Namens de Afdeling Gouda en Omstreken,

Jan Hageman

Ik verzoeek U: te verzamelen Thorbeckelaan 95 Gouda.

i.v.m. parkeer problemen in de binnenstad (koopavond)

ACD

1689680

datum 13 SEP. 1983

OO

b

d. /

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA-BTB

Bijlage(n): - 1 -

Afschr.:

BO: 200.691

Betreft: Bijeenkomst Centruumpartij Amersfoort.

Op 2-9-83 te 19.00 uur verzamelden zich een twintigtal mensen bij en in de woning van _____ gelegen aan de _____

Met vijf & zes auto's werd vervolgens koers gezet naar het station van Amersfoort waar werd geparkeerd. _____ en _____

_____ hadden de plaats van bijeenkomst geheim gehouden teneinde moeilijkheden te voorkomen.

De Utrechtse groep verzamelde zich zoals gezegd bij het station in Amersfoort, waarbij ook de CP-leider JANMAAT kwam aanrijden met een taxi. Hij werd vergezeld door een body-guard die gedurende de verdere avond dicht bij hem bleef. De inderdaad gespied uitziende verdediger van JANMAAT bleef van naam onbekend. De Haagse Hulk _____

_____ was het in ieder geval niet. Men is overigens blij - zo werd gezegd - dat _____ gekozen heeft voor Joop GLIMMERVEEN en dus niets meer te maken heeft met de CP.

Het gezelschap begaf zich vervolgens te voet naar het restaurant 'De Oude Tram', waar de bijeenkomst plaatsvond. Zo op het oog werden rond deze zaal geen veiligheidsmaatregelen genomen in de vorm van een knokploeg e.d.

Aanleiding van de bijeenkomst was het feit dat die avond een afdeling A'foort van de CP is opgericht. Er is een bestuur gekozen en als voorzitter gaat optreden ene _____

Uiteraard hield JANMAAT een inleiding. Hij sprak daarbij over het redentelijk door de Russen neergeschoten verkeersvliegtuig en liet daarbij zijn anti-communistische opstelling duidelijk blijken. Ook de plaatsing van kruisraketten kwam aan de orde, waarvan JANMAAT zoals bekend geen tegenstander is.

Ook _____ hield een rede die gericht was tegen de opmars van de Islam in Nederland. Hij baseerde die toespraak op een artikel uit kontaktblad voor het gereformeerd evangelisatiewerk 'Opdracht' no. 53 jaargang 13. Zie hiervoor de bijlage.

De ongeveer 50 aanwezigen kregen allen een exemplaar van om e.e.a. thuis nog eens rustig door te lezen.

De Utrechtse groep was overigens aanwezig om het aantal bezoekers te verhogen waardoor het moreel van de nieuwe A'foortse afdeling wordt versterkt.

Rest te vermelden dat de zaaleigenaar wist wat voor vlees hij in de kuip had. De man kwam zo nu en dan even binnen.

Uit Utrecht afkomstige jonge mensen hebben overigens in Amersfoort tevoren pamfletten verspreid. Waarschijnlijk lijkt dat dit algemene pamfletten zijn geweest, zonder een direkte plaats te noemen van de bijeenkomst.

Tenslotte werd nog vernomen dat 'niet zo lekker meer ligt bij de CP'. onderhoudt namelijk contact met bijvoorbeeld de Vikingjeugd en stelt zich te fel op. Circa 23.30 uur was de bijeenkomst afgelopen zonder dat zich incidenten hadden voorgedaan.

—O—O—O—O—O—O—

OPDRACHT

KONTAKTBLAD VOOR HET GEREFORMEERD EVANGELISATIEWERK

JAARGANG 13. NO. 53

Themanummer:

4689680200.692

Vereniging „Landelijk Verbond
voor evangelisatie-erfeld van de
Gereformeerde Kerken in Nederland”

„Opdracht” staat onder redaktie
van de Voorlichtingskommissie
van het Verbond

Eindredakteur:

H. Kamsteeg, Vermeerstraat 18,
3817 DE Amersfoort, tel. 033 - 63 20 28

Moslims In Nederland

L. W. de Graaff

Zuidaren

Tussen discriminatie en dialoog

Wie de geschiedenis van Europa erop nakijkt, ziet dat de moslims diverse malen hebben geprobeerd ons werelddeel met geweld te veroveren. Al in 732 na Christus stonden de mohammedanen in Frankrijk. Karel Martel heeft ze bij Poitiers tot staan gebracht. De moslims bleven toen tot 1492 in Spanje waar tot op de dag van vandaag diverse zaken aan hun verblijf herinneren. In 1529 rukten de islamitische Ottomanen via Hongarije op tot bij Wenen. Pas in 1683 werden ze definitief teruggedreven. Grote delen van Europa hebben dus eeuwen geleden al intensief kennis gemaakt met de islam.

Dat kan van Nederland niet worden gezegd. Althans niet in die zin dat de moslims hier massaal verbleven en het veer het zeggen hadden. Wel hebben ook Nederlandse kruisvaarders tegen de moslims gestreden ter verovering van het „heilige land”. En het is interessant te weten dat een aantal Nederlandse woorden herkomst aan de islamitische cultuur. Lange diverse wegen zijn ze in de Nederlandse talenschat terecht gekomen. We noemen een paar bekende woorden: sikkof, algebra, kaffe, suiker, admiraal en tulp.

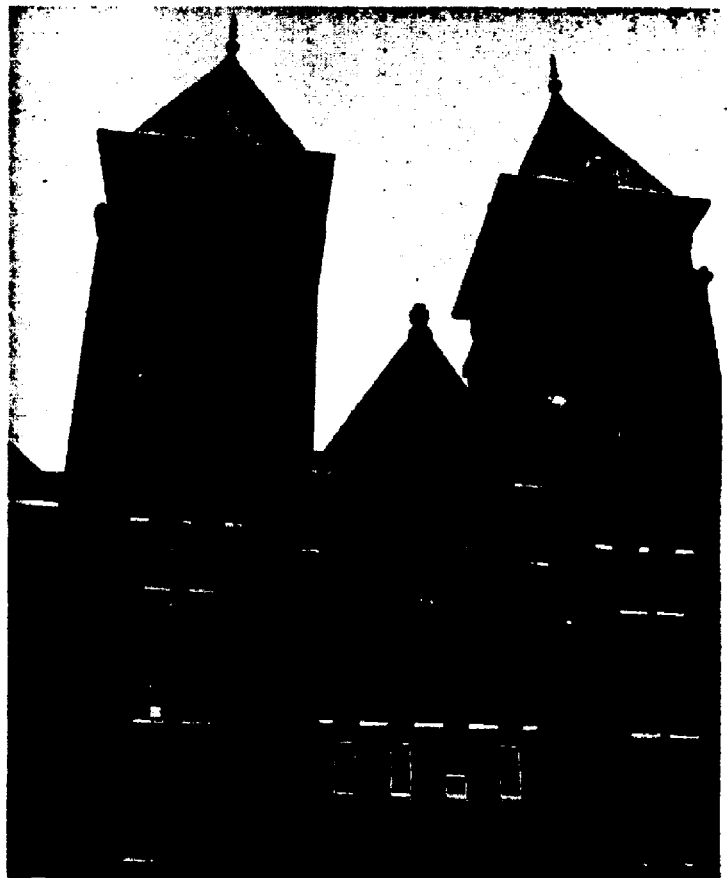
Vandaag zijn er vele moslims in Nederland. Ze zijn evenwel niet gekomen via de heilige oorlog, ook beheersen ze het leven hier niet. Vanaf ongeveer 1950 is Nederland van een emigratieland een immigratieland geworden. Denk aan de komst van de Molukkers, de Surinamers en de Antillianen. De meest omvangrijke groep werd en wordt gevormd door de buitenlandse arbeiders uit gebieden rond de Middellandse Zee. Hun aanwezigheid in ons land is een direct gevolg van het feit dat na de Tweede Wereldoorlog een sterke migratiestroom vanuit deze landen naar de industriegebieden van West-Europa begon te vloeien. Nederland was overigens één van de laatste landen die buitenlandse arbeidskrachten begon te werven. Dat gebeurde vooral in de opbouwperiode, toen ons land begon te kampen met een tekort aan arbeiders in bepaalde bedrijven en streken in ons land. Het gevolg was dat er wervingsakkoorden gesloten werden met Spanje in 1961, Portugal in 1963, Turkije in 1964, Griekenland in 1966, Marokko in 1969, Joegoslavië in 1970 en Tunesië in 1971.

Er kwamen echter ook velen het land binnen buiten de officiële kanalen om – ze werden en worden gelokt door de welvaart.

Verhoudingsgewijs zijn nu de werknemers uit de landen ten noorden van de Middellandse zee in ons land minder sterk vertegenwoordigd dan de arbeiders uit islamitische landen. Die laatste groep neemt nog steeds toe in aantal. Het aantal Turken bedroeg per 1 januari 1980 in Nederland 122.000 waarvan 40.000 onder de 15 jaar; het aantal Marokkanen was 73.000 waarvan

18.000 onder de 15 jaar. Er zijn verder 35.000 Surinaamse moslims in Nederland en 2300 uit Joegoslavië. Van andere groepen moslims zijn geen exacte cijfers bekend (1). Inmiddels bedraagt het aantal geboren en getogen Nederlanders dat de islam belijdt enkele honderden. Onder hen zijn een aantal vrouwen die door huwelijk moslim zijn geworden. Men schat dat er momenteel 300.000 moslims in Nederland zijn. Ter vergelijking: onze Gereformeerde Kerken in Nederland hebben in totaal ruim 100.000 leden. En zo worden wij allemaal, direct of indirect, geconfronteerd met de islam. De één overigens meer dan de ander. Met name in de Randstad zijn grote concentraties buitenlandse werknemers. Wie daar woont heeft meer kans op moslims als buren dan een inwoner van een plattelandsplaats. Ook maakt de leeftijd verschil uit. De volwassenen van vandaag ontmoet volwassen buitenlanders die veelal de taal niet of nauwelijks machtig zijn. Alleen daardoor al blijft de omgang heel beperkt. Dat wordt anders voor de kinderen van vandaag. De tweede generatie buitenlanders spreekt het Nederlands net als de Nederlandse kinderen. Ook de moslim kinderen moeten naar school en gaan later aan het werk. We treffen ze op den duur niet alleen meer aan op de fabrieken maar net zo goed op de kantoren en de universiteiten.

De kans dat onze kinderen op school in aanraking komen met moslims is overigens aanzienlijk geringer dan voor het gemiddelde Nederlandse kind vanwege het gereformeerde onderwijs. Er blijven evenwel voldoende gelegenheden over voor ontmoeting. Dat

Met de vervanging van het kruis door de halve maan op de twee torens van de voormalige Rooms-Katholieke kerk „De Zaaier” aan de Amsterdamse Rozen-gracht is het gebouw een echte moskee geworden.

is niet erg wanneer de opgroeiende jeugd maar goed weet wat de islam inhoudt. Ze moet voorbereid worden op de confrontatie ook met de islam. Deze kan heel intensief worden aangezien de buitenlanders in Nederland een kwart van de jaarlijkse bevolkingstoename voor hun rekening nemen. En ongeveer de helft daarvan wordt geboren als moslim.

„Moeten we elkaar blijven bekennen?”

Op 14 mei 1982 werd een anderhalf uur durend discussieprogramma verzorgd door de KRO en de IKON-televisie. Centraal stond als thema de vraag: „Moeten we elkaar blijven bekennen?” Het antwoord van de deelnemers was wel duidelijk. Op een enkeling na waren de aanwezige werkers in missie en zending van mening dat tot de dialoog moet worden overgegaan. Het programma ademde de sfeer van deze tijd. In alle geledingen dringt door het consequent relativiseren van de waarheid. Dat geldt ook voor het werk onder de moslims.

Zo verscheen op 17 juni het rapport „Anders geloven, samen leven”. Het is door de Raad van Kerken in Nederland aanvaard als „Handreiking voor ontmoeting met moslims in Nederland”. De titel alleen al is veelzeggend: moslims heten „anders-gelovigen”. Het is vandaag uit den boze om over ongelovigen of afgodendienaars te spreken. Genoemd rapport is de eerste officiële publicatie ooit door Nederlandse kerken (rooms-katholiek en protestant) uitgegeven over de islam.

De informatie die wordt aangedragen over het geloven en leven van de moslims is positief te waarderen. De wijze waarop het rapport de bijbel herhaalt met het oog op de ontmoeting met de moslims moeten wij afkeuren. Hoofdstuk 4 met als opschrift „Bijbelstudies” begint als volgt: (pag. 33) „De vragen die ons in Nederland bezig houden omtrent een ontmoeting op godsdienstig gebied met moslims zijn niet de vragen die de schrijvers van het oude en nieuwe testament hebben bezig gehouden. Het is daarom niet juist om vanuit de bijbel direct antwoorden op die vragen te verwachten. Wel kunnen wij in de bijbel aanwijzingen vinden over de manier waarop Israël en de eerste christenen in geloof aan God roebden aan de andersdenkenden van hun tijd een plaats te geven binnen het geheel van Gods verlossende scheppingsgeschiedenis”.

Vervolgens worden enkele schriftgedeelten behandeld waarin „aanwijzingen” kunnen worden verwacht.

Daaronder valt ook Hand. 4 : 12. „En de behoudenis is in niemand anders, want er is onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij behouden moeten worden”. Over dit Schriftgedeelte wordt het volgende opgemerkt: (pag. 36). „Handelingen 4 : 10-12 geeft een eigen betekenis aan de exclusiviteit van Jezus en van het christelijk geloof, dat zich op Hem beroept. De christelijke geloofsovertuiging bestaat alleen bij de gratie van de naam Jezus Christus, waarin God zichzelf ten volle heeft geopenbaard. Hiermee is niet gezegd, dat Gods genade en liefde in Jezus Christus niet openbaar kunnen zijn onder een andere naam, in andere godsdienstige overtuigingen.”

Verder wordt onder andere verwezen naar de geschiedenis van Paulus in Athene waar hij op de Areopagus een toespraak heeft gehouden (zie Hand.

17). De uitleg van dit gedeelte loopt in het rapport uit op de volgende zinnen: „Van belang in deze toespraak van Paulus is dat hij aangeeft, hoe er onder „de mannen van Athene” enig zicht bestond in de waarheid omtrent God en in de manier waarop Hij met de mensen was. Houdt deze opvatting mogelijk ook vandaag nog een bruikbaar uitgangspunt in voor een ontmoeting met de anders-gelovigen van nu?” Uit deze zinnen blijkt wel dat men meent dat de apostel Paulus min of meer aanknoopt bij de ideeën van de mensen in Athene. Dat is onjuist. Hij knoopt niet aan bij hun gedachten maar grijpt hen daarop aan en komt zo tot zijn oproep tot bekering.

In vs. 30 lezen wij immers het volgende: „God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen”.

De apostel schroomt dus niet woorden als „onwetendheid” en „bekering” te gebruiken. Uit het bovengenoemde is wel duidelijk hoe de algemene houding zal worden van het merendeel der christenen tegenover de moslims. Overigens ademt het genoemde rapport voorzichtigheid en wordt ook weergegeven de benadering van hen die menen moslims te moten oproepen tot bekering (pag. 40-42) (2).

Het rapport noemt ook een aantal situaties waarin christen en moslim elkaar ontmoeten en eventueel kunnen helpen. We noemen drie:

1. De school.

De school wordt gezien als een geschikte plaats om iets te doen aan de onwetendheid die in de christelijke gemeenschap bestaat over het geloof en de leefwijze van bijvoorbeeld hindoes en moslims.

Met dankbaarheid wordt geconstateerd dat o.a. de Unie „School en Evangelie”, het Protestantisch Christelijk Onderwijs en de Raad voor de Zaken van Kerk en School van de Nederlands Hervormde Kerk de studie en discussie hierover hebben gestimuleerd.

Het Chr. Pedagogisch Studieblad heeft in april hieraan een speciaal thema-nummer gewijd: Islam en christelijk onderwijs. De inhoud sluit aan op het rapport „Anders geloven, samen leven.”

2. Moskee-bouw.

Steeds vaker worden kerken geconfronteerd met de vraag of een groep moslims gebruik mag maken van een kerkgebouw voor hun feesten. Ingrijpende nog is de vraag om concrete steun bij moskee-bouw. Nu de subsidieregeling van het Ministerie van CRM vanaf 1 maart 1981 niet langer van kracht is, wordt steeds vaker op plaatselijke kerken en raden van kerken een beroep gedaan om steun.

3. Gemengde huwelijken.

Naarmate de „tweede generatie” buitenlanders in omvang toeneemt zal vaker een gemengd huwelijk worden gesloten. Waar het christenen en moslims betreft gaat het in 9 van de 10 gevallen om een moslim-man en een christen-vrouw. Het omgekeerde is namelijk volgens de islamitische wet verboden: wanneer een moslim-vrouw met een christen-man zou trouwen dan zou de vrouw immers verhuizen naar een milieu waar Mohammed niet als profeet wordt erkend en geëerd.

Het is niet de bedoeling uitgebreid op deze punten in te gaan. We noemen ze slechts om duidelijk te maken dat ook „onder ons” over deze zaken moet worden nagedacht.

Leden van een gemeenteraad hebben te oordelen over de aanvraag voor moskee-bouw.

Opgroeiende kinderen moeten weten dat het moslim-geloof op sommige punten wel veel lijkt op de gereformeerde belijdenis maar dat die overeenkomst niet meer dan schijn is: Allah is geen andere naam voor onze God. Schoolbesturen zullen attent moeten zijn op allerlei ontwikkelingen rond de integratie van zogenaamde minderheidsgroeperingen.

Tussen discriminatie en dialoog

Dat minderheidsgroepen gemakkelijk worden gediscrimineerd is een bekend gegeven. Ook in Nederland geeft het anders-zijn van buitenlanders gemakkelijk aanleiding tot botsingen met de Nederlandse bevolking. Dat allerlei vormen van discriminatie indruisen tegen Gods geboden behoeft geen betoog. Wanneer de moslim onze buur is, is hij levens onze naaste. Overigens leert de praktijk dat ook op dit vlak het leven sterker kan zijn dan de leer. Wie op eer afstand toekijkt moet niet te lichtvaardig oordelen.

Nu hebben wij in het bovenstaande al betoogd dat wij de moslim niet kunnen benaderen als een anders-gelovige. Hij is voor ons een heiden, een afgodendienaar. Maar is dit niet een discriminerend oordeel? Werken wij de discriminatie van de moslims niet op z'n minst in de hand?

Hellemaal niet. Niemand moet zich dit laten aanpraten. Het is een geloofsoordeel. Het is een overtuiging die ons juist tot bewogenheid brengt met de moslims.

Blijkens diverse publicaties wordt zowel in protestantse als in rooms-katholieke kring de dialoog bepleit. A. Camps bespreekt een uitgave van het Secretariaat voor de niet-christenen te Rome. Vaticaanstad. Hij laat zien dat in deze r.k.-uitgave de dialoog wordt gezien als „een houding, die twee andere houdingen overstijgt. Dialoog is geen praktisch syncretisme, waarin alle godsdiensten op hetzelfde plan geplaatst worden. Dialoog is ook geen onverzettelijke polemiek, die een echte ontmoeting van de godsdiensten ontkent. Dialoog is een moedig avontuur van personen, die elkaars verschillen als verrijkend ervaren, die gemeenschappelijke waarden willen delen, en die bereid zijn het appel, dat de Heer in het diepste van hun geweten doet, te beantwoorden. Dus geen concordisme en geen polemiek” (3).

Deze dialoog vindt plaats in het gewone leven. In de situaties die door ons al zijn genoemd. Daar waar christenen en islamieten elkaar ontmoeten.

Overigens moet hier worden opgemerkt dat de meerderheid van de moslims bepaald niet toe is aan deze dialoog. Integendeel: momenteel wordt veel aandacht besteed aan de zending, de „dakwah”.

R. Roodvink schrijft in een artikel „Missionaire activiteit van de islam in Zuid-oost-Azië” over een conferentie in Kuala Lumpur in januari 1980. Daar werd o.a. besloten dat een Regionale Raad voor Islamitische Dakwah zou worden ingesteld „die tot taak zou hebben een vruchtbare samenwerking tot stand te brengen en coördinerend

op te treden tussen de diverse dakwah-organisaties, in het bijzonder op regionaal niveau, en tevens dat er zou komen een regionale instelling voor de opleiding van de da'i (zending, L. W. d. G.), waarbij in het bijzonder aandacht diende te worden geschonken aan de behoeften van de pastbekeerden als een onmisbaar en noodzakelijk onderdeel van vruchtbare missionaire activiteit”. (4) Dit typeert toch wel de hedendaagse houding in leidinggevende islamitische kringen. R. Roodvink eindigt zijn artikel terecht als volgt: „Het lijkt ons onmiskenbaar dat na Tweede Wereldoorlog, die een tijdperk van de kolonisatie heeft ingeluid, de islam tot een herwaardering van een bezinning op zijn eigen positie is gekomen. Vooral na de zogenaamde olie-crisis, die de Arabische landen groot geldelijk voordeel heeft gebracht, heeft de islam nieuwe impulsen gekregen. Tevens werd toen zichtbaar de afhankelijke positie van de geïndustrialiseerde Westerse wereld die van het Christendom, in islamitische ogen door de eeuwen heen de grote tegenstander van de islam zowel op godsdienstig als op staatkundig gebied. Daartoe droeg bij de omwenteling in Iran met haar uitgesproken clericaal karakter. Dit alles is van invloed geweest op de dakwah van de islam, die de laatste jaren met een toenemende intensiteit wordt bedreven”.

Wat ons betreft: er is een weg tussen discriminatie en dialoog. Ook tot de moslims moet uitgaan de oproep tot geloof en bekering.

De vraag of wij moeten blijven bekennen behoort positief te worden beantwoord. Wil de prediking van het evangelie onder moslims op een verantwoorde manier plaatsvinden, dan is het wel nodig dat er voldoende kennis is van het leven en de leer der islamieten.

Noten:

- Gegevens ontleend aan „Islam en christendom: twee missionaire godsdiensten”. Deze overdruk van Wereld en Zending (4, 1981) wordt uitgegeven door het dienstencentrum van de Gereformeerde Kerken te Leusden.
- Anders geloven, samen leven. Handreiking voor ontmoeting tussen christenen en moslims in Nederland”. Samengesteld door de eerste relatie wereldgodsdiensten van de Raad van Kerken in Nederland, en uitgegeven door de Protestantse Stichting tot Bevordering van het Bijbelschekennis en de Lectoraatverlichting in Nederland te Voorburg, en door De Horstink te Amersfoort.
- Artikel in „Islam en christendom: twee missionaire godsdiensten”. Zie noot 1. Citeert van pag. 340.
- Artikel in „Islam en christendom: twee missionaire godsdiensten”. Zie noot 1. Citeert van pag. 329.

Opdracht

Administratie:
Mevrouw W. de Bruine-Groenwold, Joannes v. Dierstraet 10, 3817 AD Amersfoort, tel. 033-10580. Postgiro 3560891 t.n.v. penningmeester(esse) „Opdracht”.

Korrespondentie Verband:
Mevr. G. Tjassens-Kraal, Potgieterstraat 29, 3771 GV Barneveld, telefoon 03420-90702.

Verschijsning 4 x per jaar.

Christen en moslim

In onze tijd, waarin de wereldproblemen dagelijks op ons afkomen, blijkt een opvatting, waar tolerantie, begrip en waardering voor religies naar voren wordt gebracht, goed aan te slaan. In de liturgie van een bepaalde roems-katholieke kerk kunnen wij lezen: „Johannes de Doper staat niet alleen bij christenen, maar ook bij moslims in hoog aanzien. Hij is een verbindingschakel tussen twee wereldgodsdiensten”.

In het moderne levensgevoel wordt de verdraagzaamheid gepredikt, de relativistische waardering van godsdiensten, een alles omvattende gastvrijheid jegens elke religie. De grote zendingman prof. H. Kraemer schreef, dat het christendom met zijn schijnbaar stugge „exclusiviteit” en beweerde „dogmatische bekrompenheid” wel een erbarmelijk figuur slaat naast deze hoogdravende ruimheid van geest.

Dialogo?

De weg van de dialoog, zoals die vandaag aan de dag gehanteerd wordt, bestaat niet. Er is n.l. geen vrijblijvendheid! Tussen beide religies, Christendom en Islam, is een onvoorstelbaar grote afstand.

Wat zegt de Bijbel over de dialoog?

De Bijbel laat zien dat een dialoog, een tweespraak geboden is. Maar dan wel een dialoog met een heel andere bedoeling. In gebondenheid aan Jezus Christus, met het verlangen naar een ommekeer in het leven van de ander en verdieping van ons eigen geloof. In de Bijbel ontdekken wij, dat dialoog o.a. inhoudt, dat men respect heeft voor de ander en een open oor heeft voor de vragen en beweringen van de ander met een geest van liefde en nederigheid. Het is noodzakelijk om goed te weten, wat die mens, waarmee je in dialoog gaat, gelooft. Mensen winnen voor Christus, dat was ook het doel van de dialoog zoals die door de apostelen werd beoefend. Zo is b.v. in Handelingen 10 sprake van een dialoog tussen Petrus en Cornelius. Iets dergelijks zien we als Paulus op de Areopagus in Athene met de geleerden in gesprek, in de „nog is. Zijn doel is duidelijk: de mens moeten het Evangelie horen, opdat ze zich zullen bekeren en aan het oordeel ontkomen. Denk ook aan Jezus, op jonge leeftijd in de tempel, bij de Schriftgeleerden. En in de dialoog met de Samaritaanse vrouw, zo prachtig beschreven in Johannes 4, voert Jezus het gesprek naar de verkondiging van Zichzelf als de Messias. En het gevolg is, dat deze vrouw en velen met haar tot geloof komen.

De dialoog moet dus in dienst staan van de Evangelieverkondiging. Want de moslims kennen de bevrijding door Jezus Christus niet. En een alternatieve boodschap is er niet! Het is niet zo, dat de moslim Jezus van Nazareth heeft gezien en Hem heeft verworpen, zoals zovelen in Nederland. De moslim heeft Hem nooit echt gezien en nog steeds ligt de sluier van wanbegrip en vooroordeel over zijn gelaat.

„Het kan zijn, dat wanneer de moslim Hem werkelijk mocht zien, ook hij zich tot de Heer zal wenden”, aldus de godsdiensthistoricus Stephen Neill in zijn boekje „wereldreligies”.

De kerk, ook onze gereformeerde kerk, kan niet de kop in het zand steken en doen alsof er geen moslims bestaan. Wij moeten ze tegemoet treden.

Bijbel en Koran

Voor de moslim is de Koran de laatste van Gods heilige boeken. Ieder woord in de Koran is het Woord van God, geopenbaard aan Mohammed door middel van de engel Gabriël. Mohammed zelf, zo wordt geloofd, kon lezen noch schrijven, maar anderen hebben elk geopenbaard vers opgeschreven. De Koran werd in het Arabisch geopenbaard. Het woord Koran betekent opzegging, recit. De Koran, ongeveer zo groot als het Nieuwe Testament, is verdeeld in 114 hoofdstukken, Sura's. Volgens de meeste moslims bestaat de Koran uit 6.247 verzen, 77.934 woorden en 323.621 letters.

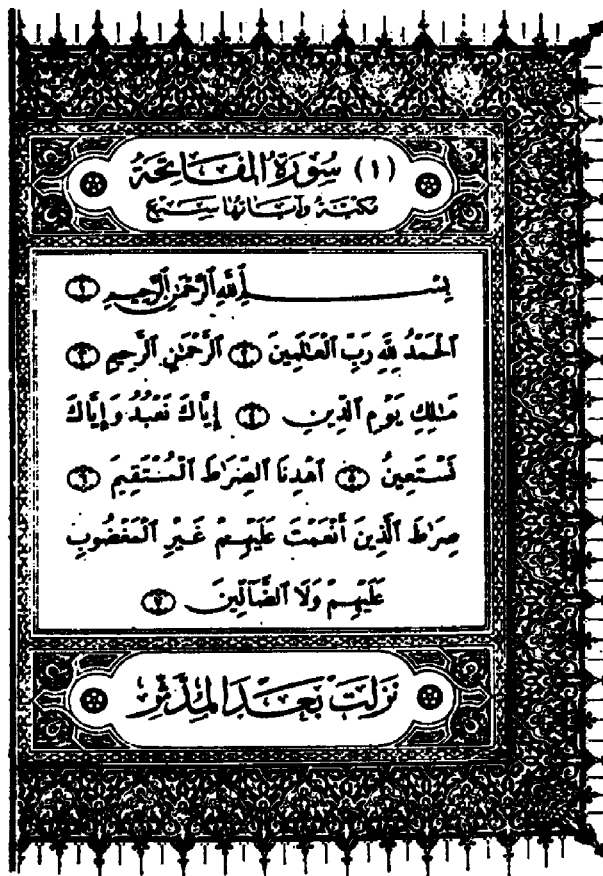
Autoriteit is voor de moslim erg belangrijk. De Koran is voor hem de foutloze openbaring van God, het einde van alle tegenspraak. Bijbelkritiek, wel bekend onder de theologen van het Christendom, bestaat niet of nauwelijks in de Islam. De Koran is een exacte replica van een boek, dat eeuwig in de hemel is.

Oppervlakkig gezien lijkt het of een vergelijking tussen Christendom en Islam neerkomt op een vergelijking van Bijbel en Koran. Toch is dat niet waar. Immers, in de Islam staat de Koran helemaal centraal. Maar in het Christendom draait alles om een Persoon, Jezus Christus, het eeuwige Woord van God. In het Christelijke geloof gaat het vóór alles om Gods zelfopenbaring in Jezus Christus. En dat is het nu, waar de Bijbel van getuigt.

Drs. M. K. Drost heeft er terecht eens op gewezen, dat Abraham in de Islam een zeer belangrijke rol speelt. Een schriftuurlijke belichting van de plaats van Abraham in de heilshistorie is van onmisbare betekenis. Juist op dit punt wordt het Evangelie door de Koran op een verschrikkelijke manier verdraaid. De Heilige Schrift spreekt van het verbond van God met Abraham, Izaak en Jacob, maar de Koran spreekt van een verbond van Allah met Abraham, Izaak en Jacob. De uitgeworpene wordt hier ingekaderd in de rij van de aartsvaders. Izaak komt boven Izaak te staan, zijn afstammelingen dus ook. Het gevolg hiervan is dat Jezus wel als een groot profet wordt beschouwd, maar Mohammed is toch de profet, hij is de zegel van de profetie. Daar ligt de kern van de zaak.

Vervalsingen

De Koran meent bepaalde bijbelse gegevens nauwkeuriger te hebben vastgelegd dan de Bijbel zelf. Laten we eens enkele verschillen noemen. Een bekend voorbeeld uit het Oude Testament is het offer door Abraham van Izaak. In de Islam wordt echter geleerd, dat niet Izaak, maar Ismâel, de zoon van Hagar, ten offer zou zijn gebracht. Een vervalsing van een bijbels gegeven dat vele eeuwen vóór de Koran al was vastgelegd. Dergelijke vervalsingen zijn bepaald geen uitzondering. Ze

Een bladzijde uit een oude koran-uitgave (soera 1).

hangen samen met het feit dat degene die de Koran zegt te hebben ontvangen (Mohammed) in de zevende eeuw met verschillende joodse verhalen in aanraking kwam die hij naar eigen inzicht heeft uitgelegd en verdraaid.

Naast vervalsingen zijn er ook allerlei toevoegingen zoals b.v. bij wat over Job verteld wordt. Volgens de Koran zou Job (Ajjub) toen hij dorst had, met zijn voet op de grond hebben gestampt, waarop water tevoorschijn kwam waarvan hij kon drinken. Een andere vervalsing is de wijze waarop de Koran over Ismâel spreekt. Ismâel wordt geplaatst in de rij van de aartsvaders. Hij neemt eigenlijk de plaats in van Izaak. Begrijpelijk, omdat de Arabieren in Ismâel hun gemeenschappelijke stamvader zien.

Wie meent dat de Koran ten aanzien van het Nieuwe Testament een betrouwbaar beeld geeft, vergist zich zeer. De vervalsingen van het N.T. beginnen al bij Maria, uit wie Jezus geboren is. Deze Maria wordt de dochter van Amram en een zuster van Aäron genoemd en aldus wordt Maria verwisseld voor Mirjam, de zuster van Aäron en de dochter van Amram en Jochebed (Exodus 6 : 19; 15 : 20).

Dit kon gemakkelijk gebeuren, zo schrijft prof. dr. D. S. Attema, omdat zowel Maria, de moeder van Jezus, als Mirjam, de zuster van Aäron, in het Arabisch Marjam heten... De Koran is in de grond van de zaak een vervalsing van de Heilige Schrift. In de Koran spreekt niet de God en Vader van onze Here Jezus Christus. De waarheid van het Evangelie wordt daarin ten onder gehouden.

Opgemerkt moet worden dat de Koran in feite buiten de geschiedenis staat. „Nazir” betekent: gezonden uit de he-

mel. Historische blunders in de Koran schokken de moslim dan ook niet. Christus daarentegen kwam in de geschiedenis. Daarom is een historisch verslag vereist, anders zou Christus een mythe worden.

De Christen noemt de Bijbel ook het Woord van God. Maar vanwege de manier van denken van de moslim kunnen we beter zeggen: „Jezus is het Woord van God of de openbaring van God”.

Allah van de Koran is niet de God van de Bijbel

De Koran legt de nadruk op Allahs scheppende kracht en leert dat niet alleen het goede van deze wereld, maar ook al het kwaad, ook het morele kwaad door Allah is geschapen. Allah schept alle daden van de mens, goede als slechte, want zo redeneert de moslim-theologie als de mens de schepper is van zijn daden, dan zijn er vele scheppers in het heelal en dat kan niet want er is maar één schepper en dat is Allah. Allah laat dwalen wie Hij wil en zet op het rechte pad wie Hij wil (Sura 14 : 4; 35 : 8). Allah handelt naar eigen goeddunken. Hij misleidde Satan (Sura 15 : 39) ten tijde dat Hij de mens schiep en dat was voor de Satan een aanleiding om de mensen te misleiden. De mens is in de Islam geschapen om te gehoorzamen. Hij werd zwak geschapen (Sura 4), een leer die er toe bijdraagt, dat het wezen van de zonde vergeslikt wordt. Adam zou gezondigd hebben door vergeetachtigheid. Hoewel Adams zonde wordt erkend, worden zonde en schuld niet overgedragen op zijn nakomelingen. Zij zijn in staat in hun zwakte werken te verrichten die Allah behagen. De goede en slechte daden zullen op de laatste dag op de weegschaal van Allah gewogen

worden. Daar Allah niet door de zonde van de mens wordt benoerd, kan Hij vergeven zonder genoegdoening te verlangen. Er is dan ook geen behoefte aan de dood van Jezus Christus. Er kan dan ook nooit zekerheid van behoudenis zijn.

Dat is de ontzettende armoede van de Islam. Het is een boodschap van angst en vrees. De plichten moeten worden voltbracht. De verhouding tussen Allah en zijn volgelingen is die van een heer tegenover zijn slaaf. Een persoonlijke verhouding tussen hen bestaat niet.

Allahs onverschilligheid ten aanzien van het verloren, staat in volkomen tegenstelling tot de God van de Bijbel. Die de zondaar van de eeuwige dood zoekt te redden. De God van de Bijbel is rechtvaardig en heilig en haat het kwaad en het zou voor de christenen godlastering zijn te beweren, dat God het morele kwaad schept. De tekst Amos 3 : 6 heeft niet betrekking op het morele kwaad maar op natuurrampen en de tuchtiging die Zijn volk heeft verdiend door ongehoorzaamheid.

Volgens de Islam is het absoluut onmogelijk dat „God zich laat verbidden” of „God neigde zijn oor op mijn hulp-roep”.

De God (Allah) van de Islam is ondoorgrondelijk. Niemand kan iets over Hem als waar stellen. Hij is altijd anders dan men denkt. Hij is zo alles te boven-gaand en zo zelfgenoegzaam, dat Hij niet bewogen kan worden door wat zijn schepselen ook doen, denken of zeggen.

Vergiffenis is in de Islam nauw verbonden met de eigen werken van de mens. Door het doen van voorgeschreven gebeden, vasten en het geven van aalmoezen, kan hij vergeving ontvan-

gen. Er zijn echter bepaalde zonden waar geen vergeving voor is, zoals b.v. moord op een moslim en afvalligheid van de Islam.

Alleen de Heilige Geest kan de waarheid van het Evangelie aan het hart van de moslim openbaren. Onze voorbede kan bewerken dat de herten van de moslims opengaan voor de liefde van God in Jezus Christus.

Isa van de Koran is niet de Jezus van de Bijbel

Elke moslim weet van Jezus, dat Hij geboren is uit de maagd Maria. Dit leert de Koran, maar moslims verklaaren dat dit niet zegt dat Jezus de Zoon van God is. Het is godalasterlijk, zo zeggen zij, om Jezus de „Zoon van God” en God „Vader” te noemen; want God gaat geen huwelijk aan. Hoe kan Hij dan Vader zijn en een Zoon hebben? De moslim geeft dus aan deze woorden een letterlijk, lichamelijke betekenis. Wij moeten daarom uitleggen, dat het Zoonschap van Jezus Christus geestelijk is, en eeuwig, en niet duidt op lichamelijke verwantschap. Deze foutieve voorstelling van de moslim komt voort uit de gebrekkige kennis die Mohammed had van het Christendom. En deze foutieve gedachten zijn in al de eeuwen met geen stok weg te krijgen geweest. In de Koran wordt daarom steeds benadrukt, wanneer er over Jezus gesproken wordt, dat Hij de zoon van Maria is: Christus' naam wordt bijna altijd verbonden met de naam van Maria. „Jezus, zoon van Maryam (Mirjam/Maria). Omdat men ontkent dat Jezus de Zoon van God is, ontkent men tevens dat Christus zelf God is. Jezus wordt gezien als een dienaar van God, die als profeet optrad in Israël om de mensen op te roepen tot de ware

godsdienst. Hij is in de ogen van de moslim een schakel in de lange rij van profeten, zoals Adam, Noach, Mozes, Johannes de Doper, tot aan Mohammed. In deze lange rij neemt Jezus wel een belangrijke in. Kort Jezus niet meer dan 90 keer in de Koran voor en worden Hem niet bijzondere namen gegeven? Jezus komt in de Koran naar voren als een voorloper van Mohammed. Hij was een gezant van God en Hij wees naar God.

Grote kloof

De moslims geloven niet dat Jezus gekruisigd is. Het kruis is voor de moslims een grote ergernis. De moslim gaat ervan uit, dat Jezus te goed was om aan een kruis te sterven. In Zijn plaats zou volgens sommigen Simon van Cyrene, volgens anderen Judas Iskariot gestorven zijn. Jezus is volgens hen veertig jaar oud geworden en toen door Allah opgenomen in de hemel.

Het is niet mogelijk voor de moslim te geloven dat een profeet van Allah zou kunnen lijden aan een kruis. Zo iets zou Allah niet toelaten. Allah zou zijn profeet nooit in de steek laten. Daarom wordt beweerd dat de discipelen, maar vooral de apostel Paulus, de leer van de christenen hebben vervalst, door overal te verkondigen dat Jezus Christus de Zoon van God was. Die aan het kruis gestorven is om de zonden te verzoenen. Volgens de Koran was het dus niet Jezus aan het kruis. Dit valt af te leiden uit Sura 4 : 157, 158:

„En wegens hun zeggen: Wij hebben gedood de Masih (Messias) Isa (Jezus), zoon van Marjam, boodschapper van Allah”. Maar niet hebben zij hem gedood en niet hebben zij hem gekruisigd, doch voor hen werd een schijn-

beeld van hem gemaakt. En zij, die daarna van mening verschillen, zijn waarlijk in twijfel over hem. Zij hebben daaromtrent geen wetenschap anders dan het navolgen van de blote mening. En niet hebben zij hem gedood in zekerheid.

Neen, Allah heeft hem tot Zich verhoogd. En Allah is geweldig en wijs!” De moslim gelooft dat Jezus eens zal wederkomen. Zij zeggen dat Hij op aarde zal terugkeren om een universale, islamitische heerschappij te helpen oprichten, om alle kwaad te overwinnen en allen die Mohammed verworpen hebben, te straffen. Mohammed is na Jezus gekomen, maar Mohammed is gewoon gestorven. Hij was echter wel de laatste profeet. Men zegt ook wel, dat met de door Jezus beoefde Trooster, Mohammed wordt bedoeld. Er is dus wel een heel grote kloof tussen de Isa van het moslim-geloof en de Jezus van de Bijbel.

„Wie zegt gij, dat ik ben”, vroeg Jezus. „U bent één van de grote profeten”, zegt de moslim.

„Neen, Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God”, zegt Petrus en met hem allen aan wie door God de waarheid is geopenbaard. Moslims kennen niet het Goed Nieuws van vergeving van de zonden en eeuwige redding door het geloof in Jezus Christus, de Redder van de wereld. Mohammed liet zijn volgelingen achter zonder Verlosser! Geen enkele godsdienst ruimt zo'n grote plaats in voor Jezus als de Islam. Maar er is ook geen enkele godsdienst die zo duidelijk en beslist het zoenoffer van Christus verwerpt. Dit is de grote kloof tussen Christendom en Islam, tussen christenen en moslims.

E. W. Schaeffer-de Wal

Rotterdam

Uit de praktijk . . .

In 1979 werd, uitgaande van de Gereformeerde Koffiebar „De Pruttelshap” te Rotterdam-Crooswijk de studiewerkgroep „Islam” opgericht.

De aanleiding tot deze oprichting was het wegblijven van Turkse kinderen op de „weensdagmiddag-kinderclub” van de koffiebar. Kennelijk stonden zij, d.w.z. hun ouders, meer afwijzend tegenover de bijbelvertellingen dan andere ouders. Misschien ook weelden wrijvingen van maatschappelijke aard een rol. Het was bekend, dat andere kinderen de Turkse kinderen niet erg mochten, ze zagen er anders gekleed uit, ze roken anders

Hoe dan ook, het bleek nodig meer te weten van het geloof en de cultuur van de moslim. En daartoe werd de werkgroep opgericht.

Door uitgebreide studie wilden wij zover komen dat we zinnige adviezen konden geven aan de werkers van de koffiebar, in het bijzonder die van de kinderclub. De Koran werd bestudeerd, en allerlei leerstellingen met de bijbel vergeleken, zodat de verschillen goed duidelijk werden. Studieconferenties werden bezocht en lezingen van moslims of van werkers onder moslims.

Uiteraard kwamen ook de culturele verschillen aan de orde. We stelden ons op de hoogte van de omstandigheden waaronder de Moslim hier in Nederland leeft, en welke problemen hij heeft om zich in onze cultuur in te passen. Want zich werkelijk aanpassen zal de orthodoxe moslim niet. Zijn levenswijze is zo door zijn religie gestempeld, en de gemeenschappelijke

traditie bindt hen zo samen, dat een moslim die de traditie ontrouw wordt, uit de gemeenschap wordt gestoten. Daarom is het ook zo moeilijk om moslims te benaderen met het Evangelie. Zij geloven dat het Christelijk geloof een vóór-stadium is van het hunne. Zij hebben een betere openbaring dan de christenen. Hun bekeringsijver is dan ook niet te onderschatten. Tenslotte hebben zij weinig echting voor onze cultuur, waarvan zij denken dat die christelijk is. Wat zij dan om zich heen zien, de omgang tussen man en vrouw, tussen kinderen en ouders, jongens en meisjes, de zedeloosheid, het drankprobleem, de uithulzigheid, ervaren zij als een bedreiging van hun overtuigingen en gewoonten.

Wij hebben lang en breed gediscussieerd, ook naar aanleiding van ervaringen van anderen, over de vraag hoe wij de moslims het beste zouden kunnen benaderen met het Evangelie. Wij zijn ervan overtuigd, dat de indirecte wijze van evangeliseren de

meest praktische benadering is. Dat betekent dat wij onszelf kenbaar moeten maken als christenen in een omgeving en op een manier waardoor wij in staat zijn hun vertrouwen te winnen. Wanneer wij, direct, hen aanspreken op hun geloof, trekt de moslim zich terug. Dat betekent voor ons, dat wij bezig zijn wegen te vinden waardoor wij hen kunnen leren kennen en zij ons. We denken aan het meedoen aan taalcursussen, naaltesen en andere praktische hulp die uitgaat van de buurthuizen.

De contacten die gelegd zullen worden, moet men bezien op lange termijn. Het vertrouwen van een moslim win je niet zomaar, dat is wel gebreken uit onze ervaringen. Het kost ook heel veel tijd. En aangezien wij maar met een klein clubje zijn, kan er ook minder gedaan worden, dan wel mogelijk zou zijn.

Op korte termijn streven wij dan ook naar uitbreiding van onze groep. Door het verstrekken van informatie in het kerkblad van R'dam-Centrum en Delfshaven, en door het informeren van gemeenten om gembentavonden, hopen we meer mensen van de noodzaak van dit werk te overtuigen. Een grote stimulans voor ons is dat er door R'dam-Centrum, in samenwerking met verschillende kerken uit de regio, een predikant beroepen zal worden, die zich vooral met evangelisatie onder de z.g. „culturele minderheden” zal bezig houden. Een fonds voor deze evangelisatie-predikant is alreeds gevormd. We hopen dat wanneer hij aan dit werk gaat beginnen, wij al zover zijn gekomen dat we hem adressen kunnen bieden waar wij al

een begin-relatie mee hebben gelegd. Daarom proberen degenen die „moslims als burens” of mede-buurtbewoners hebben, ook met dezen contact te krijgen. De taal is hierbij nog steeds een barrière, vooral bij de vrouwen, die nauwelijks zelfstandig zijn in het maatschappelijk leven. Ook zijn de omgangscodes, die er voor hen bestaan in de omgang tussen mannen en vrouwen, een handicap voor het sociale contact.

Verder speelt in Rotterdam het huisvestingsbeleid een grote rol bij het accepteren van de gastarbeider. Want de laatste tijd is het beleid van de gemeente dikwijls meer gericht op het bevoordelen van de gastarbeider dan voor de Nederlander, die in soortgelijke omstandigheden verkeert, acceptabel is.

Toch zal evangelisatie moeten beginnen met het accepteren van de ander, hoe anders hij ook is. Dat is voor de Nederlander altijd al moeilijk geweest, het blijkt voor een gereformeerde óók moeilijk te zijn. Maar wij hopen dat meer kennis van de moslim-cultuur ook meer begrip zal kweken voor de moslim als mens, waardoor men ook steeds meer zal gaan beseffen dat ook deze mens door God is geschapen. Laten wij daarom het middel van het gebed niet vergeten, waarin wij God vragen om het hart van deze mensen, dat zo overtuigd is van de juistheid van hun geloof, te openen voor Christus die zij niet kennen.

Artikelen over de Islam zijn overgenomen uit: Rondom het Woord, 36e jaargang.

Hij hielp praktisch. Hij verzorgde de wonden. Hij zette de gewonde man op zijn eigen ezel en ging zelf lopen. Hij hielp de man totaal. Hij nam hem voor zijn rekening, want God had hem die man toevertrouwd. Deze gelijkenis van onze Heiland is beschamend voor ons allemaal, maar zij is ook God verheerlijkend. Zij is vol perspectief voor een tijd als de onze, waarin rassen uit andere landen hun woon- en werkgelegenheid in Nederland vinden.

Het doet er niet toe van welk volk iemand is of welke nationaliteit hij heeft. Indien God hem of haar op onze weg plaatst, is hij of zij onze naaste. Wij hebben HET Woord voor de wereld. En dat Woord moet de vreemdeling, vreemdeling op aarde maken en burger van het Koninkrijk der Hemelen. Het zijn niet wij mensen, maar het is de inwerking van de Heilige Geest die door dat Woord en onze christelijke houding, het geloof kan werken in het hart van de moslim. Als wij werkelijk willen leven naar Gods gebod, mogen we hen niet in de kou laten staan. Ook tegenover de moslim in Nederland hebben we de taak de liefde van God door te geven in woord en daad.

Hulpverlening

gezien de problematiek van de gastarbeiders zich de laatste jaren steeds nadrukkelijker manifesteert, wordt vanuit de kerken steeds meer gevraagd, wat er voor de moslims gedaan kan worden. Immers, veel Turken en Marokkanen zijn aanhangers van de Islam.

Toen de eerste gastarbeiders naar Nederland kwamen, is er vooral in het begin vanuit de kerken wel hulp verleend bij de opvang van deze mensen. In de zestiger jaren kwamen er ook werkgroepen, die actief waren in praktische hulpverlening. Stichtingen voor Buitenlandse Werknemers werden opgericht, van staatswege gesubsidieerd, waar de gastarbeider zijn problemen op tafel kon leggen. Met behulp van getrainde medewerkers houden deze stichtingen zich nu bezig met gezinswerk, individuele hulpverlening, vormingswerk, voorlichting e.d.

Het is een aspect van naastenliefde, dat men respect heeft voor de opvattingen van de ander. Tevens is het naastenliefde, in actieve interesse in de ander en zijn situatie, wanneer men inzet voor verbeteringen van eventuele wantoestanden. Wanneer het daar echter bij blijft, wanneer men de ander geen deelgenoot maakt van het Evangelie, dan handelt men eigenlijk nog liefdeloos. Want de diepste nood is dan Christus niet gekend of niet gehoord wordt.

Hoe lang nog?

Vroeger moest men naar het buitenland gaan om zending te bedrijven onder moslims, maar vandaag kunnen wij in eigen land terecht. In 1979 hield drs. M. K. Drost een betoef over dit thema en zijn laatste stelling luidde: „Vanuit de Gereformeerde Kerken dient de evangelieverkondiging onder de moslims zo spoedig mogelijk aangevat te worden; we hebben er al veel te lang mee gewacht”.

Het is nu al bijna 1984. Hebben onze kerken deze arbeid aangevat of zijn het een paar mensen, hier en daar, die de roeping tot dit werk hebben gevoeld en aan het werk zijn gegaan? Het persoonlijk contact in het alledaags leven is de beste methode om het evangelie uit te dragen. Maar er moet ook een werkgroep achter staan, die meehelpt

en adviezen geeft. Er gaat heel veel tijd zitten in het samen lezen van de bijbel en de opvang van een moslim die interesse gaat tonen voor het christelijk geloof.

Wat zou het een zegen zijn, als een predikant zou worden vrijgesteld voor zending onder de moslims in Nederland. Anderen gingen ons hierin voor. Wanneer volgen de Gereformeerde Kerken?

Respect

Wij moeten dus wegen zoeken om de moslims aan te spreken. Wij moeten allereerst contact met ze zoeken in de meest natuurlijke weg. Stel: uw buurman is een moslim. Wat is het eerste dat u kan doen? Hem zien als uw buurman; niet in de eerste plaats als een moslim. Groet hem, nodig hem eens uit bij u thuis. Het persoonlijk contact is het belangrijkste. Het is zelfs zo dat 95% van de moslims die tot Christus zijn gekomen een christelijke vriend hadden. In het persoonlijke contact kunt u de moslim het best bereiken. Het is vaak onze fout dat we bij de benadering van een moslim te veel het islamitische systeem zien en te weinig de individuele mens.

Wie wel eens in gesprek is geweest met een moslim zal ontdekken hebben dat hij of zij ook van zijn islamitisch geloof zal getuigen. Dat is ook pas weer het geval geweest in de Amersfoortse kofiebar „De Hulftar”. Maar liefst vier Turken tegelijk kwamen getuigen van hun geloof. De Koran spoort hen hiertoe ook aan! Tegenover het zendingsbevel „Gij zult mijn getuigen zijn”, staat de opdracht om anderen uit te nodigen de Islam te aanvaarden. Drs. J. Slomp, sinds 1977 predikant in algemene dienst van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland met de opdracht voorlichting te geven over de ontmoeting met moslims in onze samenleving zegt hieromtrent het volgende: „Wie respect vraagt voor de Bijbel moet zelf beginnen met respect voor de Koran. Wie getuigt van Gods liefde in Christus, mag niet wat een ander lief en dierbaar is liefdeloos naar beneden halen.

Wie bovendien zich niet realiseert dat moslims geloven dat de Islam het Christendom heeft verbeterd en vervuld zoals vele christenen geloven dat het Christendom het Jodendom heeft afgevoerd is naïef bezig. Een moslim vindt dat hij door Christen te worden een stap terug doet. Zo geloven ook veel christenen dat zij door Jood te worden een stap terug doen. Zij hebben immers al een joodse Messias aanvaard”. Het zal u niet bevreemden dat drs. Slomp een fervent voorstander is van het persoonlijk wederzijds getuigen.

Verkondiging

Om als christenen de moslims te kunnen benaderen, is zeker enige kennis van de Islam noodzakelijk. Oppervlakkig gezien lijkt de Islam op het Christendom. Geloof in één God, Schepper van hemel en aarde, geloof in Gods openbaarde Woord, geloof in engelen, hel, hemel en leven na dit leven. Toch blijken dit bij nader inzien juist diepgaande verschillen te zijn.

Tegenwoordig vindt men het veelal onjuist om te spreken van de Allah van de moslims tegenover de God van de christenen. Het zou gaan om een en dezelfde God. Maar hoewel de Koran vele elementen uit de Bijbel heeft overgenomen, ook als het gaat over God

als soevereine Schepper, aanbidden de moslims toch een karikatuur van de Verbondsgod zoals de Bijbel Hem laat kennen.

Het blijkt daarom bijzonder moeilijk te zijn om met moslims te praten over het Evangelie.

Juist het feit, dat christenen én moslims Jezus kennen, maakt het gesprek tussen beide zo moeilijk. Moslims kennen Jezus een heel andere plaats toe dan Hij inneemt in het Christendom. Dit is dan ook de oorzaak geweest van de eeuwenlange strijd tussen beide godsdiensten. Moeten christenen een dialoog aangaan, zoals drs. Slomp voorstaat, om elkaar verder te brengen op de weg naar het heil, of moeten christenen juist het Evangelie aan moslims verkondigen?

Ik geloof niet dat het goed is om een dialoog aan te gaan, met de bedoeling elkaar verder te brengen in het bereiken van het algemene heil. Ik geloof dat de Islam een godsdienst is, die uiteindelijk God verwerpt, omdat Jezus Christus niet aanvaard wordt als Gods Zoon en de Redder van de zonde. Moslims kunnen christenen niet helpen op hun weg naar God. De Islam is niet de juiste weg naar God. Jezus is de enige Weg en alles buiten Christus kan niet leiden tot verzoening met God. Het christelijk geloof kan niet gelijkgeschakeld worden met het geloof van de moslims!

Twistgesprekken moeten vermeden worden. Moslims zijn ook mensen, die God als kinderen wil aannemen. Een christen die Gods genade kent, kan niet anders dan de moslim liefdevol tegemoet treden met als enige bedoeling, uit liefde tot God en de naaste hem de rijkdom van Gods genade te tonen en hem daarin te laten delen. Hier is veel gebod voor nodig. Laten wij dan voortdurend bidden of God ook de moslims genadig wil zijn.

Het huwelijk

Het is nodig even stil te staan bij de problematiek van de verkering en het huwelijk tussen een christen en een moslim. Steeds vaker komt dit verschijnsel voor, ook in onze eigen kring. U zult ongetwijfeld wel eens gehoord hebben, dat de Koran een man toestaat met wel vier vrouwen tegelijk ge-

trouwd te zijn, en dat volgens de islamitische wet, een man van zijn vrouw of zijn vrouwen kan scheiden, wanneer hij maar wenst. Maar u moet weten, dat er in de islamitische landen vele gezinnen zijn, waar de man zijn hele leven gelukkig leeft met één vrouw en dat polygamie tegenwoordig niet op zo'n grote schaal voorkomt. Misschien ontmoet u wel nooit een moslim die met meer dan één vrouw getrouwd is.

Maar aangezien het als gevolg van vriendschappelijke contacten met mensen in ons land, soms gebeurt dat moslimse mannen of vrouwen met christenen willen trouwen, is het goed dat u weet wat er bij zulke huwelijken op het spel staat, om in staat te zijn de betrokkenen verstandige en liefdevolle raad te geven. Volgens de islamitische wet is het een moslimse man toegestaan een christenvrouw te trouwen en zij is niet genoodzaakt islamitische te worden. Een van Mohammeds vele vrouwen was Maria de Koptische, een Egyptische christin. Maar een moslimse vrouw mag niet trouwen met een niet-islamiet. Daarom gebeurt het vaak dat christenmannen geloof in de Islam voorwenden, teneinde moslimse vrouwen te kunnen trouwen.

Als een christen die u kent, overweegt een huwelijk met een moslim aan te gaan, moet hij of zij beslist acht geven op het verbod in 2 Corinthe 6 vers 14, waarin gezegd wordt: „Vormt geen ongelijk span met ongelovigen”. Vaak denkt een christen dat het mogelijk is, na het huwelijk, de moslimse partner ertoe te bewegen christen te worden, maar dat gebeurt werkelijk zelden. Soms belijdt een moslim het geloof in Christus uitsluitend om de christen tot toestemming in het huwelijk te bewegen; na het huwelijk echter, wordt het duidelijk dat deze belijdenis niet echt was. Gewoonlijk is het gevolg van een gemengd huwelijk, dat op zijn minst het geestelijk leven van de christen te lijden heeft. De moslim zal in het begin tolerant zijn ten opzichte van zijn christenvrouw, om later presie op haar uit te oefenen, wat meestal op groot verdriet uitloopt.

Eventuele kinderen zijn volgens de islamitische regels automatisch mohammedaan en komen toe aan de vader en zijn familie.

Als de christen niet serieus de bedoeling heeft de moslim te trouwen, moet hij of zij uitermate zorgvuldig leders vertrouwelijkheid vermijden, die door de moslim verkeerd opgevat zou kunnen worden als bereidheid tot een huwelijk. Om misverstanden te voorkomen moet er aan toegevoegd worden, dat een huwelijk met een tol het christendom bekeerde moslim niet verkeerd is, integendeel. De praktijk leert, dat zij samen God dienen en een heel bruikbaar instrument zijn in Zijn handen, om de Blijde Boodschap door te geven aan de moslims.

Wat kunt u doen?

- Bid God om Zijn Heilige Geest, zodat de vruchten van uw geloof duidelijk merkbaar zullen zijn voor de mensen die u gaat ontmoeten (Galaten 5 : 22).
- U kunt bidden voor uw broeders en zusters, die werkzaam zijn met het verlossende Evangelie onder de moslims.
- Nodig eens een Turk uit om te komen eten. Als u zijn vertrouwen en vriendschap wint, heeft u een vriend voor het leven.
- Neem de moeite iets van de Turkse taal te leren. Uw vriend zal u met plezier helpen.

- Plaats in uw huiskamer goed zichtbaar een Turkse Bijbel, zodat de bezoeker hem kan zien. Dit zal zeker zijn interesse opwekken. Samen kunt u dan ook de Bijbel lezen, ondanks de taalbarrière, die toch vaak minder groot is dan je denkt. Een christen-turk kan later goed helpen als het contact de goede kant opgaat.
- Zorg er voor dat u enkele Turkse evangeliën hebt om uit te delen.
- Zorg er voor dat u een beetje op de hoogte bent met het geloof van een moslim.
- Neem zelf het initiatief. Wacht niet totdat er een werkgroep in het leven is geroepen, maar doe zelf iets. God wil u gebruiken. Is er wel een werkgroep of organisatie in uw buurt die bezig is met evangelisatiewerk onder moslims, sluit u dan erbij aan. Er zijn weinig arbeiders. Uw hulp is welkom!
- Heb de naaste oprecht lief en wees mild. Dit zal hen niet ontgaan. Wees u ervan bewust dat het hoofddoel is om een persoon te winnen voor Christus en niet het winnen van een discussie. Het doel is niet alleen maar het verdedigen van het Christendom, maar om Christus voor te stellen.

- Luister geduldig naar wat ze zeggen. Uw beurt om te spreken komt heus wel. Moslims moeten herhaaldelijk hetzelfde horen vóórdat zij het zullen aannemen.
- Leg het Evangelie uit in simpele termen, in alledaags woordgebruik. Vergeet niet om woorden zoals zonden, gebed, geloof, Zoon van God, uit te leggen. Veel bijbelse begrippen hebben vaak een andere betekenis voor de moslims.
- Benadruk het unieke van Jezus: Zijn miraculeuse geboorte; Zijn zonde-loos leven; het feit dat Jezus leeft in de hemel; het feit dat Hij wederkomt om te oordelen de levenden en de doden.
- Geef te allereerst de evangeliën te lezen.
- Vertel vooral hoe u een persoonlijke relatie hebt met God, de Vader. Vertel ze hoe u vrede en verzekering van redding gevonden hebt door Jezus Christus.
- Beantwoord tegenwerpingen met grote vriendelijkheid en vraag hen dan ook b.v.: Hoe weet je dat het Evangelie niet waar is? Heb je het ooit gelezen? Of herhaal je alleen maar wat anderen er over gezegd hebben? Hoe kan jij weten dat God jou vergeving geeft. Heb jij verzeke-

ring van je redding?

- Indien wordt gezegd dat de Bijbel niet betrouwbaar is, vertel dan dat het vertalingen zijn van handschriften die al bestonden voor de tijd van Mohammed. De Bijbel heeft een opmerkelijk vermogen zichzelf waar te maken bij lezers die de Waarheid zoeken.
- Door het zingen van psalmen en gezangen ter eer van God (wat geen deel uitmaakt van de moslimse godsdiensvoering) en de vreugdevolle sfeer van de christelijke eredienst worden moslims vaak diep getroffen en aangetrokken.
- Hou in gedachten, dat de stap om van moslim christen te worden heel groot is en veel kost. Een moslim, die zijn geloof opgeeft voor een andere godsdienst, verdient de dood!

Wij komen nooit los van de bijbelse opdracht: Ga heen, verkondig het evangelie. En tegelijk: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. Geve de Here ons allemaal dat wij „open brieven“ van Hem zijn, ook voor de vreemdeling in onze straten.

J. de Kraker-van Abbema

Hardenberg

Uit de praktijk . . .

Minderheden in Nederland*

1. Hoe gaan wij als gereformeerde vrouwen om met buitenlanders' die in onze omgeving wonen, waar we mee in aanraking komen.
2. Hoe zien we hun situatie? Wat vinden we van hun zijn in Nederland?
3. Belangrijker is, hoe zien we onze eigen situatie, wat vinden we van onze eigen positie ten aanzien van hen? Deze laatste vraag hoop ik dan ook het meest uit te werken, met daarbij enkele illustraties uit de praktijk.

Wij dragen de zending een warm hart toe. Onze zendingen gaan naar Irian Jaya, Brazilië enz., tot aan de einden der aarde. Dit is heel belangrijk en ook nodig.

Maar in de laatste jaren zijn mensen uit araf gelegen gebieden: Suriname, Marokko, Turkije enz. naar Nederland gekomen. Ze proberen zelf de taal machtig te worden, en wat doen wij...?

Nu gaan mijn gedachten niet in de eerste plaats uit naar predikanten en drukbezette ambtsdragers, maar naar de gereformeerde vrouwen en mogelijk de werklozen.

Hoe zien wij onze eigen situatie, hoe staan we tegenover onszelf?

Wanneer we stilstaan bij de grote genade van God: de God van het Verbond die eeuwig trouw is aan Zijn Woord, die zonder enige verdienste van onze kant - we verpruisten het zelfs elke dag - ons vasthoudt, dan beseffen we onze grote rijkdom, tegelijk onze verantwoordelijkheid.

Wat vraagt de Here van ons? In Gen. 1 : 28, de cultuuroppdracht in Matth. 5 : 13-16, een zoutend zout, in Matth. 25 : 14-30, werken met je talenten; in Phil. 4 : 6 en op vele andere plaatsen in de Bijbel vinden we antwoorden. Zo komen we tot een bepalen van onze eigen houding en onze taken wanneer we in contact komen met buitenlanders.

Nu komt weer de vraag, hoe ga je als vrouw met deze buitenlanders om. De mening van de Nederlandse vrouwen, uitgedrukt in „Emancipatie vooruit“, is als volgt: De vrouwen uit de minderheden moeten zich bewust worden van hun gediscrimineerd worden: ni. als lid van de minderheidsgroep en als vrouw. Een kamerlid wist het laatst nog zo uit te drukken: vanwege onderdrukking van de vrouw door de kostwinner is de maatschappij een prostitutie-maatschappij.

De alternatieven die linkse individuen propageren laten zich gemakkelijk raden, ook al worden er officieel weinig schokkende zaken genoemd, zoals - ondersteuning van vrouwenactiviteiten, - kinderopvang zodat er cursussen door hen gevolgd kunnen worden.

Ondanks de kreet „emancipatie“ of „bevrijding van de vrouw“ komt er geen oplossing, want ze hebben geen weet van echte bevrijding van hun zonden door Christus. Hun uiteindelijk evangelie is de revolutie. Hun zogenaamde vernieuwing van denken loopt uit op zelfhandhaving, mogelijk conflictsituaties met echtgenoot of familie.

Hoe blijkt nu onze vernieuwing van denken (zondag 33 H.C.) in de hulpverlening of in de omgang met vrouwen uit de minderheden? Vooropgesteld, dat wij er mee in aanraking ge-

bracht zijn. De hulpverlening mag niet eenzijdig gericht zijn op de positie van de vrouwen met voorbijzien van de mannen en kinderen.

In Hardenberg kregen wij via Christenturken die ons kenden te maken met de vraag of we zorg wilden dragen voor hun familie, tijdelijk gehuisvest in caravans.

Deze hulpverlening aan een gezin wat gevlucht is vanwege het geloof en nog geen verblijfsvergunning heeft, is meermolvattend dan contacten bij de bushalte of in de winkel, want er wordt nogal dikwijls een beroep op de hulpverleners gedaan.

Wat de aansluiting betreft: in religieus en cultureel opzicht zijn er verschillen, maar daarbij ook een brok wederzijdse herkenning omdat ze Gods Woord hoog achten. Vanwege een gebrekkige communicatie kun je moeilijk over dogma's praten. Wel kun je uitleggen en voorlezen (door ze bijv. zondags uit te nodigen) hoe bij ons de binding tussen Bijbel, Kerk, gezin en school is.

De bereikbaarheid van de kinderen is het grootst. Daarom als de ouders er van harte mee instemmen is Bijbelclub en indien mogelijk Gereformeerd onderwijs bijzonder zinvol.

Na de kinderen beheersen de vaders het Nederlands het beste, want deze trekken er op uit om boodschappen te doen, ze voeren het woord, brengen de kinderen naar school. De vrouwen blijven veelal binnenshuis.

Wat kan er meer gedaan worden aan confrontatie van Christenturken met onze rijke geestelijke schatten. De meesten hadden geen Bijbel. Enkelen bezaten een N.T. in het Turks. Gospel for quests geeft ondermeer Turkse evangeliën uit. Van de Evangelisatie Commissie mochten we lectuur aanschaffen wat nodig zou blijken te zijn. Zo is er voor gezorgd dat we Mattheüs evangeliën in ons bezit kregen, in het Turks. We begonnen met Matth. 6 met de aandacht daarbij gericht op de uitleg van het gebed.

Na twee keren Bijbelstudie werd behoefte gevoeld aan de hele Bijbel. Eerst hebben we enkele Bijbels in het

Turks besteld. Deze vonden gretig af-trek; ook wilden ze de Bijbels beslist zelf betalen. Naderhand werd er op verzoek van de Christenturken nog een aantal Bijbels in het Turks aangeschaft. Het bleek dat oudere mannen hele Bijbelgedeelten uit hun hoofd kenden. Het lukte slecht de vrouwen er bij te betrekken. Aan de mannen echter kon uitgelgd worden de Bijbelgedeelten met hun vrouwen door te spreken.

Altijd wanneer we, ook al is het dan gebrekkig, de eer van God zoeken m.n. in Bijbelstudie, is de ergeris van satan het grootst. Zijn werkwijze, b.v. zoals Matth. 4 ons leert zien, blijft.

Wat de Christenturken betreft, de eeuwenoude traditie, de trots op „de tale Kanaëns“, begon te spreken: „Wij wisten - van vader op kind doorverteld - al duizenden jaren, alles van de Bijbel. Wij hebben de Bijbel in ons hoofd. Helemaal niet nodig dat wij gaan bijbellezen. Niet-christenen hebben bijbellezen nodig. Waarom kom je bij ons bijbellezen?“

Ook merk je door het langer omgaan met hen, dat directe sociale verplichtingen veel zwaarder wegen dan de plicht je 's zondags, als je kunt, twee maal onder het gezeg van Gods Woord te stellen. De uiterlijk waarneembare plichtplegingen (zieken in het ziekenhuis opzoeken) en voelbare plichtplegingen (herhaaldelijk en ook streng vasten) wegen zeer zwaar.

Hier in Hardenberg heeft de Here de poging de kinderen in aanraking te brengen met gereel onderwijs willen zegenen. De grootste mogelijke bereikbaarheid via de kinderen is dan zo volledig mogelijk benut wat het onderwijs betreft. Je kunt ook zeggen, er is een zeer belangrijke confrontatie gekomen met mensen die in een totaal andere cultuur groot geworden zijn. Voor nadere informatie: H. van Mierlo, Kerkturken zijn geen Turken. Overigens rust op de schouders van het onderwijzend personeel de taak medeleveringen het nuchter liefhebben van Turkse kinderen bij te brengen, die totaal andere gewoontes hebben (idee-, eet-, omgangsgewoontes). Dit kan door middel van verhalen.

M. K. Droet

Het „Verbond” in de Koran en het Verbond in de Bijbel

Meermalen is in de discussie over de leer van de Koran en de Islam de vraag aan de orde geweest, welke plaats het verbond in de Koran heeft. In de Koran wordt immers op verschillende plaatsen gesproken over „het verbond van Allah”. Heeft dat verbond dezelfde betekenis als het verbond, dat de HERE met Zijn volk heeft opgericht of is de verbondgedachte van de Koran een andere dan die van het Woord van God? Een belangrijke, om niet te zeggen centrale vraag in de confrontatie van de Bijbel met de Koran!

Zal op die vraag een antwoord gegeven worden, dan zal in rekening gebracht moeten worden in welke periode van zijn leven Mohammed over „het verbond met Allah” is gaan spreken. Dat is vooral het geval geweest na de „hidjra” in 622. In dat jaar is Mohammed uit Mekka, waar zijn prediking geen gehoor vond, vertrokken naar Medina. Het woord „hidjra” wordt wel met „vlucht” of „emigratie” vertaald. Er is echter opgemerkt, dat het woord vooral de breuk met het ongelovige Mekka aangeeft; die breuk maakt deze „uittocht” zo belangrijk; het is opvallend, dat de „hidjra” door latere commentatoren uit de Islam is vergeleken met de uittocht uit Egypte. De „hidjra” is dus een keerpunt en is dan ook het begin van de nieuwe tijdrekening van de Moslims geworden.

Mohammed en de Joden in Medina
Toen Mohammed in Medina was gevestigd, heeft hij zich er op toegelegd de „nieuwe gemeente”, de oemma, een eigen vorm te geven: niet alleen zij, die met hem uit Mekka waren gegaan, maar ook de leden van medinensische stammen en niet in het minst de in Medina levende Joden zouden er toe behoren. Aanvankelijk heeft hij zich heel sterk op de Joden geconcentreerd en getracht hen voor zich te winnen. Zij hadden immers deel aan de openbaring van Allah, de enige God. Hij paste zich dan ook met verschillende godsdienstige handelingen aan de Joden.

De gebedsrichting vanuit Medina was d. J. Jeruzalem. Hij voerde de „Grote Verzoending” in als vastendag. Maar vooral trachtte hij de Joden te winnen door zijn spreken over het „verbond van Allah”. Alle nadruk wordt door Mohammed gelegd op het feit, dat Allah door zijn boodschappers, die uitroepen: „Er is maar één God” alle volken en alle mensen in zijn verbond heeft opgenomen. „De eenheid en eenmaligheid van Israël – aldus prof. dr. Hanna Kohlbrugge – gaat in de Koran verloren achter de uitdrukkingen „het volk van Noach”, „het volk van Abraham”, „het volk van Mozes”, waarnaast onmiddellijk andere uit de Bijbel niet bekende volken met hun onbekende profeten worden geplaatst. Daarmee is een grondpijl, Gods Verbond met Israël komen te vervallen”. Het liep dan ook heel anders dan Mohammed zich had voorgesteld. In plaats van de Joden te winnen met zijn universele „verbondgedachte” stootte hij hen van zich.

Felle conflicten ontstonden over dit punt en trouwens over diverse andere punten, die in het bestek van dit artikel niet alle genoemd kunnen worden.²

Onnen

Nu de Joden zich van Mohammeds ideeën afkeren, gaat Mohammed in de vormgeving van zijn nieuwe gemeente in Medina zich opnieuw op Abraham oriënteren.

Verbondplicht voor Abraham en Ismaël . . .

In zijn overzichtelijke publicatie over „De Koran” schrijft dr. D. S. Attema: „Sterker dan tevoren trekt Mohammed zich daarom terug met zijn gedachten op Abraham, die aan Jodendom en Christendom voorafging en bij wie de openbaring nog zuiver aanwezig was, evenals zij dat eens was bij Joden en Christenen en dat thans weer in bij Mohammed.”⁴ Al voor de hidjra, de „uittocht” van 622, is Mohammed geboeid geweest door de Abraham-figuur. Hij legt een sterk accent op het „hanif”-zijn van Abraham: deze was een echte „godzoeker”; al jong heeft hij zich afgekeerd van het veelgodendom. Abraham heeft de oorspronkelijke religie – de dienst van de éne Allah – hersteld: „Toen hij zeide tot zijn vader en zijn volk: Wat is het, dat gij leden dient? . . . Zijn het niet bedrieglijke goden buiten Allah, die gij wilt hebben?” (S.37 : 85, 86). Na zijn conflicten met Joden en Christenen in Medina herkent Mohammed zichzelf al meer als de profeet, die in de lijn van Abraham de oorspronkelijke religie in Arabië weer herstellen moet.

Daartoe herinnert hij Joden en Christenen aan de verbondsplicht, die Allah aan Abraham en Ismaël heeft opgelegd. Ismaël wordt door Mohammed op de voorgrond geplaatst als de voorvader van de Mekkanen en van alle Arabieren.

Welnu – welke verbondsplicht heeft Allah aan Abraham en Ismaël opgelegd? Deze: „Reinig Mijn Huis voor hen, die ommevang verrichten en er in tot aanbidding vertoeven en die buigen en zich nederwerpen” (S.2 : 125). „Mijn Huis” is de Ka’aba in Mekka. Het gevolg van deze accentuering van Mekka is, dat Mohammed zich al meer distancieert van Joden en Christenen. Dat wordt daarin openbaar, dat de gebedsrichting veranderd wordt: het is voortaan niet meer Jeruzalem, waarop de bidder zich concentreert, maar Mekka, waar de Ka’aba is. Dat Mekka moet het concentratie-punt worden van de „overgegevenen aan Allah”, de moslims. Daarom wordt na de verovering van Mekka in 630 de Ka’aba gereinigd: het mekkaanse heiligdom wordt

het centrum van de Islam 5). Ook verplaatst Mohammed de vastendatum van de Grote Verzoending naar de maand Ramadan; dat is immers de maand, waarin hij zelf de eerste openbaring ontving!

Wat zien we in feite gebeuren? De verbondsplicht wordt niet bepaald door Abraham en dan Iszak – nee, de lijn wordt beheerst door Abraham en Ismaël. Zeker – in die lijn krijgt ook Iszak een plaats. Maar . . . naast Ismaël en eigenlijk onder Ismaël. Want de Joden kunnen alleen deel krijgen aan het „heil” als zij zich onderwerpen aan de boodschapper van Allah, Mohammed, die in de lijn van Abraham Ismaël werkt! Dat betekent, dat de Joden zich moeten onderwerpen aan de „lering van Arbaham”; Abraham is – S.2 : 124 – een „leiding” voor de mensen. Met beroep op Abraham legt Mohammed aan Joden en Christenen de „verbondsplichten”, de religieuze plichten op, die worden beschouwd als de vijf zuilen van de Islam: uitspreken van de geloofsbelijdenis, vasten gebed (vijf keer per dag in de richting van Mekka) aalmoezen en de bedevaart naar Mekka, eens in het leven.

Verbond of contract?

We komen nu eigenlijk tot het hart van de zaak. De vraag komt op ons af, wat Mohammed dan toch wel onder „verbond” en „verbondsplichten” verstaat. Letten we op de woorden, die in het Arabisch worden gebruikt, dan kan uit de notities, die door kenners van de Arabische taal daarover gemaakt zijn, een belangrijke conclusie worden getrokken. En die komt hierop neer: de oorspronkelijke betekenis van de woorden, die voor „verbond” worden gebruikt en het verband, waarin ze in de Koran worden gebruikt, geven aan, dat we in de Koran niet hebben te doen met het verbond van Gods genade, zoals Hij dat met Abraham en zijn nageslacht heeft opgericht. Nee – het is eerder een soort „contract” tussen Allah en zij, die zich aan Allah „overgegeven” hebben.

Een contract, waarin Allah zijn „heil” geeft aan de mens, die vol ontzag en naar allerlei wettische voorschriften, zoals blyv. t.a.v. de salat (het gebed) voor Allah kruipt. In zijn proefschrift heeft dr. F. L. Bakker, één van de bekende gereformeerde zendingmensen uit de twintiger en dertiger jaren, opgemerkt, dat de relatie, waarin God de schepelen tot zich stelt, in de Islam

steeds dezelfde blijft „n.l. die van absolute onderwerping; een andere relatie is niet denkbaar, de mensch is slaaf Gods, gansch zijn leven blijft hij in die slavernij...”.

Een duidelijke karakterisering. Immers in de Koran wordt het „verbond” niet gekenmerkt door de verhouding „vader-land”, maar door die van „heer-slaaf”. Allah is de soeverein en „zijn soevereiniteit is het despotisme van een Oostersch tyran”.

Met verwijzing naar Galaten 4 kan dus gesteld worden, dat in de Koran niet de lijn Abraham-Sara-Isak, maar de lijn Abraham-Hager-Ismâël de toon aan geeft. De eerste lijn wordt bepaald door de belofte van Gods genade, die doet leven in de vrijheid van het hemelse Jeruzalem; de tweede lijn, die we in het Judaïsme en in de Islam tegenkomen, is die van het tegenwoordige Jeruzalem, dat met zijn kinderen in slavernij is.⁹

Het verbond van genade en verzoening

We kunnen tot geen ander oordeel komen dan dat het „verbond” in de Koran iets geheel anders is dan het Verbond van God in de Bijbel.

Even ver als de Allah van de Koran van God van de Bijbel afstaat, even ver staat „het verbond” in de Koran van het verbond van genade en verzoening in de Bijbel af.

In de Koran zien we de slaaf als het ware kruipen voor Allah om zichzelf door zijn inspanning te kunnen verlossen: de zelfverlossing van de mens in een afvallige, wetticismische religie. Het verwondert ons niet, dat in de Koran (om het zo eens uit te drukken) het boek Leviticus — het boek van de dienst der verzoening — niet voorkomt.

De kloof tussen God en mens, die door het offer van Christus wordt overbrugd, kent de Koran niet — de kloof van de zonde van kinderen, die van hun Vader weggevoerd zijn. Dat komt omdat de Koran de erfzonde ontkent.

Er is wel een kloof tussen Allah en de mens, maar die wordt beheerst door de afstand tussen „heer” en „slaf” — tussen „despoot” en „knecht”.

De Koran loochent de kruisdood van Jezus Christus. In de Koran is Isa, Jezus, ondergeschikt aan Mohammed. Mohammed heeft de glorie verduisterd van Hem, van Wie wij belijden, dat Hij het Verbond van genade en verzoening voor eeuwig rechtskracht verleend heeft door zijn sterven voor ons, als onze Borg.

We verstaan nu, waarom Mohammed zich afkeerde van Jeruzalem waar eens de dienst der verzoening was er zich oriënteerde op de Ka’aba, waar de zelfverlossing centraal staat. We zien nu ook, waarom het teken van het verbond, de besnijdenis, in de Koran niet voorkomt. Zeker, de Islam kent wel de

besnijdenis, maar enkel als een soort „herkenningsteken”, niet echter als teken van het verbond. Mohammed wilde niet van verzoening door het bloed van Christus weten: van dat bloed was immers het bloed van de besnijdenis een „schaduw”.

Wat in de Koran over het „verbond” staat, is een vervorming en verdraaiing van wat de Schrift zegt.¹⁰ Daaruit is de onstellige „Geestelijke” armoede van de Islam en de moslims te verklaren.

Noten

1. Het boekje van prof. dr. Hanna Kohlbrugge is getiteld „Konfrontatie met de Islam — Ismaël, Israël en wij”, een uitgave van J. N. Voorhoeve, Den Haag 1980, zie voor het citaat p. 23. Het is de moeite waard er kennis van te nemen, temeer omdat de schrijfter niet uitgaat van het oecumenische dialoog-model, maar van het konfrontatiemodel. Drs. J. Slomp heeft in „Trouw” van 3 december 1980 nogal fel gereageerd en het boekje een „kwajlijke publikatie” genoemd. Hij spreekt van „ongefundeerde oordelen”, terwijl hij m.i. bepaalde uitspraken van dr. Kohlbrugge verkeerd beoordeelt. Ik heb de indruk, dat dat een gevolg is van het feit, dat drs. Slomp zelf in de greep zit van het bovengenoemde dialoog-model, waarin het onderscheid tussen ware religie en pseudo-religie ten diepste geen plaats meer heeft.

2. Over deze punten zou nog veel meer op te merken zijn. Ik verwijz o.a. naar: dr. D. S. Attena, de Koran — zijn ontstaan en zijn inhoud, Kampen 1962, p. 113 w.
3. Bij de citaten uit de Koran heb ik gebruik gemaakt van de vertaling van prof. dr. J. H. Kramers, uitgave van Agon Elsevier. De Sura’s zijn in het vervolg met S. Aangeduid.
4. Attena, a.w. p. 123. Vergelijk ook in de Almanak 1982 van Fides Quadrat Intellectum, Kampen 1982, een artikel van mijn hand over „Ibrahim in de Koran”, p. 117 w.
5. Zie het artikel over „Het ontstaan van de Islam” van G. de Kimpe-Room in het oktober-nummer 1982 van dit blad. Bij het schrijven van dit artikel ben ik er van uitgegaan, dat kennis genomen is van de artikelen in de nummers van september, oktober en november 1982 over de Islam.
6. Vgl. het genoemde artikel in de Almanak 1982, p. 123.
7. Dr. F. L. Bakker schreef een proefschrift over „de verhouding tussen de almacht Gods en de zedelijke verantwoordelijkheid van den mensch in den Islam”, Amsterdam 1922, zie p. 194.
8. Bakker, a.w., p. 194.
9. Over de vraag, in hoeverre joods-judaïsch-georiënteerde bronnen aan de Koran ten grondslag liggen, zou nog zeker een interessante studie kunnen worden gemaakt.
10. In dit artikel vindt u uiteraard slechts enkele notities over een belangrijk onderwerp, dat bredere aandacht verdient.

H. Kamsteeg

Amersfoort

Hoe ziet u uw moslim-naaste?

Een straat in Nederland. Een gasterbieldersstraat in de Amersfoortse binnenstad of in het Soesterkwartier. Op het eerste gezicht een straat zoals er zoveel zijn in de keistad.

Een wandeling door de straat leert echter, dat er bij de huisbellen veel buitenlandse namen staan. Er wonen veel buitenlanders, vooral Turken en Marokkanen. Gasterbielders.

Het lijkt een soort eretitel: buitenlanders, die als onze gasten hier enkele jaren komen werken. Veel mensen spreken nu maar liever over buitenlandse werknemers. Terecht overigens, want zó gastvrij hebben wij ze niet behandeld. Maar omdat ze hier werk vonden zijn velen gebleven. En ze hebben hun vrouw en kinderen laten overkomen.

Wat weten we van „ze”? Wij zien ze ’s zaterdags op de markt sienteren, soms sjuuwend met zware boodschappentassen. We zien ze in de stationsrestaurant koffiedrinken. De jeugd hangt rond op de pleintjes, luidruchtig pratend, kijkend naar de voorbijstappende meisjes. We zien ze op straat. Ze zijn moeilijk meer weg te denken!

Vreemdeling in onze poorten

Wat zegt de Bijbel over de gasterbielder, de vreemdeling in ons land?

Al in het Oude Testament lezen we dat

vreemdeling een bepaalde beërming geniet vanuit het gebod van de Heere. Er leefden vele vreemdelingen onder het volk Israël, mensen die buiten Israël woonachtig waren, maar wel door het land reisden, doortrekkers dus; mensen die tijdelijk in Israël verbleven (Deuteronomium 14: 21); bijwoners, die in Israël blijvend verkeerden zonder burgerrecht of grondbezit te hebben, en dagloners, gehuurde arbeidskrachten, vaak van niet-Israëlische afkomst (Exodus 12: 43-45). De vreemdeling was van oorsprong een vijand.

Vreemdelingen werden licht onrechtvaardig behandeld. Juist de maatschappelijk zwakken vielen vaak ten prooi aan onrecht (Psalm 94).

Maar de God van Jakob neemt het voor hen op. De vreemdeling zult hij niet benauwen (Exodus 23: 9).

Leviticus 19: 33, 34: En wanneer een vreemdeling bij u in het land vertoef, zult hij hem niet onderdrukken. Als een onder u geboren Israëliet zal u die vreemdeling gelden, die bij u vertoef; hij zult hem liefhebben als uzelf. Deuteronomium 10: 17, 18, 19: ... God die geen partijdigheid kent ... de vreemdeling liefde bewijst. Hebt de

vreemdeling lief, want vreemdelingen zijt gij geweest in het land Egypte.

Bij de grote profeten komt de zedingsboodschap heel duidelijk naar voren. De vreemdeling moet gebracht worden tot Gods volk (Jesaja 42: 6; 56: 3, 6; 66: 19). Ja, de vreemdelingen delen in de erfenis van Israël (Ezechiel 47: 22, 23).

Woord en daad

In het Nieuwe Testament spreekt de gelijkis van de Barmhartige Samaritaan boekdelen. Uit verschillende gegevens in het Nieuwe Testament blijkt de vijandschap tussen Samaritanen en Joden. De Joodse wegeleerden waren het erover eens, dat een heiden of Samaritaan hun naaste nooit kon wezen. Jezus vertelde toen van een man, een Jood, die geplunderd en zwaar gewond langs de kant van de weg lag. De priester en de Leviet gingen aan hem voorbij. Waarom? Misschien wel uit vrees voor rovers of omdat ze geen tijd hadden. Maar de hoofdzaak was gewoon koude onverschilligheid.

Toen kwam de Samaritaan. Deze zag in de half dode man geen tegenstander, geen vijand of een te mijden vreemdeling, maar slechts een „naaste”. Deze man, door de Joden veracht, werd een diakonos.

Zijn „eerste hulp” was voortreffelijk en zijn „nazorg” siddoende!

ACD 1697305

datum 27 SEP. 1983

CO

b. d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: *BF*

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: *201.004*

Betreft:

Vergadering van de Centrum Partij te Amersfoort, gehouden op vrijdag 2 september 1983, in een etablissement genaamd " De Oude Tram ", gelegen aan het Stationsplein aldaar.

Aanvankelijk zou dit een z.g.n. " huiskamervergadering " geweest zijn ten huize van en wel op vrijdag 26 augustus 1983.

Aangezien de opkomst voor deze vergadering dermate groot bleek te zijn, was het niet meer mogelijk om op een privé-adres te vergaderen. Om die reden heeft men de vergadering verzet naar vrijdag 2 september 1983 (omstreeks 20.00 uur) en is men uitgeweken naar een openbare gelegenheid.

In totaal waren er ongeveer 50 personen aanwezig, waaronder mensen uit Utrecht, Gouda en Noord-Brabant.

Achter de vergadertafel hadden zitting genomen :

J.C.H. JANMAAT, 3-11-1934

opende de vergadering en vertelde toen o.a. dat de Officier van Justitie te Zwolle, middels een schrijven aan en aan het bestuur aan de school waar deze les geeft, te kennen had gegeven dat er een stafvervolgning zal worden ingesteld tegen wegens discriminatie. Dit feit had plaats gevonden in Almere.

Verder zou de O.v.J. aan het schoolbestuur geadviseerd hebben om voorlopig te schorsen uit zijn functie, in ieder geval zolang deze procedure zou lopen.

De rector van de school had hierop laten weten dat één en ander besproken zou worden tijdens een bestuursvergadering en dat hij er nog wel bericht van zou krijgen. Verder deed mededeling van de a.s. verkiezingen te Almere (woensdag 21 september 1983).

De C.P. is voornemens op zaterdag 17, zondag 18 en maandag 19 september 1983 in Almere te gaan folderen. Tevens zal men op maandag 19 september 1983 in Almere rond gaan rijden met een z.g.n. " geluidswagen " om propaganda te maken voor de C.P.

Vervolgens hield Har^s JANMAAT een rede, waarin hij enkele " krasse " uitspraken deed. O.a. merkte hij op dat alle Turken op moesten rotten, als ze het hier niet bevalt.

Zijn rede werd met enthousiasme ontvangen.

Na de pauze werd er een bestuur gekozen voor de regio Amersfoort, waarvan alleen bekend is geworden dat voorzitter is geworden.

Na deze " verkiezingen " heeft nog een inleiding gehouden over kernwapens, milieu etc.. Ook hij deed daarbij enkele " harde " uitspraken.

Deze z.g.n. " harde " lijn werd deze avond aangehouden i.v.m. het feit dat er nogal " ruig " publiek aanwezig was.

GEMEENTEPOLITIE LEIDEN**INLICHTINGDIENST**nummer: 32787 F.datum: 26 juli 1983

ACD

datum

Co

b.

d.

Aan: Het Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst,
t.a.v. Hoofd BOP,
's-Gravenhage.

Evaluatie:

Datum bericht:

Bijlage(n):

Betreft: Verkiezingsbijeenkomst/vergadering Centruumpartij op maandag
6 september 1982 te Leiden.

Op de voorpagina van "De Telegraaf"-editie d.d. vrijdag 3 september 1982 was een advertentie opgenomen o.a. inhoudende een oproep tot het bijwonen van een verkiezingsbijeenkomst van de Centruumpartij te Leiden. Zie bijlage 1. Datum van bijeenkomst: maandag 6 september 1982. Geen vermelding tijdstip. Plaats van bijeenkomst: Antonius Clubhuis te Leiden-Lange Mare 43. Tevoren - in de maand augustus 1982 - waren in de plaatselijke pers (Leidsch Dagblad en Leidse Courant) contra de Centruumpartij artikelen verschenen van het Comité "Mensen en mensen" (organisator

, fungeert als contactadres voor dit in 1981 opgericht Comité. Sterk gericht op de arbeiderswijken Leiden-noord en "De Kooi", waar vele buitenlandse gastarbeiders wonen).

Zie bijlage A en B.

Op deze artikelen verschenen daarna pro-en anti ingezonden stukken.

Zie bijlage C.

In de Leidsch Dagblad-editie d.d. 2 september 1982 schreef één der redacteuren een 4-kolomsartikel compleet met foto's waarin de mededeling gedaan werd dat groepen de krachten zouden bundelen en zich actief zouden tonen in de strijd tegen het gesignaleerde opkomende racisme en fascisme, waarvan met name de Centruumpartij ter signalering als voorbeeld werd gesteld. Zie bijlage 2.

Namens de Centruumpartij schreef ,secretaris Centruumpartij, een brief d.d. 3 september 1982 aan de burgemeester van Leiden, betrekking hebbend op de problematiek inzake het huren van een zaal. Als antwoord reageerde Mr. C.H. GOEKOOP, burgemeester van Leiden, met een afwijzend telegram d.d. 6 september 1982.

In de plaatselijke pers d.d. 4 september 1982 en "De Waarheid" d.d. 4 september 1982 verschenen artikelen met als onderwerp de mogelijke bijeenkomst van de Centruumpartij in Leiden. Zie bijlage 5.

Eveneens in de plaatselijke pers verschenen "Oproepen aan de Leidse bevolking", dat als afzender vermeldt een aantal groeperingen-politieke partijen-verenigingen-stichtingen enz. Zie bijlage 4.

Op 6 september 1982 ontving het bureau van politie te Leiden een telefonische mededeling van dat het Anti-fascisten comité maandagavond 6 september 1982 vanaf 18.45 uur aanwezig is nabij het Antoniusclubhuis. Leden van genoemd comité zullen een z.g. Picket-line vormen.

1) Tenzij andere rubricering vereist.

Tot de vergaderbezoekers - ca. 60 personen - behoort een aantal z.g. "skin-heads". Tevens werd in de C.P.-kring de bekende gesignaleerd. Toen enige tijd later bekend werd aan het demonstrerende-en pamflettenuitreikende Anti-fascistencomité dat de Centruumpartij-bijeenkomst in "Wienerwald" was, toog men vanaf het Antonius-clubhuis aan de Lange Mare naar de ca. 1 km. verwijderde vergaderplaats. De groep bestond uit ca. 100 personen. Vanwege het Anti-fascistencomité werden op de aangegeven lokaties aan de talrijke omstanders pamfletten uitgereikt. Zie bijlage 6. Onder hen bevond zich _____ . Hij trad op als leider van het Anti-fascistencomité ter plaatse. Binnen in het restaurant kwam het inmiddels tussen aanhangers van beide partijen tot een handgemeen. Daarbij sneuvelde een ruit. Door aanwezige rechercheurs en geuniformeerden politiemensen kon d.m.v. praten en afspraken maken erger worden voorkomen. Omstreeks 21.30 uur werd de Centruumpartij-bijeenkomst beëindigd. In opvolging van de gemaakte afspraken verlieten de Centruumpartij-aanhangers zwijgend "Wienerwald" en begaven zich zonder provocatie naar hun op verschillende plaatsen in de stad geparkeerde vervoermiddelen. Aanhangers van het Anti-fascistencomité beperkte hun woede tot boe-geroep. Vastgesteld kon worden dat _____ , eerdergenoemd, de talrijke aanwezigen van het comité goed "in de hand" had. Tevoren had hij - staande op een verhoging - zijn groep toegesproken met een beroep op een waardige houding en zich niet door de aanhangers van de Centruumpartij moest laten intimideren en provoceren. De opstellingen van beide partijen waren voornamelijk voortgekomen uit met de - na beëindiging van de ongeregelheden in "Wienerwald" - politie gemaakte afspraken. Zie voor persverslaggeving de bijlagen 7-8-en 9. In de daarop volgende nacht van maandag 6-op dinsdag 7 september 1982 zijn door onbekenden enkele ramen van "Wienerwald" met wit gekleurde vloeistof van teksten en tekens voorzien. Zie fotobijlagen D en E. Namens de exploitant is t.z.v. vernieling aangifte gedaan bij de gemeentepolitie Leiden. Zie bijlage F.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen-en bekladding in-en van het "Wienerwald"-restaurant, verschenen in de plaatselijke pers redactionele-en ingezonden stukken van Emile van AELST - Paul ULENBELT en Jurjen JACOBS. Zie bijlagen 11-12-en 13.

einde.

1687187

7

TELE-
GRAAF
VRUDBAG
3-9-1982

**NIET LINKS
NIET RECHTS**

Bezoek de
VERKIEZINGSVOND

van de
CENTRUM PARTIJ LIJST 12

op maandag 6 september 1982, in het
Antonius Clubhuis, Lange Mare 43 te Leiden.
Wij zijn a.s. zaterdag om 18.20 uur op de
radio, Hilversum II.

Stem Centrum Partij, de Partij voor
Nederlanders, Postbus 670, Den Haag
2501 CR Den Haag, Telefoon: 070-453322

6 SEPT. 1982

Oproep aan de Leidse bevolking

F 158715716

Wij doen een dringende oproep aan de Leidse bevolking om waakzaam te zijn tegen rassisme, vreemdelingenhaat en opkomend fascisme.

Wij zijn ernstig verontrust over het toenemende optreden van racistische en fascistische groeperingen als de Nederlandse Volksunie en met name de Centruumpartij in Leiden.

Dergelijke groeperingen proberen verschillende Leidse bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten. Via misleidende propaganda, halve informatie, verdraaiingen en leugens wordt gepoogd buitenlanders de schuld te geven van werkloosheid, woningnood, drugshandel, misdaad, aantasting van de sociale voorzieningen, enzovoorts. Pamfletten van een dergelijke strekking zijn de afgelopen weken door de Centruumpartij in Leiden verspreid.

In het verleden hebben we de gevaren van dergelijke opvattingen letterlijk aan den lijve ondervonden. Hitler gaf de schuld aan de Joden, de zigeuners, de homofielen en alle anderen, die volgens hem niet tot het 'zuivere Germaanse ras' behoorden. Het Hitler-fascisme heeft diepe sporen nagelaten ook onder de Leidse bevolking. De overwinning op dit fascisme was tegelijk een overwinning op rassenwaan, anti-semitisme, discriminatie op grond van seksuele geaardheid en andere vormen van discriminatie. Deze discriminatie maakt deel uit van het onderdrukkingapparaat van het fascisme.

Dat fascisme mag niet opnieuw een kans krijgen.

Volgens een VN-verdrag van 1966 tot uitbanning van iedere vorm van rassendiscriminatie en volgens de Nederlandse wet (wet van 1971) is optreden tegen rassisme geboden. Dat is noodzakelijk voor de bescherming van onze democratie.

Gelukkig wordt door velen actief opgetreden in de antifascistische beweging in verscheidene steden. Buitenlanders zijn niet de schuld van de crisis met al z'n gevolgen. Zij zijn er ook het slachtoffer van. Ook in Leiden zullen wij met alle kracht en eensgezind moeten optreden tegen de gevolgen van de crisis en voorkomen dat rassisme en fascisme ook maar een voet aan de grond krijgen.

**WIJ ROEPEN DAN OOK ALLE LEIDENAREN OP OM UITERST
WAAKZAAM TE ZIJN TEGEN RASSISME EN
VREEMDELINGENHAAT EN ZICH AF TE KEREN VAN
FASCISTISCHE GROEPERINGS ALS DE NEDERLANDSE
VOLKSUNIE EN DE CENTRUMPARTIJ.**

Ondertekend door 84 organisatie's.

BLISS/GEMEENTEPOLITIE Leiden

District /

Gruop/Bureau/ Recherche

Bureau /

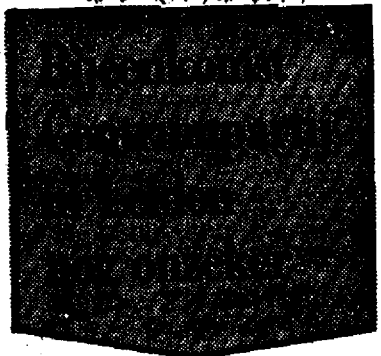
Proces-verbaal onbekende dader(s)

verbalisant	Op vrij dag, 10 september 1982, te 09.15 uur, verscheen voor mij [, hoofdagent-rechercheur van [ ]/gemeentepolitie te Leiden
aangever	oud 40 jaar die namens de [ ]
eigenaar/ benadeelde	wonende eigenaar/benadeelde - - - - telefoon (privé) (zaak) aangifte deed en verklaarde:
datum/dag	op tussen donder dag, 9 september 1982 te 22.00 uur en vrij dag, 10 september 1982 te 08.30 uur
plaats delikt gem. str. nr. object locatie-codering	Steenstraat 2 te Leiden - restaurant "Wienerwald" voor/achter; zichtbaar vanaf openbare weg etc. *) zpd dd
joederen (aantal, soort, merk, type, nummer, waarde)	zeven ruiten groot van diverse afmetingen. Al deze ruiten zijn besmeurd met witte verf voorts is een ruit aangetast door inbranding. Het schadebedrag is nog niet bekend, aangezien mogelijk de verf zonder schade van de ruiten kan worden verwijderd
schade/letsel	**)
verklaring aangever	Tussen genoemde tijdstippen heeft men de vermelde ruiten met witte verf bespoten. Deze ruiten vermelden nu o.a. Rasciste weg CP, hakenkruisen. Voorts is een der ruiten kennelijk door het afsteken van vuurwerk aangetast/ingebrand. Ik vermoed, dat deze ruit niet meer hersteld kan worden. Ik heb de indruk, dat het de bedoeling is geweest om deze ruit te laten springen. Do twee bewoners van het restaurant is omstreeks 05.00 uur-05.30 uur een knal gehoord. Het leek op het geluid van een knalpijp. Ik vermoed, dat het in deze om een repressaille maatregel gaat i.v.m. het verhuren van een der zalen van ons restaurant aan de leden van de Centrum Partij, hetgeen plaats vond op maandag 6 september 1982. Wie deze vernieling heeft gepleegd weet ik niet. Aan niemand werd toestemming gegeven tot het plegen van het feit.
	(aangever) Na voorlezing en volharding met mij, verbalisant, getekend [ ] (verbalisant)
U werkwijze/M.O.*	Besputten van vermelde ruiten met de omschreven teksten, alsmede het trachten een der ruiten mogelijk door vuurwerk te vernielen.
signalement dader(s) en/of gebruikt voertuig	-
inbeslagneming/ aangetroffen voorwerpen	neen/[ ] omschrijving
uitgevoerde onderzoeken	HKD-onderzoek: neen/[ ]: foto's getoond: neen/[ ]: resultaat telexbericht: neen/[ ]: nr. technisch sporenonderzoek: neen/[ ]: resultaat recherchelijst nvt/nr. zie aangehecht rapport/pv
gezien	Opgemaakt op ambtseed/te Leiden, 10 september 1982 De verbalisant,

*) Conform landelijk meldingsformulier.
**) Eventueel afzonderlijke specificatie aanvrager.

Antonius Clubhuis weert Centrum Partij

21
04.09.1982
K.C.

5

LEIDEN — De Centrum Partij kan maandagavond niet terecht in het Antonius Clubhuis aan de Lange Mare 43 in Leiden. Deze politieke groepering heeft van beheerder A. Huybens te verstaan gekregen, dat de zaal in het clubhuis niet aan hen wordt verhuurd.

De Centrum Partij wilde maandagavond in Leiden een verkiezingsavond houden. Telefonisch had men bij beheerder Huybens een zaal gereserveerd. Beheerder Huybens: „Ik heb geen enkel bezwaar tegen welke politieke partij dan ook, maar ik verwacht bij deze partij moeilijkheden. Er zijn in Leiden groeperingen die zich agressief opstellen tegenover de Centrum Partij. Die groeperingen zouden maandagavond weleens kunnen proberen de bijeenkomst in de war te sturen. Politiek wens ik niet te bedrijven, maar moeilijkheden wil ik in mijn zaak niet hebben. Vandaar dat ik heb gebeld en heb meegedeeld, dat de Centrum Partij maandagavond bij ons niet welkom is”.

De Centrum Partij is van plan de zaalverhuurder aan de mondelinge overtenkomst te houden. „Wij hebben een overeenkomst en we staan op uitvoering daarvan. Het is toch heel erg, dat een zalverhuurder met terreur bedreigd wordt. De beheerder heeft al zes anonieme telefoontjes gehad met bedreigingen”, aldus een woordvoerder van de politieke groepering. („Niets van waar, ik ben door niemand bedreigd”, aldus beheerder Huybens). Indien het Antonius Clubhuis toch vastbesloten is de deuren op slot te houden, dan overweegt de politieke groepering de hulp van het Leidse gemeentebestuur in te roepen. „Wij hebben recht op vrijheid van vergadering. Het college van B en W zal ons maar een andere zaal ter beschikking moeten stellen”, aldus een woordvoerder.

(Van één onzer verslaggevers)
LEIDEN — Een verkiezingsavond van de Centruumpartij aanstaande maandag in Leidse Antonius Clubhuis is op losse schroeven komen te staan. Na telefonische bedreigingen wil de zaalverhuurder de avond annuleren, maar voorzitter Giesen van de Centruumpartij houdt vast aan de overeenkomst. „En anders moeten B en W van Leiden maar voor een andere ruimte zorgen”, aldus Giesen.

De heer Huijbers van het Antonius Clubhuis zegt de Centruumpartij (een partij die geregeld van fascisme en racisme wordt beschuldigd) niet te willen ontvangen „vanwege te verwachten moeilijkheden”. Volgens zijn echtgenote heeft het Antonius Clubhuis zich niet aan de overeenkomst te houden omdat de bevestiging op het laatste moment is tegengehouden. „Dat kan wel zo zijn, maar een mondelinge overeenkomst telt niet zo zwaar”, aldus Giesen. „Die annulering is van geen waarde”.

Hij meent dat de zaak nu in de strafrechtelijke sfeer is beland en dat de gemeente daarom maar vervangende vergaderruimte moet aanbieden. „Plus een goede bescherming tegen de zaalverhuurder van de Leidse Politie moet erbij komen. Het gaat om een democratische partij en het Antonius Clubhuis is een openbaar gebouw”. De gemeente moet hierin meewerken. Meerdere partijen hebben verzoek gedaan om de zaalverhuurder te dwingen tot de levering van de zaal. Het college van B en W zal het Antonius Clubhuis niet ter beschikking stellen.

Ondanks **DE WINDVAAN**
advertentie **21.09.82**
in Telegraaf **4-9-1982**
Centruumpartij
krijgt geen
zaal in Leiden

(Van een onzer verslaggevers)
Een poging van de Centruumpartij op 6 september een verkiezingsavond in Leiden te organiseren is voortschiet. De exploitant van het St. Antonius Clubhuis aan de Lange Mare in Leiden weigerde de ruimte ter beschikking te stellen. Deze weigering kwam voort uit de Telegraaf het bestond om vrijdag een advertentie op pagina één te plaatsen waarin de Centruumpartij tot de beoogde verkiezingsbijeenkomst alsmede tot een radio-uitzending opriep.

De samenwerkende anti-fascistische gerichte groepen in Leiden waren volkomen verontwaardigd door de Telegraaf-advertentie, en besloten uit voorzorg om een picket-linie te organiseren voor het pand waar de fascistische bijeenkomst zou plaatsvinden.
De Leidse anti-fascistische groepen zullen zaterdag een oproep aan de Leidse bevolking in verschillende streekbladen laten publiceren, die ondertekend is door 84 organisaties.
Al eerder werden campagnes gevoerd tegen pamfletten van de Centruumpartij in Leiden.

LEIDSE COURANT

Protest tegen Centrumpartij

W.C. MA 02.08.1982

LEIDEN — De Centrumpartij moet van de verkiezingen voor de Tweede Kamer worden uitgesloten, omdat het een racistische en fascistische organisatie is. Dat schrijft het comité „Mensen en Mensen” aan het hoofdstembureau van het kiesdistrict Leiden. Het hoofdstembureau beslist aan het eind van de middag over de toelaatbaarheid van de ingediende lijsten met kandidaten.

Het comité „Mensen en Mensen” bestaat uit inwoners van

Leiden. Volgens het comité moet de Centrumpartij worden uitgesloten van de verkiezingen, omdat de partij in pamfletten en in haar programma discrimineert. Het comité wijst op een uitspraak van de Amsterdamse rechtbank van 25 mei waarin de Centrumpartij wordt verboden uitspraken te doen waarmee buitenlanders gediscrimineerd worden. Het racistische karakter van de Centrumpartij blijkt volgens het comité ook uit een uitspraak van de Amsterdamse rechtbank van februari dit jaar. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1981 werd de Centrumpartij in Leiden niet toegelaten.

Raad van State oordeelt over Centrumpartij

W.C. DA 05.08.1982

LEIDEN — Het comité „Mensen en Mensen” is bij de Raad van State in beroep gegaan tegen de beslissing van het hoofdstembureau van het kiesdistrict Leiden om de Centrumpartij tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer toe te laten.

Het hoofdstembureau nam die beslissing afgelopen maandag. Volgens het stembureau is het juridisch niet mogelijk om de Centrumpartij uit te sluiten van de verkiezingen die begin september worden gehouden. De voorzitter van het stembureau, C. Waal, stelde dat de kieswet geen ruimte laat om een partij uit te sluiten op grond van wat heet „aantasting van de openbare orde en de goede zeden”. Volgens het comité zou het optreden van de Centrumpartij als zodanig kunnen worden betiteld.

Waal ging ook niet in op het verzoek van het comité om desnoods alleen de naam „Centrumpartij” te schrappen en dan louter een naamloze partij toe te staan. Waal stelde — na uitvoerig overleg met stembureaus in Rotterdam en Den Haag — dat een hoofdstembureau geen bevoegdheid heeft om de naam van een partij te schrappen.

Volgens de vier ondertekenaars van het beroepschrift, onder wie CPN-raadslid Jan Brands, moet de Centrumpartij uitgesloten worden gezien naar „racistische en fascistische” denkbeelden. „Herhaakdelijk zijn wij ook in Leiden geconfronteerd met de racistische propaganda van de Centrumpartij” wordt in het beroepschrift gesteld. Gewezen wordt op zowel een uitspraak van de Amsterdamse rechtbank waarin de Centrumpartij verboden wordt racistische uitspraken te doen en als op de Nederlandse wetgeving, inzake discriminatie.

Centrumpartij mag in Leiden

LEIDEN — De Centrumpartij mag in de kieskring Leiden — evenals alle andere partijen die zich hebben aangemeld — meedoen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Het hoofdstembureau zag gister

... (The following text is extremely dark and illegible due to heavy shadowing in the original scan. It appears to be a continuation of the article or a separate report.)

x
A

Uitsluiting gevraagd van Centrumpartij

LEIDEN — Het comité Mensen en Mensen, dat strijd tegen racisme en fascisme, en het comité Jongeren tegen fascisme willen dat de Centrumpartij alsnog wordt uitgesloten van de Tweede-Kamerverkiezingen in de kieskring Leiden. Zij hebben daartoe bij de Raad van State beroep aangetekend. Het hoofdstembureau verklaarde dinsdag de kandidatenlijst van de Centrumpartij geldig. Volgens loco-burgemeester Waal voldoet de partij aan de eisen die de Kieswet stelt.

De twee daaraan twijfelende comités zeggen diverse malen in Leiden te zijn geconfronteerd „met de racistische propaganda van de Centrumpartij”. Verwezen wordt ook naar een gerechtelijke uitspraak van 25 mei, waarin de Centrumpartij wordt verboden bepaalde uitspraken over buitenlandse werknemers te doen. Het meedoen van de Centrumpartij in de verkiezingen met de openbare orde en de goede zeden en moet daarom verboden worden, aldus de twee anti-fascistische comités.

Lezers schrijven

Centrumpartij (1)

Centrumpartij heeft het voor elkaar gekregen één zetel in de wacht te slepen. Een zwarte dag in onze democratie. Binnen een democratie behoort iedereen zijn mening uit te kunnen dragen, zullen tegenstanders van de Centrumpartij zeggen. Maar er zijn grenzen en die worden door de Centrumpartij duidelijk overschreden.

Een leider die enigszins verstand heeft van diplomatie en politiek zal het program van de Centrumpartij kunnen vertalen om er achter te komen dat het fascisme en racisme er vanaf driipt. Een ieder weldenkend mens zal zich keihard tegen dit soort uitwassen van onze democratie verzetten of hij nu bij de VVD of de CPN zit. Dit bleek ook tijdens de verkiezingsavond op tv, waar alle partijen het betrouden dat de Centrumpartij een zetel haddenregen.

Wat mij dan ook erg geschokt heeft, is de onzorgvuldige berichtgeving over de demonstratie tegen de door de Centrumpartij belegde vergadering in Leiden. Het komt bij mij over (en zeker niet alleen bij mij) alsof het tuig buiten stond en de rechtgeaarde, nietige, goedwillende Centrumpartij binnen. Door dit soort valse voorlichting zijn fascistische groeperingen in de jaren dertig groot geworden met alle bekende gevolgen van dien.

Wat zat e dan wel fout aan de verslaggeving? Allereerst: uw verslaggever constateerde dat er bij het Antonius Clubhuis een dikke vijftig demonstrantem stonden. Een andere Leidse krant houdt het p ruim honderdvijftig, een getal waar ik het wel mee eens ben. Een verschil van slechts ruim honderd mensen. Ach ja, de Centrumpartij kan beter schatten dan de

krant. Het is de hele verslaggeving puur gericht op de sensatie van de schermutselingen bij Wienerwald. Die zijn geweest, dat valt niet te ontkennen. En hoewel ik er persoonlijk op tegen ben, kan ik me wel indenken dat mensen uit emotie zo reageren. Ze lieten daarentegen wel de leden of sympathisanten zonder de een haarbreed in de weg te leggen, vertrekken.

Uw verslaggever schijnt ook totaal meningloos uitspraken letterlijk over te nemen, zonder ze eerst na te gaan. Het was zaterdag al (in de krant) beken dat de Centrumpartij niet toegelaten zou worden in het Antonius Clubhuis, ook was bekend dat de CP dreigde met een rechtszaak en verhaling van de advertentiekosten. Toch schrijft uw verslaggever doodleuk dat de heer Giesen het verstandiger vond om de vergadering te verplaatsen om moeilijkheden te voorkomen, zonder dat hij daar even bij meldt dat dit waarschijnlijk niet kloopt.

Bij één van de feiten waarop steun wordt gegeven aan de Centrumpartij staat bijgeschreven dat dit soort

teksten bij het Antonius Clubhuis waren te lezen. Dit is de suggestie wekken dat er alleen homofiele mensen stonden (overigens heel terecht dat ze breed vertegenwoordigd waren). Er blijkt niet uit dat er een veel bredere laag van de bevolking stond. Ook werd er totaal niet gesproken over het rustige en gedisciplineerde karakter van de actie bij het Antonius Clubhuis, maar alleen maar de sensatie bij Wienerwald. Al met al een erg onzorgvuldige en bedenkelijke verslaggeving. Ik hoop dat uw verslaggever een volgende keer tracht een beter verslag te maken of dat u een wat reëler verslaggever stuurt.

Emile van Aelst
Fr. van Mieriasstraat 37a
Leiden

Centrumpartij (2)

Voor fascististen is geen plaats in een democratie. Daar ging het om bij het tumult rond de bijeenkomst van de Centrumpartij.

Uw verslaggever doet alsof er sprake was van een ordinaire vechtpartij. Bijna spijtig stelt hij vast dat er geen gewonden zijn gevallen. Een kapotte bril is zijn belangrijkste bewijs van het handgemeen.

Ik heb bij het gebeuren in het Wienerwald steeds vooraan gestaan. Eén ding is zeker: gevochten is er niet. De aanhangers van de Centrumpartij hielden ons tegen bij de deur van de vergaderzaal. In het geduw tegen de deur sneuvelde een ruit. Niets meer en niets minder. Het lijkt er op dat de bril van de verslaggever kapot was. Of werd zijn mistige blik veroorzaakt door afwezigheid van een bril op zijn neus. (Na afloop van het hele gedoe, is er trouwens een bril gevonden). Maar daar gaat het niet om.

Vastgesteld moet worden, dat de vergadering van de Centrumpartij niet op een normale manier is beëindigd. Uw krant maakt daar geen melding van. Vanwege het tumult besloot het personeel van Wienerwald (de eigenaar was met vakantie) de zaak te sluiten. Aan de demonstranten werd verzocht om het café te verlaten. Dat hebben we gedaan, omdat we de verzekering hadden gekregen dat ook de Centrumpartij er uit gestuurd zou worden. De aanhangers van de Centrumpartij dropen af.

Dat was nu precies de bedoeling van de demonstranten. Want in Leiden is geen plaats voor fascististen. De Centrumpartij is niet zomaar één van de vele partijen waarmee je het niet eens bent. De Centrumpartij is een fascistische partij. Dat deze partij zich niet bereept op Hitler of niet openlijk verklaart nationaal-socialistisch te zijn, doet daar niets aan af. Via geraffineerde propaganda verbergt en verhult deze partij zijn werkelijk doelstellingen.

De aanwezigheid van oud-NSB-ers die bekend waren door

oorlog heeft meegemaakt, is weliswaar geen bewijs, maar wel een teken aan de wand.

Wij mogen niet blind zijn voor het vervangen van joden door buitenlanders in de fascistische propaganda van de Centrumpartij. Deze truc is toch te simpel om niet doorzien te worden. Het kiezen van één bevolkingsgroep als zondebok voor alle problemen is een kenmerk van fascistische propaganda. De centrumpartij doet niet anders.

Alle propaganda die de Centrumpartij verspreidt, de redevoeringen op de tv en radio, ja, alles wat ze naar buiten brengt wordt voorgelegd aan Mr. Van Heiningen (de verdediger van oorlogsmisdadiger Menten), om na te gaan of ze niet voor het gerecht geslept kunnen worden vanwege racisme, discriminatie of andere overtredingen van de Nederlandse wetgeving. Heel bewust probeert men een legaal gezicht te houden. Dat moet doorzien worden. Hitler en Mussolini zijn ook klein begonnen. Onkruid kun je wieden. Wij hebben de plicht om ons tuintje bij te houden, zodat we straks net in het onkruid verstrikt raken en er geen raad mee weten.

Uw verslaggever heeft misschien niet de twee Duitse toeristen opgemerkt, die nietsvermoedend in het Wienerwald koffie wilden drinken. 's Middags waren zij in Amsterdam naar de tentoonstelling in het huis van Anne-Frank geweest. 's Avonds maakten zij kennis met het Nederlandse antifascisme. Het was, zoals zij zeiden, uit hun hart gegrepen.

Ook een krant moet partij kiezen als het gaat om fascisme en mensenhaat. Waar staat het Leidsch Dagblad?

Paul Ulenbelt
Marislaan 41
Leiden

Naschrift

Alvorens in te gaan op alle suggesties over onzorgvuldige berichtgeving eerst even iets algemeens. De indruk wordt gewekt alsof de redactie van het Leidsch Dagblad gaarna haar kolommen ter beschikking stelt voor propaganda van de Centrumpartij. Zonder nu een heel verhaal te houden over al dan niet doodzwingen van de Centrumpartij is het Leidsch Dagblad er toch vooral om (met een zwaar woord) geluiden in de samenleving te signaleren. Een standpunt over het verschijnsel de Centrumpartij wordt (en is) ingenomen in de commentaar kolom.

Wat is er nu zoal over de Centrumpartij de afgelopen weken geschreven? Op de Meningepagina (platform voor verschillende meningen) heeft Jurjen Jacobs van het comité Mensen en mensen uit mogen leggen waarom de Centrumpartij - zijnde fascistisch en racistisch - niet aan de verkiezingen zou mogen meedoen. Tomi Zwart (medewerker van de juridische faculteit en tegenstander van de Centrumpartij) bleek op dezelfde pagina wel een voorstander van deelname van de Centrumpartij aan de verkiezingen en tenslotte mochten de heren Giesen en Stevens van de Centrumpartij ook hun zegje doen. Niet meer dan een

kwestie van hoor en wederhoor. Daarnaast is er dan nog op Leidse pagina een groot int vlew geplaatst met een vier mensen onder de kop "Centrumpartij zaait onrust en kwe haat". Als reactie daarop kmen twee ingezonden brieven (één 'gematigd tegen', één par lid). Ook hier geldt het princ hoor en wederhoor. Actie ro reactie op.

Nu over de berichtgeving over gebeurtenissen bij Wienerwald en Antonius Clubhuis. Er maar de weinig fijntzinnige bi van de heer Van Adrichem. I verband NSB-Centrumpartij joden-buitenlanders moet me voor zijn rekening worden ge ten.

De heer Van Adrichem valt all eerst over het berichtje 'Verga ring Centrumpartij op la schroeven' in de krant van za dag 4 september. Hij noemt een gratis advertentie zom duidelijk te maken waarom. C hier weer hoor (Antonius Cl huis) en wederhoor (Centru partij). Een alleraardigst jo nalistiek gebruik. Voor de go orde: de passage over telefo ache bedreigingen aan het ad van het Antonius Clubhuis u niet gebaseerd op informai van de Centrumpartij, maar komstig van iemand van het / tonius Clubhuis. Een ANP- richt over hetzelfde onderw had een met een gelijke str king.

Was de verslaggeving over de beurtenissen bij Wienerw 'sensationeel' of waren misach de gebeurtenissen zelf 'sensat neel'? Volgens de heer Ulenb constateerde de verslagge "met spijt dat er geen gewonc vielen". Als je kwaad wil, kus van alles tussen de regels lez In fette betref het hier een vrtj. keltjk verslag, waarin nerg iets is aangedikt. Wie de fet 'sensatie' wil noemen, mag c natuurlijk. De verslaggever vond zich midden tussen de ve tende partijen en heeft zelf kn nen constateren dat er gedu en getrokken werd en dat er e een paar klappen vielen.

Werd de vergadering van de C trumpartij voortijdig beëindj zoals de heren Ulenbelt en V Adrichem suggereren? Niet t gens de mensen van de Centru partij en "woorzoover mij beke niet" volgens een vertegenwo diger van de politie. In elk ge is er nog een tijd door vngadi terwijl buiten de demonstrai stonden. Wat betreft mem Ulenbelts grappen over brill de passage over een klacht v iemands gebroken bril was en eens afkomstig van de politj woordboerder, zoals ook duij lijkt uit de formulering bleek.

Tenslotte nog iets over het aan demonstranten aan de Lae Mars. In het verslag werd dat ruim vijftig geschat. Verschei ne mensen hebben er inmidid op gewezen dat dat er meer v ren. Eén heer sprak van tele nich driehonderd en mevrou Van Aerie houdt het op 150. I getallen lijken wat aan de te he kant. Wie zegt dat het er honde waren, is achteraf gezien te licat het dichtst in de buurt. blijft schatten met behulp v meetlijke voorij.

LEIDSE COURANT WIENERWALD BESMEURD MET HAKENKRUIZEN

De
10 09 1932

LEIDEN — De ruiten van het restaurant Wienerwald aan de Steenstraat zijn vannacht besmeurd met hakenkruizen en anti-fascistische teksten. De actie vond plaats naar aanleiding van het feit dat de Centrumpartij maandagavond in het restaurant heeft vergaderd. De ruiten vermelden teksten als 'Centrumpartij-racismen weg' aangevuld met hakenkruizen.

Eén ruit werd met vuurwerk behandeld en moet vervangen worden. De actie heeft vermoedelijk om half zes vanocht-

tend plaatsgevonden. Toen hebben omwonenden de knallen van het vuurwerk gehoord. Van de daders ontbreekt elk spoor.

De vergadering van de Centrumpartij maandagavond, vond plaats zonder dat de bedrijfsleider van Wienerwald op de hoogte van de identiteit van de partij was. Vertegenwoordigers van de centrumpartij zouden zich niet als zodanig hebben voorgesteld waarna de bedrijfsleider argeloos een zaaltje beschikbaar stelde. Toen de politie er maandagavond aan

te pas moest komen om onenigheid tussen partijaanhangers en demonstranten te sussen, heeft de bedrijfsleider de Centrumpartij verzocht het gebouw te verlaten. Naderhand verklaarde hij dat hij geen zaal beschikbaar zou hebben gesteld wanneer hij had geweten dat het om de Centrumpartij ging.

Eerder had de Centrumpartij getracht een zaaltje in het Antoniusclubhuis te huren. Daar werd zij echter op het laatste moment geweigerd.

Advertentie (1)

Helemaal de bedoeling is het

natuurlijk niet, maar bij politieke advertenties (zoals die waarin de Leidse bevolking afgelopen zaterdag werd gewaarschuwd tegen racisme en vreemdehaat) kijk je toch vooral naar het rijtje ondertekenaars. Heel leerzaam vaak, want wie had er bijvoorbeeld gehoord van de groepering 'Werknemers Merenwijk'? Wij in elk geval niet. Ook de Merenwijkse werknemers zijn bezorgd over het opkomend fascisme, dat is nu duidelijk. Samen met zo'n negentig andere organisaties, in alfabet variërend van de ABOP afdeling Leiden tot de Werklozen Belangen Vereniging Leiden. Ook een paar politieke partijen riep Leidenaren op "zich af te keren van fascistische groeperingen als de Centrumpartij en de Nederlandse Volksunie". 'Klein Links' natuurlijk, maar ook D'66 Leiden. Zo niet echter de plaatselijke PvdA, CDA en VVD.

Hoe zit dat? VVD-secretaris Korthals Aites weet van geen advertentie: "Wij hebben he-

PRO AAN DE LEIDS BEVOLKING

Wij doen een dringend verzoek aan de Leidse bevolking om te komen bij de vergadering van de Leidse bevolking op zaterdag 10 september 1932 in de avond van 7 tot 9 uur 's avonds in de zaal van de 'Leidse Bevolking' aan de Steenstraat 10 te Leiden.

Dit is een dringend verzoek van de Leidse Bevolking, die op zaterdag 10 september 1932 in de avond van 7 tot 9 uur 's avonds in de zaal van de 'Leidse Bevolking' aan de Steenstraat 10 te Leiden vergadering zal houden.

De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

1. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

2. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

3. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

4. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

5. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

6. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

7. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

8. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

9. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

10. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

11. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

12. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

13. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

14. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

15. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

16. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

17. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

18. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

19. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

20. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

21. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

22. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

23. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

24. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

25. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

26. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

27. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

28. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

29. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

30. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

31. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

32. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

33. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

34. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

35. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

36. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

37. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

38. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

39. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

40. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

41. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

42. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

43. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

44. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

45. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

46. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

47. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

48. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

49. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

50. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

51. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

52. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

53. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

54. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

55. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

56. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

57. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

58. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

59. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

60. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

61. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

62. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

63. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

64. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

65. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

66. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

67. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

68. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

69. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

70. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

71. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

72. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

73. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

74. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

75. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

76. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

77. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

78. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

79. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

80. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

81. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

82. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

83. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

84. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

85. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

86. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

87. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

88. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

89. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

90. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

91. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

92. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

93. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

94. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

95. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

96. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

97. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

98. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

99. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

100. De Leidse Bevolking heeft de volgende punten aan de orde gesteld:

* De bewuste advertentie uit de krant van afgelopen zaterdag — waarschuwing of gratis publiciteit?

lemaal geen verzoek ontvangen om iets te ondertekenen. Ik wist niets af van die advertentie. Niet dat ik geloof dat we hadden meegedaan, hoor. Ik vraag me af of zoiets kan in een parlementaire democratie". Op zijn beurt vraagt advertentie-organisator Jurien Jacobs zich af of "er misschien iets schort aan het interne functioneren van de VVD. Want we hebben ze wel gezellig een verzoek gedaan. Zowel het bestuur als de fractie".

Advertentie (2)

In dat geval is het 'interne functioneren' bij de christendemocraten kennelijk beter verzorgd. Fractievoorzitter Joop Walenkamp: "Op twee fronten zijn we gevraagd de advertentie te ondertekenen". Toch maar niet? "Nee, toch maar niet. Als door bepaalde partijen grenzen worden overschreden, dan is dat toch primair een taak van justitie. De weinig plezierige tenneur, waarmee die partijen naar buiten treden, heeft natuurlijk wel onze zorg. Maar er was toch grote aarzeling om als ene partij een andere partij te beoordelen. Op persoonlijke titel had ik de advertentie best willen ondertekenen, hoewel de formulering wel iets genuanceerder had gekund. Maar het ging uitsluitend om organisaties, dus dat kon niet".

Ook de PvdA ontbrak op het appèl. En dat in tegenstelling tot de socialistische zusters van de Rooie Vrouwen en de dito dochters en zonen van de Jonge Socialisten. "Er is in de praktijk iets misgelopen", vermoedt PvdA-secretaris Ronald Plasterk, "want het was wel de bedoeling dat we er onder zouden staan". Misgelopen? Helemaal niets misgelopen, zo leert een telefoontje naar raadslid Jit Peters, "We hebben niets op de tekst tegen. Maar je geeft daarmee toch extra publiciteit aan partijen als de Centrumpartij. En dat willen ze juist. Toen bleek dat ook andere partijen als CDA en VVD niet meededen, hebben wij besloten het ook niet te doen". In die redenering kan Plasterk zich wel vinden: "Ja, hoe je het ook bekijkt, het is toch een vorm van gratis reclame".

B.J.

LEIDSE COURANT WO. DAG 8-9-1932

11

publiciteit'.
Op dit laatste punt wil ik graag kort reageren.

Ten eerste is in Engeland het National Front tijdenlang doodgewegen. De aanhang groeide gestaag. Toen de tegenacties op gang kwamen en daarmee de publiciteit rond (en tegen) het National Front toenam, nam ook de aanhang af. De vraag ik dus of de stelling van Schuurmans klopt.

Ten tweede is in Leiden relatief veel aandacht aan de Centrum-partij besteed, met name door de intensieve tegenkampagne vanuit groepen uit de bevolking. De protesten drongen ook door in de plaatselijke pers. Leiden heeft relatief gezien (betrekkelijk weinig CP-stemmers gekend. (Leiden 0,9%, Den Haag 2,2%, Rotterdam 4%, Amsterdam 2,8%, Utrecht ook ruim 2%, Haarlem 1,1%, etcetera). Klopt dus de stelling van Schuurmans?

Ten derde: publiciteit en publiciteit is twee. Dagelijks worden door de nieuwsmidia keuzes gedaan ten aanzien van de wijze van berichtgeving. Door deze wijze van berichtgeving wordt uiteraard de publieke opinie beïnvloed. Enkele praktijk voorbeelden van verschillende keuzes:

1. Zet je uitspraken van leden van de Centrumpartij zomaar in de krant, (Na telefonische bedreigingen wil de zaalverhuurde de avond annuleren?) zonder weerwoord of zorg je dat de onjuistheid direkt aan de kaak wordt

gezet. 'Als je een voorpagina door niemand bedreigd', aldus de beheerder van het Antonius Clubhuis).

2. Wek je op je voorpagina de indruk dat de Centrumpartij zonedig toch een zaal waar zij ge-weerd worden wil binnendringen, of plaats je op pagina 3 een artikel, waaruit ondubbelzinnig blijkt dat de Centrumpartij niet welkom is.

3. Als 150 tot 200 mensen demonstreren tegen de Centrumpartij, vermeld je dan een getal van vijftig of geef je het werkelijke aantal weer.

Ik vind dat het Leidsch Dagblad een belangrijke rol te vervullen heeft als het gaat om de berichtgeving rondom racistische en fascistische groeperingen als de Centrumpartij. Laat het Leidsch Dagblad beállist doorgaan met het geven van publiciteit rond deze groepering, maar laat de redactie zich ook bewust zijn van de keuzes die zij maakt wat betreft de wijze van berichtgeving. In het algemeen waardeer ik de keuzes, die het Leidsch Dagblad in deze zaak tot nu toe heeft gedaan ten zeerste. Op de bovenstaande voorbeelden heb ik wel commentaar. Helaas maakte het Leidsch Dagblad steeds de keuze om het eerste alternatief te nemen, terwijl andere kranten precies dezelfde gebeurtenis op de tweede wijze versloegen.

Misschien dat de gemaakte keuzes ertoe hebben bijgedragen dat toch nog 522 Leidenaars op de

Centrumpartij hebben gestemd. Het is maar een stelling, die ik niet kan bewijzen. Maar ik heb dat de redactie van het Leidsch Dagblad zich (ook) in de toekomst bewust is van de keuzes die zij maakt en de mogelijk konsekwenties daarvan.

laatste woord over de Centrumpartij is immers nog niet gevallen. (Door de redactie ingekort.)
Jurjen Jacobs, J. Lievenstraat 2 Leiden.

13

lezers schrijven
T uurnis en publiciteit do. 16 og '82

Het Neofascistische kompen-taar van dhr. Schuurmans op de...
...bevat terecht...
...over...
...met...
...merken...
...meent...
...dat dit wordt veroorz...
...zaakt aan 'een overleed aan pu...

Centrum- partij (1)

Ik zou graag reageren op een artikel van afgelopen donderdag 2 september j.l. van Roel Zaadnoordijk met als titel "Centrumpartij zaait onrust en kweekt haat", waarin ik als pamfletverspreider wordt genoemd.

Ik kom er voor uit dat ik een sympathisant van deze partij ben, daar ik vind dat de kern van het program van deze partij goed is en dus geen onrust zaait en haat kweekt (zoals de titel ook waarschijnlijk accentueerde, want het stond tussen aanhalingstekens). Natuurlijk zijn er wel mensen die dat doen, maar die gevoelens zitten in hunzelf en dat maakt ze zelf ongelukkig en wij moeten of kunnen daarvoor ook bidden dat ze zichzelf nog eens tegenkomen en tot inkeer komen.

Er zijn in Nederland wel sporen van fascisme en racisme, maar de laatste oorlog en de hele geschiedenis heeft wel geleerd dat dat alleen maar tot zelfvernietiging leidt.

Dus als de Centrumpartij die gevoelens uit zou dragen, zouden zij zichzelf vernietigen en daar ik graag wil overleven zal ik mij op tijd terugtrekken. Maar op het moment voel ik daar nog niet veel voor, want ik onderzoek alle dingen en probeer het goede te behouden.

Ik zie Nederland nog steeds als een democratisch land. Als ik in deze partij geloof, is dat mijn goed recht en wil ik niet steeds geïntimideerd en bedreigd worden door mensen met een andere politieke mening.

Ik laat hen ook vrij om der vrijheid wille.

Daar wij een superioriteitsgevoel zouden hebben door te zeggen "Nederland is voor de Nederlanders" wordt verkeerd begrepen. Daar wordt mijns inziens mee bedoeld dat de mensen weer nationale trots krijgen en het met elkaar moeten doen om het egoïsme dat steeds meer opkomt te elimineren. Want de leuze van ikke ikke en de rest kan stikken viert hoogtij.

De Centrumpartij wordt als zondebok gebruikt voor de onrustgevoelens die bij de buitenlanders bestaan en bij degenen die financieel beter van hen worden. Nederland is geen immigratieland, daar is het land te klein voor. Je kunt hier geen buitenlandse gemeenschappen stichten.

Ik heb niets tegen buitenlanders. Ik heb er van de week nog één gered. Versuft op de fiets reed deze man bijna onder een bus. Misschien versuft omdat hij inderdaad problemen heeft en niet weet hoe het nu verder moet in dit land.

Als Zaadnoordijk voor de buitenlanders is, waarom heeft hij ze

dan niet in bescherming genomen vanaf het begin dat ze Nederland binnenkwamen?

Dat wil ik zeggen, de Centrumpartij wil juist regelingen treffen voor de buitenlanders om ze tegen zichzelf te beschermen zodat er in de toekomst geen rellen komen om zodoende bloedvergieten te voorkomen. Zij kijken juist vooruit. Men kan ze beter in hun eigen land helpen. Of hen opleiden naar ons democratisch voorbeeld zodat ze dat in hun eigen land kunnen uitdragen. Of dat kan weet ik niet. Misschien horen ze dan nergens meer bij.

Wat ik mij afvraag is, hebben de buitenlanders wel gevoel voor Nederland? Met andere woorden zijn zij trots op Nederland? Ze zeggen zelf het is allemaal al te ver gegaan, ze zitten tussen de wal en het schip. Zie ze nu maar weer eens op het schip te krijgen. Let wel: ik heb het nu over de buitenlanders zonder Westerse cultuur, dus de buitenlanders die de meeste moeite hebben met aanpassen. Hoe kun je de economie van Nederland nou redden als je alleen maar denkt: we halen uit dit land wat er te halen valt en wat we over hebben sturen we naar het buitenland. Dit geldt ook voor Nederlanders!

Onze geestelijke waarden tellen niet in hun land, want zij hebben hun eigen cultuur. Kun je ze dan niet beter helpen in hun eigen land?

Ik ben zelf burger geweest in de emigratielanden zoals Canada, Australië en Nieuw Zeeland. Als mij iets niet zinde en zei: "In Holland doen ze alles beter", dan zelden ze gewoon: "ga maar terug naar je eigen land". Waren dat dan allemaal fascist en racisten?

Zo probeer je je wel aan te passen in den vreemde en achteraf zie je ook dat ieder land z'n eigen cultuur heeft en dat hun manier van leven beter is aangepast aan die cultuur.

Maar nogmaals, Nederland is geen immigratieland.

Ik kan me voorstellen, dat als het je brood is om welzijnswerk voor buitenlanders te doen je angstig bent voor het fascisme en racisme, maar daar kun je echt de Centrumpartij de schuld niet van geven. Geef hun ook een kans en daarna kun je pas oordelen.

Als mocht blijken dat er iets niet goed is met deze partij vind ik dat zelf wel uit, maar nu heb ik daarvan nog niets ondervonden.

In een democratisch land mag ik gerust folders in de bus doen van een partij waar ik in geloof. De mensen kunnen het lezen of weggooien. Gelukkig mogen we in dit land onze vrije wil nog behouden, aangepast aan de wetten natuurlijk. Als ik in Rusland folders in de bus had gedaan was ik allang opgepakt en in een psychiatrische inrichting gestopt volgepropt met medicijnen totdat ik een willoos werktuig geworden was. Om der vrijheid wille, zeggen de communisten dan.

Waar is Uw nationale trots? Laat Uw valse trots toch varen want je bent in (Nederland) geboren om het land gezond te houden. Ik wil best manuge van alles wrden als ik daarmee het land kan redden. Een schoon geweten maakt toch alleen gelukkig. Dat geprojecteer van eigen onlustgevoelens van mensen op de Centrumpartij, moet maar eens ophouden.

Mocht er nu haat en onrust komen van mensen die het niet met mij eens zijn, bedenk dan wel dat duizenden mensen er net zo over denken maar het niet in de krant zetten met hun naam erbij, omdat ze nog niet geterroriseerd zijn zoals ik benaderd ben door twee zogenaamde buurtbewoners, waarvan één later bleek de journalist Roel Zaadnoordijk te zijn.

Om mijn foto in de krant te zetten, dat mag wel, maar dan met mijn mening erbij, want nu is het gewoon éézijdige subjectieve berichtgeving zonder enige objectiviteit geworden.

Om iets af te kraken dat is o zo gemakkelijk, maar Roel Zaadnoordijk, probeer nou eens iets op te bouwen.

Van mij maak je geen onderkruiper door terrorisme en intimidatie.

Ik zoek de waarheid in mezelf eerst en dan daarbuiten. Kweek nou alsjeblieft geen haat en onrust tegen de Centrumpartij.

Want ik zeg nogmaals, onderzoek alle dingen en behoud het goede.

Carla Bouter
Paviljoenshof 23
Leiden

Centrum- partij (2)

De laatste weken hebben de kranten aandacht besteed aan vermeende discriminerende activiteiten van politieke partijen. Met name de NVU en de Centrumpartij zouden zich hieraan schuldig maken. Ook deze krant besteedde terrechte aandacht aan deze perikelen.

Zo verscheen er in de krant van 2 september j.l. een artikel waarin melding werd gemaakt van een initiatief tot vorming van een groep die zich richt tegen discriminatie. De kop luidde "Centrumpartij zaait onrust en kweekt haat", opgetekend uit de mond van Marga Sanchez, een initiatiefneemster.

Volgens mij een vrij beladen titel die voor de oppervlakkige lezer nog wel eens voor een feit zou kunnen doorgaan, in plaats van een mening. Daarnaast geloof ik, zonder het direct op te willen nemen voor bovengenoemde politieke partijen, dat er nogal kwistig wordt rondgestrooid met gevoelige termen als "fascisme" en "rascisme". In een oproep van diverse groeperingen in deze krant van 4 september om te wa-

Leze

ken voor discrimineren binnen voor het gemal Duitsland van stu Op het artikel van discriminatie en cisme en fascisme ber zou ik graag door gaan.

De al eerder genoemde chez maakt zich z rascisme wanneer zondebok voor d nomische tijden de groep buiten perioriteitsgevoel eigen is, wordt (nog eens verster) hoe Marga Sanchez ven komt maar Nederlander voe haar te mogen m me in ieder geve voel boven iema der ras.

Dan wijst studenten der Hoeven (teu mer) op de leu voor de Nederlan programma van (tij wordt gebruik zijn mening wijz rioriteitsgevoel.

Mijns inziens is de woord op het vaf tieve discrimini voorkeursbehand van culturele r o.a. banen bij de sten. Deze beha anders dan een di de eigen Nederla met honderddui zen.

In dit licht bezien b een heel ander as Tot slot worden in enkele cijfers ge den er van de 28f personen in Amu buitenlander zijn 38 aanhoudingen de helft buitenlar van te schrikken. Jurien Jacobs (Men kan gelijk hebba zegt dat vaak de tustie die mens drijft. Vraag blijft Nederlandse reg om de komende mensen (en die ni kader van de ge wel een beter uit deren.

Debat (

Th.G. van Stein zeg
Dagblad van 2
het debat op he
van de VVD he

OPROEP

AAN DE LEIDSE BEVOLKING

4
—

Wij doen een dringende oproep aan de Leidse bevolking om waakzaam te zijn tegen rascisme, vreemdelingenhaat en opkomend fascisme.

Wij zijn ernstig verontrust over het toenemende optreden van rascistische en fascistische groeperingen als de Nederlandse Volksunie en met name de Centrumpartij in Leiden.

Dergelijk groeperingen proberen verschillende Leidse bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten. Via misleidende propaganda, halve informatie, verdraaiingen en leugens wordt gepoogd buitenlanders de schuld te geven van werkloosheid, woningnood, drugshandel, misdaad, aantasting van de sociale voorzieningen, enzovoorts. Pamfletten van een dergelijke strekking zijn de afgelopen weken door de Centrumpartij in Leiden verspreid.

In het verleden hebben we de gevaren van dergelijke opvattingen letterlijk aan den lijve ondervonden. Hitler gaf de schuld aan de Joden, de zigeuners, de homofielen en alle anderen, die volgens hem niet tot het 'zuivere' Germaanse ras behoorden. Het Hitler-fascisme heeft

diepe sp. en nagelaten ook onder de Leidse bevolking. De overwinning op dit fascisme was tegelijk een overwinning op rassenwaan, anti-semitisme, discriminatie op grond van sexuele geaardheid en andere vormen van discriminatie. Deze discriminatie maakt deel uit van het onderdrukkingsapparaat van het fascisme.

Dat fascisme mag niet opnieuw een kans krijgen.

Volgens een VN-verdrag van 1966 tot uitbanning van iedere vorm van rassendiscriminatie en volgens de Nederlandse wet (wet van 1971) is optreden tegen rascisme geboden. Dat is noodzakelijk voor de bescherming van onze democratie.

Gelukkig wordt door velen actief opgetreden in de anti-fascistische beweging in verscheidene steden. Buitenlanders zijn niet de schuld van de crisis met al z'n gevolgen. Zij zijn er ook het slachtoffer van. Ook in Leiden zullen wij met alle kracht en eensgezind moeten optreden tegen de gevolgen van de crisis en voorkomen dat rascisme en fascisme ook maar een voet aan de grond krijgen.

**WIJ ROEPEN DAN OOK ALLE LEIDENAREN OP OM UITERST
WAAKZAAM TE ZIJN TEGEN RASCISME EN
VREEMDELINGENHAAT EN ZICH AF TE KEREN VAN
FASCISTISCHE GROEPERINGS ALS DE NEDERLANDSE
VOLKSUNIE EN DE CENTRUMPARTIJ.**

ABOP afdeling Leiden
Advokatenkollectief te Leiden
ANJV

Associatie van Marokkaanse Arbeiders
in Leiden AMAL

Bestuur en werkers Stichting
Wijkcollectief Plan-Noord
Bestuur en staf van Buurt- en
Wijkcentrum "Op Eigen Wiek",
Stichting Wijkwerk

Stichting Buurt- en clubhuis

Guatamalacomité Leiden
Hulswerkklussen en Bijleediensten
Leiden-Noord
IKB

Indonesië-werkgroep, Leiden
Industriebond FNV afdeling Leiden
Instituut Burgerraadleden Leiden
Jongeren Advies en begeleiding
Centrum Leiden

Jongerenorganisatie Rebel
Jonge Socialisten
Klubbuis

Onderwijswinkel
Personeel Leids Volkshuis
PPR Leiden
PSP afdeling Leiden
Raad van Kerken, Leiden
Roule Vrouwen in de PvdA, Leiden
Staf Buurt- en Clubhuis De Mirt/Honken
Staf van 't Brebbhuys
Stichting Samenlevingsopbouw
Woonwagengedruis Regio Leiden
Stichting Samenlevingsopbouw
Stichting Wijkwerk

FASCISTISCHE GROEPINGEN ALS DE NEDERLANDSE VOLKSUNIE EN DE CENTRUMPARTIJ.

ABOP afdeling Leiden
Advokatenkollectief te Leiden
ANJV

Associatie van Marokkaanse Arbeiders
in Leiden AMAL
Bestuur en werkers Stichting
Wijkkollectief Plan-Noord
Bestuur en staf van Buurt- en
Wijkcentrum "Op Eigen Wieken",
Stichting Slaagwijk
Bestuur Stichting Buurt- en club- huizen
"De Jeugdhaven"
Bewonerscommissie Van
Hogendorpstraat en omgeving
Buurtcentrum Het Vijf Hovenhuis
Buurtgroep Maredijk
Buurthuis Groenoord
Buurthuis Mierennest (Transvaalbuurt)
Buurtcommissie Pancras-Oost
Chill Front Leiden
Chill-vrouwengroep
Clubhuis De Tamboerijn
CNV-regio Leiden
Comité Jongeren tegen Fascisme,
Leiden
Comité Vrouwen in de Bijstand
CPN afdeling Leiden
Cursus Ouders op Herhaling
D'66 Leiden
El Salvadorkomité, Leiden
Federatie ABVA/KABO afdeling Leiden
FNV afdeling Leiden
Gezamenlijke Aktiekomité's
"Gasprijsverhoging NEE"

Guatamalakomité Leiden
Hulswerkklassen en Bijleediensten
Leiden-Noord
IKB
Indonesië-werkgroep, Leiden
Industriebond FNV afdeling Leiden
Instituut Burgerraadsliden Leiden
Jongeren Advies en begeleiding
Centrum Leiden
Jongerenorganisatie Rebel
Jonge Socialisten
Kluphuis Morschwijk
Komité estafes Chill
Kunstenaargroep "Reflex '82"
KWJ
Leids Edukatief Centrum
Leids Fotokollectief
Leids Studenten Bond
Leids Verenging voor Jongeren:
"Augustinus"
Leids Verenging van Popmuzikanten
Leids Vrijtijds Centrum
Leids Werkgroep Homosexualiteit
Lesbische Vrouwen Leiden
Leeggeefsters Buitenlandse Vrouwen in
de Kool
LISC
Medewerk(st)ers van het CPL Noord en
de Kool
Medewerkers bureau voor rechtshulp
Leiden
Mensen en Mensen
Nigaragua komité Leiden
Nivon Leiden
NVSH afdeling Leiden en omgeving

Onderwijswinkel
Personeel Leids Volkshuis
PPR Leiden
PSP afdeling Leiden
Raad van Kerken, Leiden
Roole Vrouwen in de PvdA, Leiden
Staf Buurt- en Clubhuis De Mirt/Honken
Staf van 't Breehuys
Stichting Samenlevingsopbouw
Woonwagencentrum Regio Leiden
Stichting Surinamers Leiden
Stichting Welzijn Buitenlandse
Werknemers "Rijn en Lek"
Stichting Welzijn Leiden
Stichting De Zevensprong
Studentenpastores Studenten Ekklesia
Team Jongeren centrum "Stats"
Team klub- en burthuis "In de
Vroolijcke Arke"
Turkse Arbeiders Vereniging HTIB
Vietnam Werkgroep Leiden
VJV-Troef
VOS-Leiden
Vrouwenbond FNV (eerder NVV)
Vrijwilligerscentrale Leiden
Wereldwinkel Leiden
Werkgemeenschap Kindercentra Leiden
Werkgroep Begeleiding Buitenlandse
Werknemers Merenwijk
Werkgroep Buitenlandse Arbeiders
Leiden
Werkgroep Buitenlandse Studenten
Ekklesia
Werkgroep Marokkanen Leiden
Werklozen Belangen Vereniging Leiden

(Algemeen contactadres: Jurien Jacobs, J. Lievevrouwestraat 22, tel. 214854)

Voorstel: knip deze advertentie uit en hang hem goed zichtbaar op!

Lezers schrijven

niet in bescherming genomen vanaf het begin dat ze Nederland binnenkwamen? Ik zeg, de Centrumpartij juist regelingen treffen de buitenlanders om ze zichzelf te beschermen zodat de toekomst geen rellen komt om zodoende bloedvergieten voorkomen. Zij kijken vooruit. Men kan ze beter in eigen land helpen. Of hen laten naar ons democratisch systeem zodat ze dat in hun eigen land kunnen uitdragen. Of kan weet ik niet. Misschien is ze dan nergens meer bij.

Ik mij afvraag is, hebben de Nederlanders wel gevoel voor Nederland? Met andere woorden zij trots op Nederland? Ze zijn zelf het is allemaal al te gegaan, we zitten tussen de en het schip. Zie ze nu maar eens op het schip te krijgen. wel: ik heb het nu over de Nederlanders onder Westerse uur, dus de buitenlanders die meeste moeite hebben met passen. Hoe kun je de economie van Nederland nou reddend maar denkt: we haaien in het land wat er te halen en wat we over hebben sturen naar het buitenland. Dit is ook voor Nederlanders! Geestelijke waarden tellen in hun land, want zij hebben eigen cultuur. Kun je ze dan beter helpen in hun eigen land? In zelf burger geweest in de landen zoals Canada, Australië en Nieuw Zeeland. Als iets niet zinde en zei: "In Holland doen ze alles beter", dan zei ze gewoon: "ga maar terug naar je eigen land". Waren dat allemaal fascist en racisten.

Maar je je wel aan te passen en vreemde en achteraf zie je dat ieder land z'n eigen cultuur heeft en dat hun manier van leven beter is aangepast aan die tijd. Nogmaals, Nederland is geen migratieland. Het moet voorstellen, dat als het je nodig is om welzijnswerk voor buitenlanders te doen je angstig moet voor het fascisme en racisme maar kun je echt de Centrumpartij de schuld niet van geven. Geef hun ook een kans en dan kun je pas oordelen. Het blijkt dat er iets niet klopt met deze partij vind ik zelf wel uit, maar nu heb ik ervan nog niets ondervonden. In een democratisch land mag ik niet folders in de bus doen van de partij waar ik in geloof. De mensen kunnen het lezen of niet. Gelukkig mogen we in ons land onze vrije wil nog bedenken, aangepast aan de wetten. Als ik in Rusland folders in de bus had gedaan was ik opgepakt en in een psychiatrische inrichting gestopt gepropt met medicijnen totdat ik willoos werktuig geworden was. Om der vrijheid wille, weg van de communisten dan.

Waar is Uw nationale trots? Laat Uw valse trots toch varen want je bent in Nederland geboren om het land gezond te houden. Ik wil best manuje van alles wrden als ik daarmee het land kan redden. Een schoon geweten maakt toch alleen gelukkig. Dat geprojecteer van eigen onlustgevoelens van mensen op de Centrumpartij, moet maar eens ophouden.

Mocht er nu haat en onrust komen van mensen die het niet met mij eens zijn, bedenk dan wel dat duizenden mensen er net zo over denken maar het niet in de krant zetten met hun naam erbij, omdat ze nog niet geterroriseerd zijn zoals ik benaderd ben door twee zogenaamde buurtbewoners, waarvan één later bleek de journalist Roel Zaadnoordijk te zijn.

Om mijn foto in de krant te zetten, dat mag wel, maar dan met mijn mening erbij, want nu is het gewoon éénzijdige subjectieve berichtgeving zonder enige objectiviteit geworden.

Om iets af te kraken dat is o zo gemakkelijk, maar Roel Zaadnoordijk, probeer nou eens iets op te bouwen.

Van mij maak je geen onderkrulper door terrorisme en intimidatie.

Ik zoek de waarheid in mezelf eerst en dan daarbuiten. Kweek nou alsjeblijft geen haat en onrust tegen de Centrumpartij.

Want ik zeg nogmaals, onderzoek alle dingen en behoud het goede.

Carla Bouw
Paviljoenshof 28
Leiden

Centrumpartij (2)

De laatste weken hebben de kranten aandacht besteed aan vermeende discriminerende activiteiten van politieke partijen. Met name de NVU en de Centrumpartij zouden zich hiaraan schuldig maken. Ook deze krant besteedde terechte aandacht aan deze perikelen.

Zo verscheen er in de krant van 2 september j.l. een artikel waarin melding werd gemaakt van een initiatief tot vorming van een groep die zich richt tegen discriminatie. De kop luidde "Centrumpartij zaait onrust en kweekt haat", opgetekend uit de mond van Marga Sanchez, een initiatiefneemster.

Volgens mij een vrij beladen titel die voor de oppervlakkige lezer nog wel eens voor een feit zou kunnen doorgaan, in plaats van een mening. Daarnaast geloof ik, zonder het direct op te willen nemen voor bovengenoemde politieke partijen, dat er nogal kwistig wordt rondgestrooid met gevoelige termen als "fascisme" en "rascisme". In een oproep van diverse groeperingen in deze krant van 4 september om te wa-

ken voor discriminerende tendensen binnen partijen wordt voor het gemak even Hitler-Duitsland van stal gehaald.

Op het artikel van de groep tegen discriminatie en opkomend rascisme en fascisme van 2 september zou ik graag nog even willen doorgaan.

De al eerder genoemde Marga Sanchez maakt zich zelf schuldig aan rascisme wanneer ze zegt: "De zondebok voor de slechtere economische tijden is gevonden in de groep buitenlanders. Het superioriteitsgevoel dat de blanke eigen is, wordt op deze manier nog eens versterkt". Ik weet niet hoe Marga Sanchez aan dat gegeven komt maar ik als (blanke) Nederlander voel me geroepen haar te mogen mededelen dat ik me in ieder geval niet verheven voel boven iemand van een ander ras.

Dan wijst studentenvastor Jac. van der Hoeven (tevens initiatiefneemster) op de leuze "Nederland voor de Nederlanders" die in het programma van de Centrumpartij wordt gebruikt. Dit zou naar zijn mening wijzen op een superioriteitsgevoel.

Mijns inziens is de leuze een antwoord op het vage begrip "positieve discriminatie", die een voorkeursbehandeling betekent van culturele minderheden in o.a. banen bij de overheidsinstellingen. Deze behandeling is niets anders dan een discriminatie van de eigen Nederlandse bevolking met honderdduizenden werklozen.

In dit licht bezien krijgt de leuze al een heel ander aanzien.

Tot slot worden in het artikel nog enkele cijfers genoemd: zo zouden er van de 2255 aangehouden personen in Amsterdam er 2038 buitenlander zijn. In Leiden met 38 aanhoudingen was ongeveer de helft buitenlander. Cijfers om van te schrikken.

Jurien Jacobs (Mensen en mensen) kan gelijk hebben wanneer hij zegt dat vaak de uitzichtloze situatie die mensen tot misdaad drijft. Vraag blijft dan nog of de Nederlandse regering kans ziet om de komende jaren voor deze mensen (en die nog komen in het kader van de gezinshereniging) wel een beter uitzicht kan garanderen.

Rik Hasselbach,
Hooigracht 38,
Leiden.

gevoerd. Nou dat is gewoon niet zo. Van Stein schrijft slechts het laatste uur van dat debat te hebben meegemaakt. Misschien ligt het daaraan, dat hij niet heeft gehoord hoe incorrect Neelie Smit-Kroes sprak over Amsterdamse krakers. Zij zei over hen, dat die krakers die oorzaak zijn van de onrust in de hoofdstad.

Stuitend is een dergelijke uitspraak voor mij in ieder geval. Want is het niet gemakkelijk om maar even een zondebok aan te wijzen voor maatschappelijke en andere problemen? Ja gemakkelijk, dat is het zeker. Maar wel gaat het over mensen die ook in een rottige situatie zijn geraakt. Mensen zoals U en ik, gewone mensen. Waar ik bij van dat soort uitspraken, zoals de VVD-ster Smit-Kroes die deed, aan moet denken is, aan de zondebokken uit de tijd zo rond de Tweede Wereldoorlog. Joden en homoseksuelen, zigeuners en andere groepen mensen werd toen maar even de schuld gegeven van alles wat er toen aan de hand was in de maatschappij. En wat er met veel mensen van die groepen gebeurde, in de Tweede Wereldoorlog, dat weten we maar al te goed.

En zulke uitspraken over minderheidsgroepen - en tot welke hoort U eigenlijk? - worden wel meer door VVD-mensen gedaan. Gelukkig dat de rechter dat ook niet goedvindt. Zo meen ik, dat het kamerlid Joekes om dergelijke uitspraken is bestraft.

Ik kon en wilde hadat ik even bij de VVD-tent toen was geweest, bealst niet meer blijven luisteren. Ik vond het echt te erg.

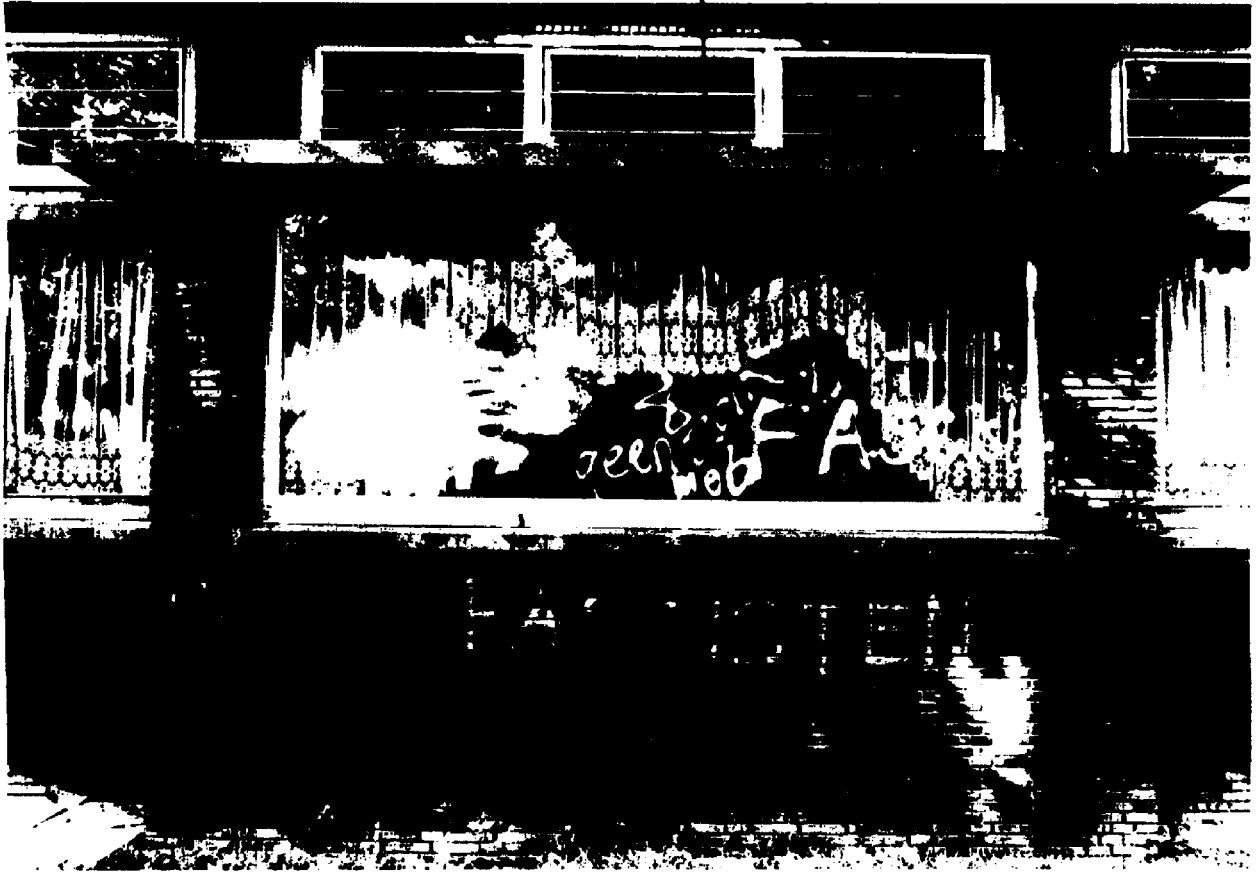
F.M. Boon
Pr. Frederikstraat 28
Leiden

Debat (2)

Th.G. van Stein zegt in het Leidse Dagblad van 2 september, dat het debat op het Stadhuisplein van de VVD heel correct werd

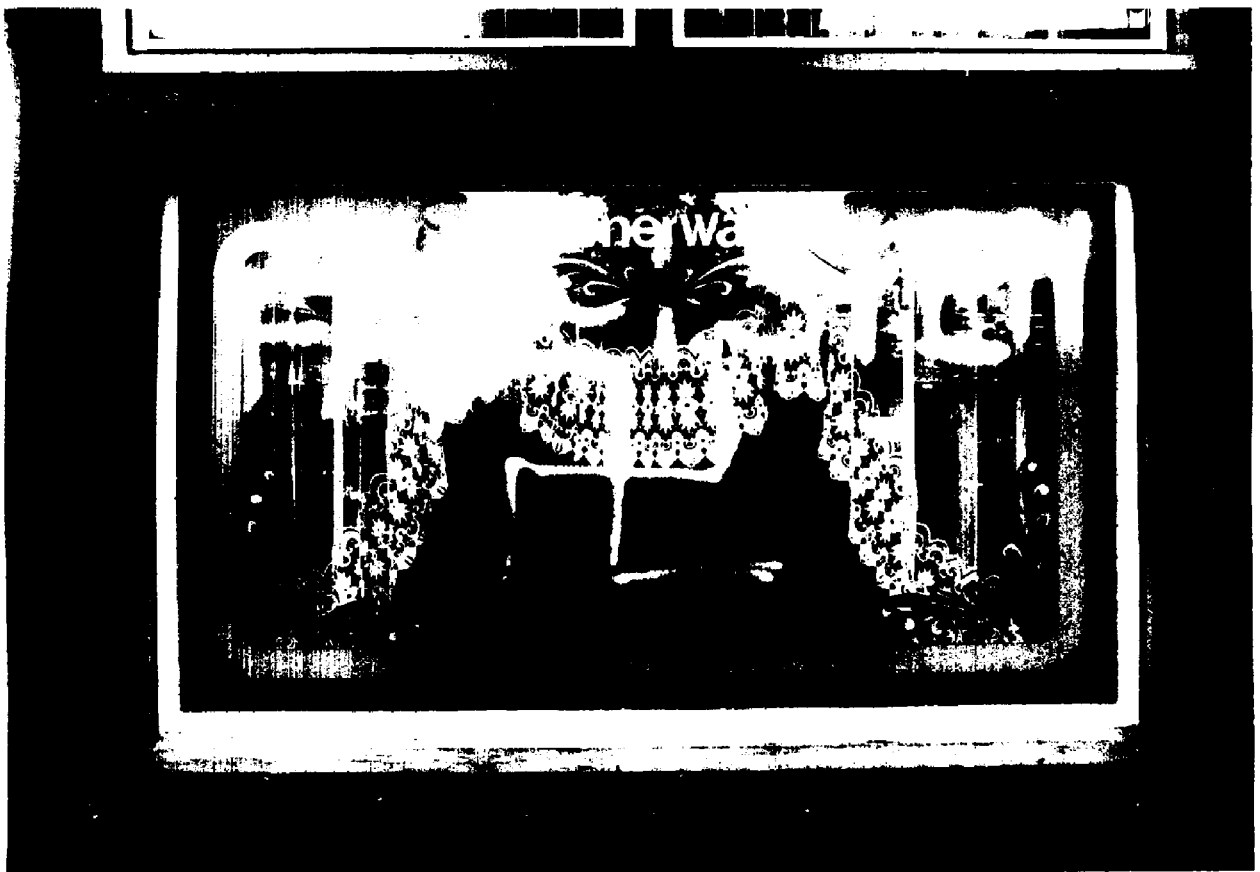
ZEEN ZAKEN MET
FASCISTEN 1687187 E

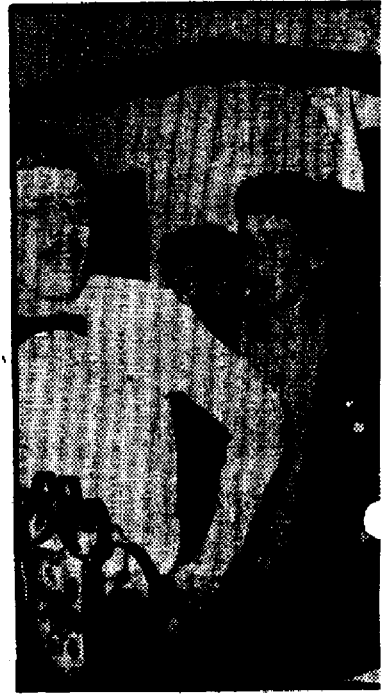

1687187

* Aanhangers van de Centruumpartij verlaten restaurant Wienerwald aan de Steenstraat. Zij werden op dat moment met rust gelaten.

* Tegenstanders van de Centruumpartij uit".

Tumult rooi

LEIDEN - Tijdens een vergadering van de Centruumpartij in restaurant Wienerwald aan de Steenstraat is het gisteravond tot een korte vechtpartij gekomen.

Tegenstanders van de Centruumpartij probeerden de vergaderingsruimte binnen te komen, maar werden er door leden weer uitgewerkt. Daarbij kwam het tot een schermutseling, waarbij over en weer wat klappen maar geen gewonden vielen. Alleen een ruit van de toegangdeur sneuvelde daarbij. Politie kwam er aan te pas om beide partijen te schelden. Er werden geen aanhoudingen verricht.

Een 77-jarige Rijnsburger heeft nog bij de politie aangifte gedaan van mishandeling. Hij wilde de vergadering van de Centruumpartij bijwonen en zoj in het tumult een paar klappen hebben opgelopen. Ook zijn bril sneuvelde in het korte treffen.

Demonstranten doken vervolgens op aan de achterkant van het gebouw en beukten op de ramen die het - wonder boven wonder - uithielden. Centruumpartij-voorzitter Jannet met zijn toespraak beëindigen en het "rooie fascisten" van zijn partij-leden werd van buiten met "fascisten d'r uit" beantwoord. "Dat is het tuig wat Nederland uit moet", riep één van de Centruumpartij-leden en het lid van De Tegenpartij (bekend van Jaobbe en Van Es, de creaties van Kees

van Kooten en Wim de Die) werd aangehouden, waarbij Tegenpartij door Centruumpartij werd vangen.

Politie met honden voegde vervolgens het terrein rond Wienerwald schoon, terwijl binnen rchercheurs de aanwezigen v zochten "geen opruiende tekste meer naar het raam te schree wen". Nadat de vergadering vo korte tijd was geschorst, keerde de rust terug. Tegenstanders v de Centruumpartij verzamelde zich voor het hek van de Stee straat, terwijl de politie er in h restaurant op de rug dat de pe tijen elkaar niet voor een tweer maal konden slaan. De groe tegenstanders was inmidde aangehouden tot ruim honderd mensen.

Rond half tien werd de vergad

1687187

Tegenstanders

proberen

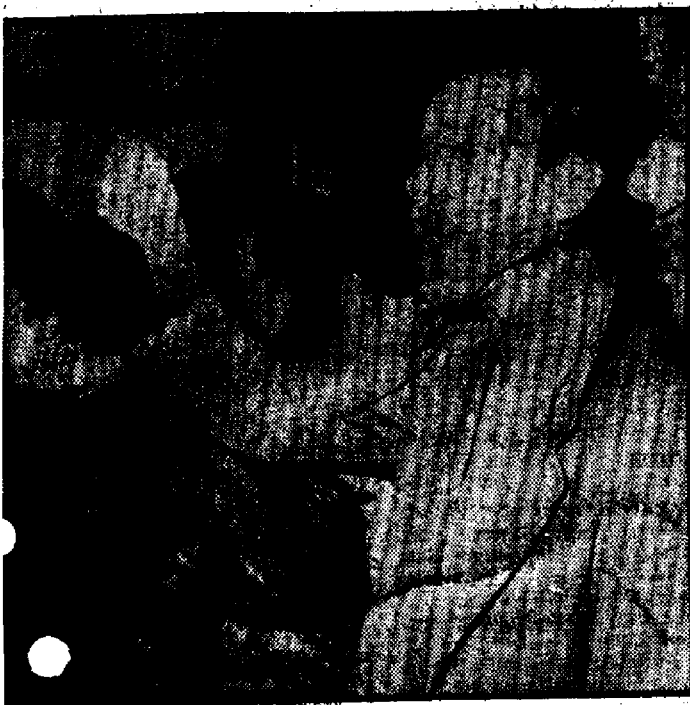
vergadering

te verstoren:

vechtpartij bij

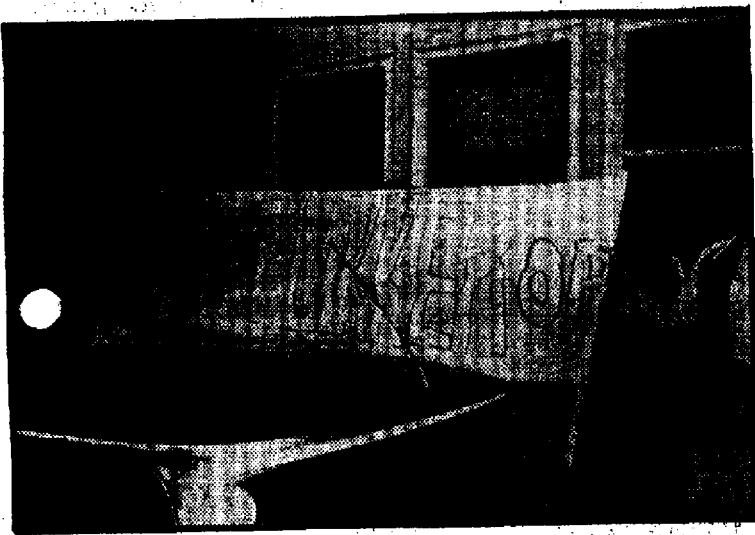
Wienerwald

9

tij zijn tot in het restaurant doordrongen en schreeuwen: "Fascisten d'r

id Centrumpartij

* Met dit soort spandoeken ("Homohaters flikker op") hielden tegenstanders van de Centrumpartij bij het Antonius Clubhuis de wacht. Daar zou uiteindelijk niet vergaderd worden.

ring beëindigd. De 'buitenstaanders' werd verzocht de leden van de Centrumpartij rustig te laten vertrekken. Aan dat verzoek werd gehoor gegeven. Met politiemensen in de buurt liepen ongeveer vijftientwintig overwegend jongeren (een deel wachtte kennelijk binnen op rustiger tijden)

over de Tweede Binnenvestgracht naar molen De Valk, waar zij ongemoeid per auto vertrokken.

Antonius Clubhuis

Aanvankelijk was het de bedoeling dat de Centrumpartij in het An-

tonius Clubhuis aan de Lange Mare zou vergaderen. Vrezend voor moeilijkheden, aldus één der partijleden, was uitgeweken naar Wienerwald. De eigenaar van het restaurant werd daartoe gisteren aan het eind van de middag benaderd. "Een organisatie die zich CP of GP noemde, had geïnformeerd of er nog ruimte was", aldus een politiewoordvoerder. In elk geval zou niet duidelijk zijn geworden dat het om de Centrumpartij ging.

De beheerder van het Antonius Clubhuis herhaalde gisteravond overigens nog eens dat hij de Centrumpartij toch niet had toegelaten. Informaties die hij had ingewonnen, hadden hem geleerd dat er mogelijk problemen zouden ontstaan. "Meneer Giesen (vice-voorzitter van de Centrumpartij) is rond een uur of zeven nog hier geweest. Hij dreigde dat de gemaakte advertentiekosten op mij zouden worden verhaald". Een dreigement waar de Antonius-beheerder zich weinig van zei aan te trekken.

Voor het Antonius Clubhuis hadden zich een dikke vijftig tegenstanders van de Centrumpartij verzameld. Met spandoeken maakten zij duidelijk niet van de partij en en 'haar racistische en fascistische praktijken' gediend te zijn. Zo'n vier geïnteresseerden voor de Centrumpartijvergadering mochten ook aan de deur komen.

Rond kwart over acht maakte Jurjen Jacobs van het comité Mensen en Mensen een einde aan de 'picket-line'. Leiden had, volgens hem, bewezen waakzaam te zijn. "De beweging wordt voortgezet. Het is een beetje moeilijk om hier op dit moment verder over te praten, maar in oktober zullen we daar dan nog een bijeenkomst over organiseren". Op het gerucht dat de vergadering van de Centrumpartij was verhuisd naar Wienerwald trok een van de demonstranten met een...

Om der vrijh

Het al dan niet toelaten van de Nederlandse Volksunie en de Centruumpartij tot de Tweede-Kamerverkiezingen van 8 september a.s. heeft de nodige discussie losgemaakt. Waarom wordt er zo geageerd tegen de deelname van dergelijke groeperingen aan de verkiezingen? Democratie houdt toch in, dat iedereen deel mag nemen aan de verkiezingen? Is het niet de vrijheid van ieder individu om zelf te bepalen welke groepering hij of zij steunt? Waar ligt de grens als je eenmaal begint groeperingen uit te sluiten? In het onderstaande artikel zal ik pogen deze vragen vanuit mijn visie te behandelen. De bescherming van onze democratische verworvenheden vergt mijns inziens juist dat racistische en fascistische groeperingen uit worden gesloten van deelname aan de verkiezingen. Ik zal dit standpunt onderbouwen met verwijzing naar de Nederlandse en internationale wetgeving.

Hitler

*"De dapp're kameraden, uit vakbond verjaagd
Zij brachten hun offers, verloren hun leven
Omdat zij destijds in 't verzet zijn gegaan
De strijd tegen het fascisme staat ons gegrift in 't hart"*

(H. Elser, ANJV-koor
Grootingen)

Hitler verdedigde zijn oorlogspolitiek en volkerenmoord door te beweren dat het Germaanse ras beter en meer waard was dan alle andere rassen. Het Duitse volk had volgens hem het recht, zo niet de plicht, andere volken aan zich te onderwerpen. De in zijn opvatting minderwaardige joden, zigeuners, homoseksuelen, zwakzinnigen, etc. werden bij miljoenen uitgemerd. Tegenstanders van zijn regime (geleiselingen, socialisten, geesteswetenschappers) werden vervolgd en opgepakt. Miljoenen en miljoenen vonden de dood. Na de bevrijding weeslink alom: **DAE NOOIT WEER!** Helaas blijven echter enkele individuen daar anders over te denken. Anti-semitisme, terreurdaden tegen joden, verovering van homoseksuelen en onderscheid naar ras, afkomst of godsdienst wordt nu opnieuw door enkele volken gepredikt.

*"Vertel de hele wereld de waarheid
over zijn vorige verlangen
voor altijd vrij te zijn"*

(Salvatoriana
vervolgd)

Het al dan niet toelaten van de Nederlandse Volksunie en de Centruumpartij tot de Tweede-Kamerverkiezingen van 8 september a.s. heeft de nodige discussie losgemaakt. Waarom wordt er zo geageerd tegen de deelname van dergelijke groeperingen aan de verkiezingen? Democratie houdt toch in, dat iedereen deel mag nemen aan de verkiezingen? Is het niet de vrijheid van ieder individu om zelf te bepalen welke groepering hij of zij steunt? Waar ligt de grens als je eenmaal begint groeperingen uit te sluiten? In het onderstaande artikel zal ik pogen deze vragen vanuit mijn visie te behandelen. De bescherming van onze democratische verworvenheden vergt mijns inziens juist dat racistische en fascistische groeperingen uit worden gesloten van deelname aan de verkiezingen. Ik zal dit standpunt onderbouwen met verwijzing naar de Nederlandse en internationale wetgeving.

zen dat wordt opgetreden tegen diegenen, die anderen die vrijheden willen ontnemen. Zoals wij optreden tegen de misdadiger, die met geweld anderen bedreigt of aanvalt, zoals wij optreden tegen terreurgroepen die landgenoten van bijvoorbeeld het joodse geloof aanvallen zoals wij optreden tegen de ver-

Door Jurjen Jacobs

krachter die de vrouw van haar vrijheid beroofd, zoals wij optreden tegen racisme in Zuid-Afrika, fascisme in El Salvador, Chili, etc., zo moeten wij ook optreden tegen alledingen in Nederland die de vrijheid van anderen willen inperken en mogelijk zelfs geheel afnemen.

Verworvenheden

Optreden tegen racisme en fascisme behoort mijns inziens tot de permanente taken van een ieder die onze democratische verworvenheden wil behouden. Nog in de Tweede Wereldoorlog (17 sept. '44) werd door de regering in Londen het besluit genomen de zgn. landverraderlijke organisaties als de NSB te ontbinden. Groeperingen die voor dezelfde ideeën staan als de NSB, kunnen op grond daarvan verboden worden en o.a. uitgesloten worden van de verkiezingen.

De verklaring van de rechten van de mens van 1948 is ook bedoeld om fascistische en dergelijke groeperingen de pas af te snijden. In 1966 kwam een nadere uitwerking hiervan tot stand in het VN-verdrag tot uitbanning van rassendiscriminatie. Dit verdrag is door de Nederlandse regering ondertekend en in de uitvoeringswet VN-verdrag 1971 wettelijk vastgelegd.

Op grond daarvan is rassendiscriminatie, de verspreiding van racistische ideeën, het aanzetten tot rassenhaat of gewelddadig optreden tegen bepaalde bevolkingsgroepen en het ("anders dan t.b.v. zakelijke berichtgeving") openbaarmaken van racistische uitlatingen bij de wet verboden en strafbaar gesteld. Organisaties en groeperingen die racisme bedrijven, kun-

* Demonstranten op het Binnenhof: geen zendtijd voor Centru

nen ontbonden worden (en daarmee ook uitgesloten worden van de verkiezingen). Deelname aan dergelijke organisaties is strafbaar gesteld.

Gevaar

*"In het heden ligt het verleden,
In het nu wat worden zal."*

De Nederlandse Volksunie en de Centruumpartij behoren volgens mij tot die groeperingen die een gevaar zijn voor onze democratie. Zij proberen verschillende bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten. Zij zetten aan tot discriminatie (= onderscheid

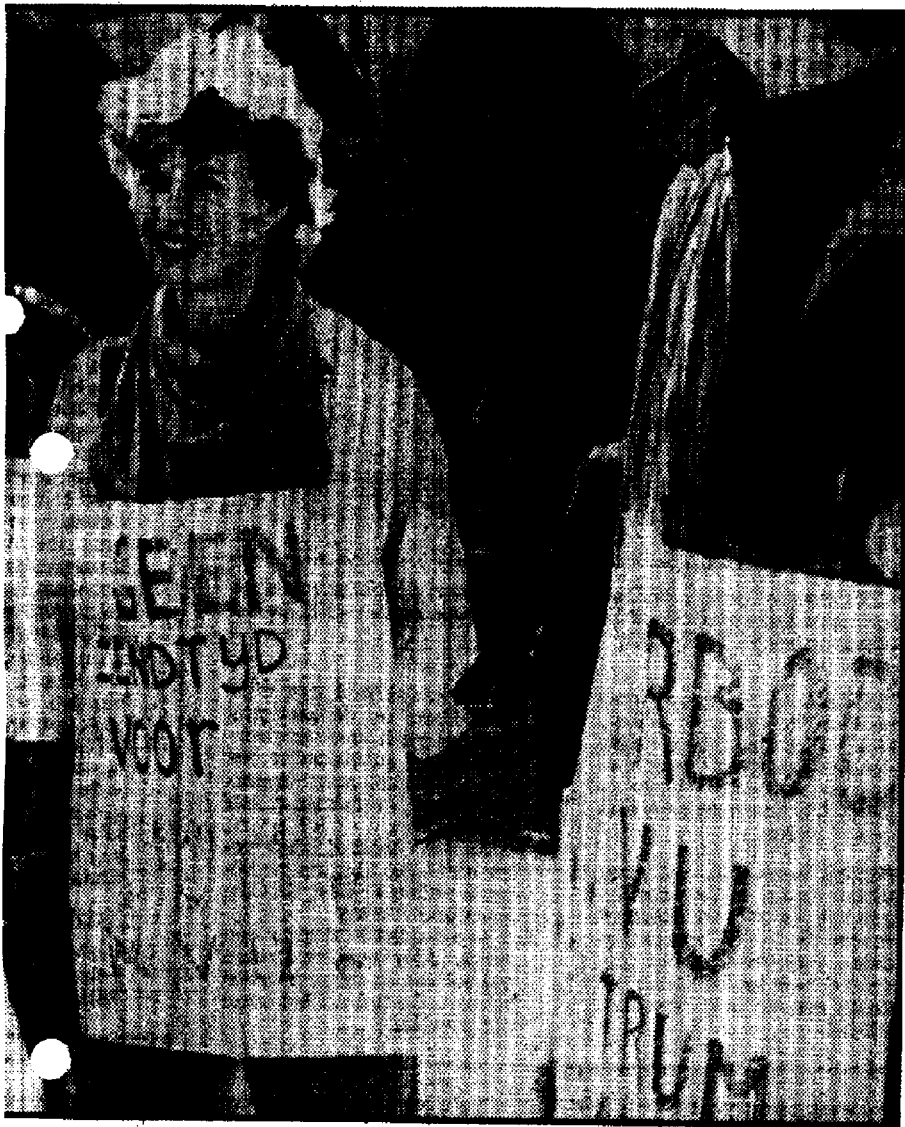
maken) tussen verschi bevolkingsgroepen in 't land op grond van h komst, geloof, levensom gang en/of geaardheid.

Via verdraaide bericht misleiding en leugens dergelijke groeperinge machtspositie te verw van waaruit zij kunnen den tegen de Nederland volking of delen daarv tegen de democratisch worvenheden in ons Natuurlijk, zij zijn nog in getal. Maar als je n optreedt geef je hen d hand en zullen zij pr steeds verder te gaan. hen nu in vrijheid hun r

heid wille

LEIDSCHE DAGBLAD

Donderdag 19 augustus 1982 W.D.

Centrumpartij en Nederlandse Volksunie. En ook geen deelname aan de verkiezingen.

verschillende in Nederland hun afrekening. Richtgeving, pogen om te bereiken een verwoestend optreden. Nederlandse bevestiging en de vrije probeert. Als je hun mislei-

dende propaganda laat maken (bijv. radio en tv en kranten in het kader van de verkiezingen) dan kunnen zij mogelijk wel tot een echt gevaarlijke omvang uitgroeien. Ook nu bij deze verkiezingen is weer gebleken hoe ver dergelijke groeperingen durven te gaan. Handtekeningen worden onder valse voorwendselen of zonder volledige informatie geronseld. NVU en Centrumpartij poogden in Rotterdam zelfs met dezelfde namen en handtekeningen aan de verkiezingen deel te nemen. De NVU blijkt daarnaast nog enkele handtekeningen vervalsd te hebben.

Het is de taak van de Nederlandse overheid te voorkomen dat mensen in de val van dergelijke groeperingen lopen en daardoor steun geven aan rascisme en (opkomend) fascisme.

Vijanden

"(ze zijn) De vijanden van de man die ik ben, die jij bent
De vijanden van de denkende mens
Maar het vaderland is het huis van die mensen
Zij zijn dus de vijanden van het vaderland, liefste"

(Nelson Mandela, Tsjebis dichtster)

F 1687187

De kern van de zaak ligt in de beoordeling van groeperingen als Centrumpartij en Nederlandse Volksunie als vijanden van de democratie. Natuurlijk moet je daarmee zeer voorzichtig zijn.

In het geval van de Nederlandse Volksunie is daar in ieder geval geen twijfel over mogelijk. Deze organisatie is tot verboden organisatie verklaard door de Amsterdamse rechtbank (8 maart 1978). De Centrumpartij probeert met hulp van advocaten aan een dergelijke veroordeling te voorkomen. Hun materiaal wordt nauwkeurig gescreeend. Desondanks is ook de Centrumpartij veroordeeld vanwege de propaganda die zij bedrijven (uitspraak Amsterdams rechtbank, 28-5-'82).

De Nederlandse regering kwalificeert de Centrumpartij evenals de Nederlandse Volksunie als racistische organisatie (vijfde voortgangsverslag aan de Internationale Commissie van Toezicht op het VN-verdrag van 1966). Als men de propaganda van de Centrumpartij leest blijkt daaruit dat zij pogen verschillende bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten, waarmee zij zich schuldig maken aan overtreding van zowel het VN-verdrag als de Nederlandse wet.

Overtuiging

Vijanden van de democratie kan en mag men niet vrijelijk de ruimte geven om op te treden. Uitsluiting van deelname aan verkiezingen is één van de maatregelen die daartoe genoemd moeten worden. Laat overigens duidelijk zijn dat hiermee het probleem van rascisme en opkomend fascisme nooit opgelost kan worden. Dat moet via overtuiging, voorlichting, discussie, etc. Maar zo wordt wel voorkomen dat dit geweld zich verder uitbreidt.

Jurien Jacobs is actief in de groepering Mensen en Mensen, een samenwerkingsverband van personen uit buurten, buurt- en clubhuizen, kerkelijke groeperingen, organisaties van en voor buitenlanders. Opgericht als reactie op de poging tot deelname van Centrumpartij en Nederlandse Volksunie aan de verkiezingen van 1981. Door middel van voorlichting en informatie wil zij een tegenwicht bieden tegen vreemdelingenhaat, rascisme en opkomend fascisme in Leiden.

Voor het Antonius Clubhuis werd door zeker 150 mensen gedemonstreerd tegen de Centrumpartij.

BOTSINGEN IN LEIDEN ROND CENTRUMPARTIJ

Leidse Courant

*De
2/10/32
1/32*

LEIDEN — De politie heeft gisteravond met behulp van zeker zes honden een treffen tussen voor- en tegenstanders van de Centrumpartij weten te voorkomen. De spanning rondom en in het Wienerwald restaurant liep zo hoog op, dat een dergelijk optreden noodig bleek om een massale vechtpartij tegen te houden. In het restaurant aan de Steenstraat vielen een paar rake klappen. De schade bleek uiteindelijk beperkt tot een gebroken ruit en een gesneuvelde bril. De Centrumpartij brak zijn bijeenkomst in het restaurant voortijdig af, nadat de directie van het restaurant dat had geëist. De Centrumpartij was naar Wienerwald uitgeweken, omdat het Antonius Clubhuis weigerde mee te werken aan een bijeenkomst van de omstrede rechtse partij toen bleek om welke partij het ging. De Centrumpartij heeft zondag ingebroken op de Amsterdamsse kabel. Wethouder Wolfspersger wil dit in de toekomst onmogelijk maken.

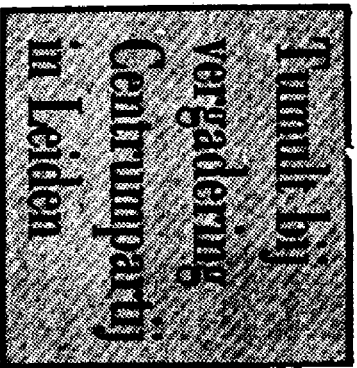
Pag 3 : Centrumpartij drupt af

Leidse Courant 7 SEPTEMBER 1932

(van één onzer verslaggevers)

LEIDEN — Een vergadering van de omstrede Centrumpartij in het Leidse restaurant Wienerwald is gisteravond verstoord. Toen een aantal tegenstanders de bijeenkomst bij wilde wonen, werden ze door leden en sympathisanten tegen gehouden. Daarbij werd over en weer wat getrokken en geduwd en vielen er een paar klappen. Een deurruit sneuvelde in het tumult.

Niemand raakte gewond, al heeft één man aangifte gedaan van mishandeling. Politie werd ingeschakeld om de

partijen te scheiden en het terrein rond het restaurant aan de Steenstraat te ontruimen. Voor het hek verzamelde zich een groep van ruim

honderd demonstranten, maar zij lieten de mensen van de Centrumpartij na afloop ongemoeid vertrekken. Agenten hielden daarbij een oogje in het zeil. Oorspronkelijk zou de partij in het Antonius Clubhuis vergaderen, maar wegens te verwachten moeilijkheden, al dus één der leden, was daar van afgezien. Overigens had de behersder, bevestigd voor een confrontatie (voor het gebouw werd gedemonstreerd) de Centrumpartij toch niet toegelaten. Op het laatste moment had de van racistische en fascistische praktijken beschuldigde partij onderdak gevonden in Wienerwald. (Zie verder pagina Leiden).

MRS. SHIRLEY

... van een advocaat als uitstaand lid van de ...
... de ...
... de ...
... de ...

... Zoals ook een medicus zijn diensten behoort te verrichten tegen ieder die deze behoeft. Medacht zij ook dat de ene klant van een advocaat niet een andere klant die toevallig dezelfde advocaat voor een geheel andere zaak heeft insgeschakeld.

Het is vreemd dat nog niet ieder een deze waarheden beseft. Overigens zou het geen kwaad kunnen indien de heer Ton Janzen zelf, alvorens iets ter publicatie in te dienen, zich deskundig laat voorlichten. Dit staptje was onbetwistbaar. En dan ware toch beter te voortkomen.

Mr. L. van Beijstlingen
Koningstaatsgras 133
Den Haag

Oproep aan de Leidenaren

Wij doen een dringende oproep aan de Leidse bevolking om waakzaam te zijn tegen racisme, vreemdelingenhaat en opkomend fascisme.

Wij zijn ernstig verontrust over het toenemende optreden van racistische en fascistische groeperingen als de Nederlandse Volksunie en met name de Centruumpartij in Leiden.

Dergelijke groeperingen proberen verschillende Leidse bevolkingsgroepen tegen elkaar op te zetten. Via misleidende propaganda, halve informatie, verdraalingen en leugens wordt gepoogd buitenlanders de schuld te geven van werkloosheid, woningnood, drugshandel, misdaad, aantasting van de sociale voorzieningen, enzovoorts. Pamfletten van een dergelijke strekking zijn de afgelopen weken door de Centruumpartij in Leiden verspreid.

In het verleden hebben we de gevaren van dergelijke opvattingen letterlijk aan den lijve ondervonden. Hitler gaf de schuld aan de Joden, de zigeuners, homofielen en alle anderen, die volgens hem niet tot het „zuivere Germaanse ras“ behoorden. Het Hitler-fascisme heeft diepe sporen nagelaten, ook onder de Leidse bevolking. De overwinning op dit fascisme was tegelijk een overwinning op rassenwaan, anti-semitisme, discriminatie op grond van seksuele geaardheid en andere vormen van discriminatie. Deze discriminatie maakt deel uit van het onderdrukkingsapparaat van het fascisme.

Dat fascisme mag niet opnieuw een kans krijgen. Volgens het VN-verdrag van 1966 tot uitbanning van iedere vorm van rassendiscriminatie en volgens de Nederlandse wet (wet van 1971) is optreden tegen racisme geboden. Dat is noodzakelijk voor de bescherming van onze democratie. Gelukkig wordt door velen actief opgetreden in de anti-fascistische beweging in verschillende steden.

Buitenlanders zijn niet de schuld van de crisis met al z'n gevolgen. Zij zijn er ook slachtoffers van.

Ook in Leiden zullen wij met alle kracht en eensgezind moeten optreden tegen de gevolgen van de crisis en voorkomen dat racisme en fascisme ook maar één voet aan de grond krijgen.

WIJ ROEPEN DAN OOK ALLE LEIDENAREN OP OM UITERST WAAKZAAM TE ZIJN TEGEN RACISME EN VREEMDELINGENHAAT EN ZICH AF TE KEREN VAN FASCISTISCHE GROEPERINGS ALS DE NEDERLANDSE VOLKSUNIE EN DE CENTRUMPARTIJ.

(Algemeen contactadres: Jurjen Jacobs, J. Lievevstraat 22, tel. 214654).

ABOP afdeling
Advokatenko
ANJV
Associatie
Bestuur en w
Bestuur en et

Bestuur Sticht
Bewonerscon
Buurtcentrum
Buurtgroep M
Buurthuis Gro
Buurthuis Mie
Buurtcommissi
Chili Front Le
Chili-Vrouwen
Clubhuis De T
CNV-regio Le
Comité Jonge
Comité Vrouw
CPN afdeling
Cursus Ouder
D'66 Leiden
El Salvadorco
Federatie ABV
FNV afdeling
Gezamenlijke
Guatamalako
Huiswerkklass
IKB
Indonesië-wa
Industriebond
Instituut Burg
Jongeren Adv
Jongerenorga
Jonge Sociali
Kluphuis Mon
Komité eettaf
Kunstenaarsg
KWJ
Leids Edukati
Leids Fotokol
Leids Studer

Voc

F**1687187****ZATERDAG 4 SEPTEMBER 1982****RANT****4**

dse bevolking

**Leiden
Aktief te Leiden**

Marokkaanse Arbeiders in Leiden AMAL
 rkers Stichting Wijkcollectief Plan-Noord
 f van Buurt- en Wijkcentrum
 „Op Eigen Wieken“, Stichting Slaagwijk
 ng „urt- en club-huizen „De Jeugdhaven“
 missie Van Hogendorpstraat en omgeving
 Het Vijf Hovenhuis
 redijk
 noord
 ennest (Transvaalbuurt)
 ie Pancras-Oost-
 len
 groep
 umboerijn
 ten
 en tegen Fascisme, Leiden
 an in de Bijstand
 .eiden
 op Herhaling

nité, Leiden
 A/KABO afdeling Leiden
 .eiden
 Aktiekomité's „Gasprijsverhoging NEE“
 nité Leiden
 on Bijlesdiensten Leiden-Noord

kgroep, Leiden
 FNV afdeling Leiden
 raadsleden Leiden
 es en begeleidings Centrum Leiden
 isatie Rebel
 ten
 chwijk
 is Chili
 oep „Reflex '82“

if Centrum
 aktief
 ten Bond

Leidse Vereniging voor Jongeren: „Augustinus“
 Leidse Vereniging van Popmuzikanten
 Leidse Vrijtijds Centrum
 Leidse Werkgroep Homoseksualiteit
 Lesbiese Vrouwen Leiden
 Lesgeefsters Buitenlandse Vrouwen in de Kool
 LISC
 Medewerk(st)ers van het CPL Noord en de Kool
 Medewerkers bureau voor rechtshulp Leiden
 Mensen en Mensen
 Nigaragua komité Leiden
 Nivon Leiden
 NVSH afdeling Leiden en omgeving
 Onderwijswinkel
 Personeel Leids Volkshuis
 PPR Leiden
 PSP afdeling Leiden
 Raad van Kerken, Leiden
 Rooie Vrouwen in de PVDA, Leiden
 Staf Buurt- en Clubhuis De Mirt/Honken
 Staf van 't Breehuys
 Stichting Samenlevingsopbouw Woonwagencentrum regio Leiden
 Stichting Surinamers Leiden
 Stichting Welzijn Buitenlandse Werknemers „Rijn en Lek“
 Stichting Welzijn Leiden
 Stichting De Zevensprong
 Studentenpastores Studenten Ekklesia
 Team Jongeren centrum „Stats“
 Team klub- en buurthuis „Inde Vroolijcke Arke“
 Turkse Arbeiders Vereniging HTIB
 Vietnam Werkgroep Leiden
 VJV-Troef
 VOS-Leiden
 Vrouwenbond FNV (eerder NVV)
 Vrijwilligerscentrale Leiden
 Wereldwinkel Leiden
 Werkgemeenschap Kindercentra Leiden
 Werkgroep Begeleiding Buitenlandse Werknemers Merenwijk
 Werkgroep Buitenlandse Arbeiders Leiden
 Werkgroep Buitenlanders Studenten Ekklesia
 Werkgroep Marokkanen Leiden
 Werklozen Belangen Vereniging Leiden

rstel: knip deze advertentie uit en hang hem goed zichtbaar op!

POLITIE ZET HONDEN IN OM VECHTPARTIJ TE VOORKOMEN

LEIDSE COURANT
NC 1687187
di. 07.09.1982

Centrumpartij druipt af

(Vervolg van voorpagina)

LEIDEN — Zeker 150 tegenstanders van de Centrumpartij verzamelden zich gisteren tegen acht uur voor het Antonius clubhuis om te protesteren tegen het „racisme en fascisme” van de Centrumpartij. Vorige week had de Centrumpartij haar leden en sympathisanten opgeroepen voor een vergadering, die daar gisteravond had moeten plaats vinden.

Gistermiddag liet de Centrumpartij al weten, dat naar „elders” zou worden uitgeweken. De politie hield rekening met heel wat meer dan alleen maar een demonstratie. Behalve vier agenten liep een stuk of tien agenten in burger rond, terwijl in auto's honden achter de hand werden gehouden. Op het bureau werden nog eens enkele tientallen politieagenten gereed gehouden. Aanvankelijk leek het dat alle voorzorgsmaatregelen voor niets waren getroffen. De demonstratie voor het clubhuis verliep zeer rustig en gedisciplineerd.

Met behulp van spandoeken werd door de demonstranten uiting gegeven aan de diepe aversie tegen de denkbeelden van de Centrumpartij. „Racisme is mensenhaat” en „Nooit meer fascisme” luidden de teksten op stickers en borden. Een enkele sympathisant van

De politie probeert de gemoederen wat te kalmeren.

de meer of minder geduldig naar de uiteenzettingen van de tegenstanders. Om kwart over acht werd besloten de korte manifestatie op te breken. „We hebben deze slag gewonnen”, zei Jurien Jacobs één van de initiatiefnemers, „maar we zullen waakzaam moeten blijven tegen fascistische en racistische organisaties als de Centrumpartij en de Volksunie”. Hij riep op om naar huis

moet worden op dergelijke groeperingen.

Skinheads

Jacobs was nog niet uitgesproken of er werd geroepen, dat de Centrumpartij was uitgeweken naar het restaurant Wienerwald aan de Steenstraat. De demonstranten trokken daar massaal naar toe. Een

versterkt toen bleek, dat de circa dertig deelnemers aan de bijeenkomst van de groepering voor het grootste deel uit jongeren bestond in leren jacks en met kaal geschoren hoofden. Deze zogenaamde skinheads sprongen in de bres voor hun politieke leiders, waarbij over en weer een aantal flinke klappen werd uitgedeeld en een ruit van een deur in het

ders deed dan het handhaven van de openbare orde. Om kwart over negen vond de bedrijfsleider van het restaurant dat de vergadering lang genoeg had geduurd en sommeerde de partij het pand binnen een kwartier te verlaten. Toen dat nieuws buiten bekend werd, krom een demonstrant op een muurtje en deed een geplaagde poging om de gemoederen te kalmeren. Hij deed een oproep om rustig te blijven — „Hoe moeilijk dat ook is” — en de Centrumpartij te laten vertrekken. Onder politiebegeleiding en veelal met gebogen hoofden kwam de groep naar buiten en liep onder gefluit en de kreet „fascisten ha, ha, ha” richting Molen de Valk. Daar werd in auto's en taxi's gestapt en onder het toezien van de politie reed de groep Leiden uit. Onmiddellijk werd het toen rondom Wienerwald weer rustig.

CP of CV

Een beheerder van restaurant Wienerwald zei na afloop dat hem niet bekend was, dat de Centrumpartij in huis was gehaald. „Ze meldden zich telefonisch als een politieke groepering onder de naam CP of CV. Mij was niet duidelijk dat het om de Centrumpartij ging. Ik bekijk zolets strikt zakelijk. Je kan een zaal verhuren en dan doe je doet. Ik weet niet wat ik gedaan had als ik wel had geweten dat het

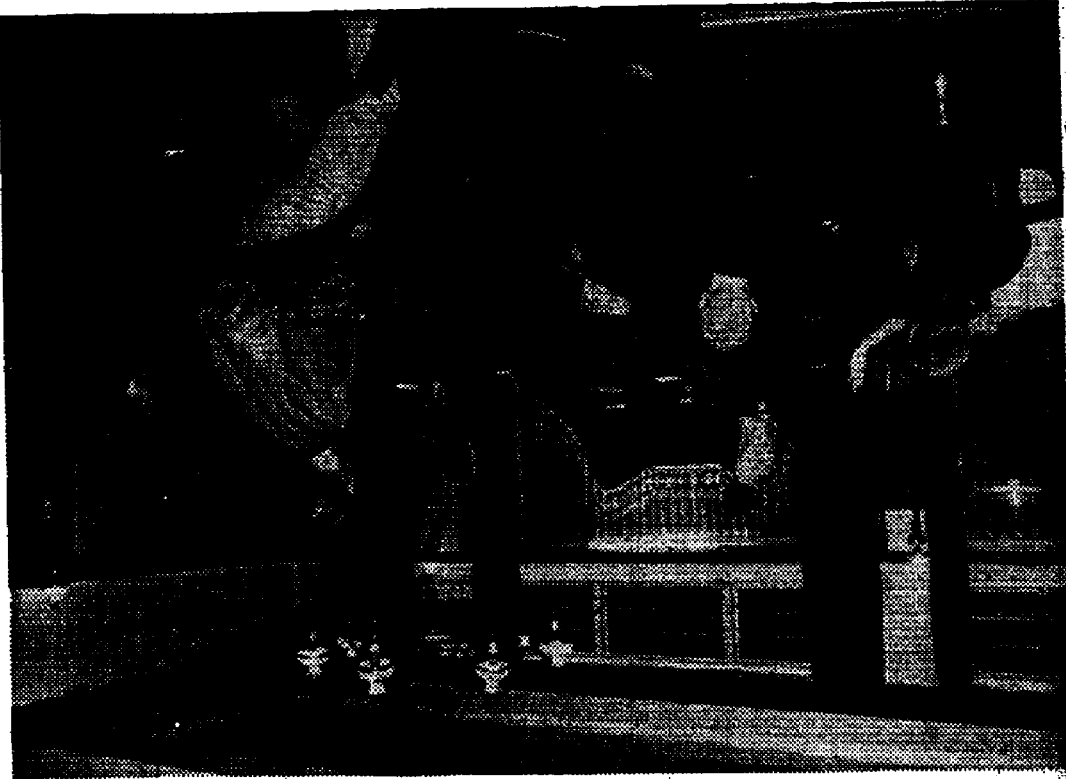
ten agenten in ouder tijd, terwijl in auto's honderd achter de hand werden gehouden. Op het bureau werden nog eens enkele tientallen politiegangers gereed gehouden. Aanvankelijk leek het dat alle voorzorgmaatregelen voor niets waren gebleven. De demonstratie voor het clubhuis verloop zeer rustig en gedisciplineerd.

Maar behulp van spandoeken werd door de demonstranten "We hebben deze slag gewonnen", zei Juriën Jacobs, één van de initiatiefnemers, "maar we zullen waakzaam moeten blijven tegen fascistische en racistische organisaties als de Centruumpartij en de Volkspartij op om naar huis te gaan en kondigde aan dat in oktober bepaald zal worden van de bijeenkomst en luisterdeer fascistische "luiden de klanken op stukkers en borden. Centruumpartij verbaasde en enkele sympathisanten van de Centruumpartij verbaasde zich over het niet doorgaan van de bijeenkomst en luisterdeer.

De politie probeert de gemoederen wat te kalmeren. De meer of minder geduldig moet worden op dergelijke groeperingen.

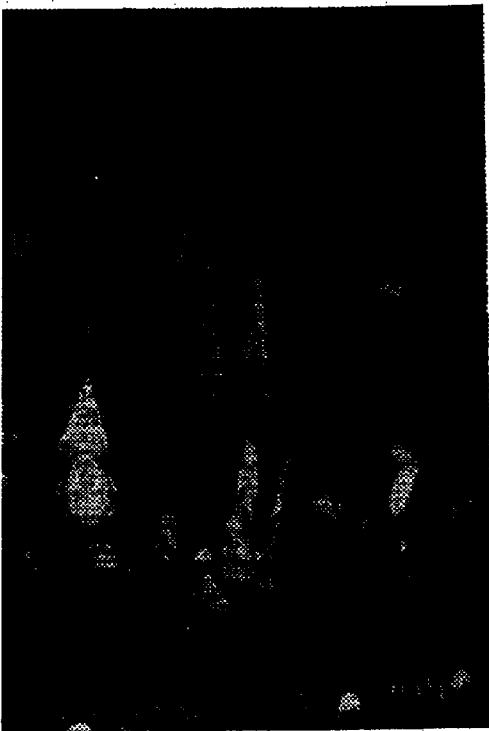
Skinheads Jacobs was nog niet uitgesproken of er werd geroepen, dat deze zogenaamde skinheads sprongen in de bres voor hun politieke leiders, waarbij over en weer een aantal flinke klappen werd uitgedeeld en een ruit van een deur in het restaurant sneuvelde. Een 27-jarige aanhangster van de Centruumpartij uit Rijnsburg heeft inmiddels bij de politie aangifte gedaan van mishandeling. Een paar agenten en personeel van het restaurant scheidden de strijdende partijen, die elkaar schreeuwend uitscholden en elkaar van fascistische denkbeelden beschuldigden. Ken groep demonstranten ren- de naar de achterzijde van restaurant en begon schreeuwend op de ramen te bonken. Leden van de partij daagden de Leidse demonstranten uit door terug te roepen en op een boord de naam en het adres van de partij te tonen. Op dat moment achtte de politie het nodig om te luid blaffende honden in te zetten. De tientallen demonstranten (enkele huiltend door alle emoties) werden naar de straat verdreven en groepeerden zich voor het restaurant. Daar werd gespannen gewacht op de afloop van de vergadering van de Centruumpartij.

De bijeenkomst van de partij wordt verstoord door demonstranten, die buiten in alle macht leggen de ramen staan te bonken.

Openbare orde

Hans Janmaat, de secretaris van de Centruumpartij sprong op een tafel en riep zijn leden toe: "Kalm blijven, we hebben de politie aan onze kant". Een woordvoerder van de politie ontkende dat later pertinent en zei dat de politie niets anders

Onder gejoel en gefluit verhalen de led

ten behorder van restaurant Wienerwald zei na afloop dat hem niet bekend was, dat de Centruumpartij in huis was gereed gekomen van de groepering voor het grootste deel uit jonkers bestond in leren jacks en met kaal geschoren hoofd. Hij was niet duidelijk dat het om de Centruumpartij ging. Ik bekijk zo iets strikt zakelijk. Je kan een zaal verhuuren en dan doe je dat. Ik weet niet wat ik gedaan had als ik wel had geweten dat het om de Centruumpartij ging. De man-ger van de zaak is op vakantie en zeker dan probeer je zo goed mogelijk te dralen. Een ding staat voor mij vast: de Centruumpartij komt er nooit meer in.

CP of CV

om Wienerwald weer rustig. Middelgrijp werd het weer luid.

Groepen waarschuwen tegen discriminatie
1687187

"Centrumpartij zaait onrust en kweekt haat"

L >
D O > A F
2-9-1982

LEIDEN - "Ik vind het een angstig idee dat discriminatie op grond van ras of land van herkomst steeds openlijker wordt geuit. Zelfs politieke partijen verspreiden deze mentaliteit om kiezers te winnen. Toen ik een pamflet van de Centrumpartij onder ogen kreeg, bekwam ik werkelijk een gevoel van walging".

Marga Sanchez, wonend in De Kooi, heeft aan den lijve ondervonden dat ook in Nederland mensen als gevolg van een andere huidskleur minder rechten hebben. In den blanke. "Verschillende vormen van discriminatie gaan aan blanken voorbij. Die komen dat niet tegen in het dagelijkse leven. Kleurlingen moeten zich meer waarmaken en dat geef je je kinderen ook mee in de opvoeding. Ze weten min of meer al hoe de maatschappij op hun kan reageren. Trouwens, kinderen schelden elkaar soms al vóór de eerste dingen uit. Terwijl ze niet eens weten wat ze nou eigenlijk zeggen. Vaak klinkt in hun scheldpartijen de mening door van hun ouders".

Ik ben echt bang dat een groot deel van de Nederlandse bevolking echt zo gaat denken als de Centrumpartij dat graag heeft. De sondebok voor de slechtste economische tijden is gevonden

door Roel
Zaadnoordijk

en werken kan afgunst wekken door de hoeveelheid kinderbijslag die wordt opgestreken. Dat is niet op basis van land of ras. Gewoon als mens tegenover mens. De Centrumpartij gooit het op de rassen. Een superioriteitsgevoel dat nog eens wordt versterkt met de leuze 'Nederland voor de Nederlanders'. Op allerlei hypocritische manieren krijgen de buitenlanders de schuld van de hoge werkloosheid, de woningnood, drugshandel, misdaad of aantasting van de sociale

voorzieningen", aldus de Leidse studentepastor.

In een verkiezingspamflet, dat al in diverse buurten in Leiden werd verspreid, maakt de Centrumpartij melding van het feit dat volgens een Amsterdams politierapport bijna 73 procent van mensen die aangehouden zijn wegens drughandel buitenlanders en Surinamers zijn. Bij navraag blijkt uit het Amsterdams rapport dat van de 2886 aangehouden personen er 817 Nederlanders zijn. Dat er sprake is van meer dan twintig verschillende nationaliteiten wordt echter gemaakt. Ivo in het pamflet van de Centrumpartij schiedwege gelaten. De Leidse politie heeft trouwens een heel ander beeld van

* Marga Sanchez, Murat Cicek, Jurjen Jacobs en studentepastor Jac. van der Hoeven (v.l.n.r.): Leidse bevolking waarschuwen.

de drughandel. Volgens de voorlichter is er van de in totaal 38 aangehouden personen in 1981 niet één afkomstig uit Suriname en is meer dan de helft afkomstig uit Nederland.

Overigens verbodde de rechtbank in Amsterdam in mei van dit jaar een soortgelijk pamflet van de Centrumpartij. Daarin was volgens de partij 53 procent van gepleegde misdrijven de schuld van etnische minderheden.

'Jij buitenlander'

Het fanatisme waarmee de leden van de Centrumpartij zich uiten, zegt Murat Cicek, lid van de Turkse studentenvereniging, zelf al te hebben mogen meemaken. "Ons kantoor in Den Haag zit vlakbij de plek waar sympathisanten van de Centrumpartij bij elkaar komen. Toen ik een parkeerplaats vrij wilde houden om een container naar te zetten, was het motto van: Jij buitenlander, ga toch terug naar je eigen land. Mensen die zelfs tegen mij zeg-

...meer waarmaken en gaaf je je kinderen ook mee in de opvoeding. Ze weten min of meer al hoe de maatschappij op haar kan reageren. Trouwens, kinderen schelden elkaar soms al onder de ergste dingen uit. Terwijl ze niet eens weten wat ze nou eigenlijk zeggen. Vaak schikt in hun scheldpartijen de mening door van hun ouders".

Ze ben echt bang dat een groot deel van de Nederlandse bevolking echt zo gaat denken als de Centruumpartij dat graag heeft. De zondebok voor de slechtere economische tijden is gevonden in de groep buitenlanders. Het superioriteitsgevoel dat de blanke eigen is, wordt op deze manier nog eens versterkt. Het is onverteelbaar dat de Centruumpartij -gelrechte haat kan en wil zaaien. Ze hebben advocaten nodig gehad om hun teksten door de mazen van de wet niet strafbaar te houden", aldus Marga Sanchez.

Zij beweert dat het niet toevallig is dat juist De Kooij als één van de verspreidingsgebieden is gekozen. "Men probeert onrust te zaaien en haat te kweken tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de zogenaamde volksbuurten".

In Leiden is er een groep actief die wil waarschuwen tegen discriminatie. De initiatiefnemers komen behalve uit kerkelijke kring, ook uit de Turkse Arbeiders Vereniging (TAVB), de Associatie van Marokkaanse Arbeiders en de groepering Mensen en Mensen die met voorlichting tegenwicht wil bieden tegen vreemdelingenhaat, racisme en opkomend fascisme.

Onvrede

Jac. van der Hoeven is student-pastor in Leiden en ook hij zegt te weten welke uitwerking de zogenaamde zondebokpolitiek kan hebben. "Ik hoorde afgelopen week een discussie op de Haarlemmerstraat tussen twee mensen in dezelfde taal, zoals die door fascistische en racistische partijen als de Centruumpartij en de Nederlandse Volksunie wordt gebruikt. De onvrede, de jaloezie die men ervaart wordt doorgaans veroorzaakt door de medemens. Iemand met veel kinderen die hier in Nederland komt wonen

Gewoon met racisme mens. De Centruumpartij gooit het op de rassen. Een superioriteitsgevoel dat nog eens wordt versterkt met de leuze 'Nederland voor de Nederlanders'. Op allerlei mogelijke manieren krijgen de buitenlanders de schuld van de hoge werkloosheid, de woningnood, drughandel, misdaad of aantasting van de sociale

vraag blijkt uit het rapport dat van de 2855 aangehouden personen er 817 Nederlands zijn. Dat er sprake is van meer dan twintig verschillende nationaliteiten wordt echter gemakkelijk in het pamflet van de Centruumpartij achterwege gelaten. De Leidse politie geeft trouwens een heel ander beeld van

* Een pamfletverspreidster van de Centruumpartij heeft zich in de Piet Heinstraat (Marewijkbuurt) door haar propaganda de woede van een van de buurtbewoners op de hals gehaald.

van de Centruumpartij zich uit, zegt Murat Cicek, lid van de Turkse arbeidersvereniging, zelf al te hebben mogen meemaken. "Ons kantoor in Den Haag zit vlakbij de plek waar sympathisanten van de Centruumpartij bij elkaar komen. Toen ik een parkeerplaats vrij wilde houden om een container naar te zetten, was het meteen van: jij buitenlander, ga toch terug naar je eigen land. Mensen die zolets tegen mij zeggen, probeer ik te vertellen waarom ik hier - gevraagd door de Nederlandse regering - ben komen werken. Ik hoop dat mensen op die manier minder snel kwaad worden op buitenlanders".

Volgens Jurien Jacobs (Mensen en Mensen) is het juist de bedoeling van de Centruumpartij en de Nederlandse Volksunie dat de bevolking zich tegen de buitenlanders keert. "Die mensen lopen met het idee te koop dat met het verdwijnen van de buitenlanders ook de problemen van onze maatschappij verdwijnen. Nu de verkiezingen naderen, treedt de Centruumpartij minder verhuulend naar voren. Er wordt een raszuiverheids-idee gepropageerd. Nu is er in Nederland nog niet echt fascisme, het zijn nog incidentele gevallen".

"Maar wanneer een gestructureerde benadering van rassenonderscheid zich zo kan manifesteren, wordt het gevaarlijk. Dan wordt een eigen ras meer waard gemaakt, waardoor een ander ras meer kan worden aangedaan, al dan niet met geweld. Net alsof een buitenlander per definitie drughandelaar zou zijn. 't Is vaak de uitzichtloze situatie die mensen tot misdaad drijft, niet hun afkomst. Wanneer het merendeel van de Nederlanders in een uitzichtloze positie zou komen, dan zou die genoemde 7% procent ook uit Nederlanders bestaan".

"Hoeveel zetels die partijen halen maakt mij niet uit. De partij is schuldig aan het uitdragen van racisme en fascisme. En dat voor willen we waarschuwen. Ook na de verkiezingen blijven we informatie en voorlichting geven. Want dat blijft nodig", aldus Jacobs.